5-a Jaro. N-o 228 APERAS SEMAJNE 14. Februaro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

ĈINIO KAJ EŬROPO

Estas apenaŭ disputebla fakto, ke en la eŭropa laborista movado oni konsentas nur tre limigitan intereson al la vivo kaj suferoj de l' popoloj, kiuj apartenas al alia raso ol ni, kaj kies haŭto havas alian koloron ol la nia. Eĉ povus ŝajni, ke la devizo de Karl Marks: "Proletoj el ĉiuj landoj unuiĝu!" direktiĝis nur al la blankhaŭta proletaro kaj ke tial la klopodoj por ensindikatigi la laboristojn, restis limigitaj al la blanka raso.

Evidente ekzistas multnombraj kaŭzoj, tiel de ekonomia kiel de psikologia karaktero, por klarigi tiun ĉi fenomenon. Tamen la fakto restas: dum Eŭropo, Ameriko kaj Aŭstralio kreis, nacie kaj internacie, sindikatajn organizojn, ekstere de tiuj ĉi terpartoj naskiĝis ekonomia disvolviĝo, kies gravecon ni malatentis. Tial la faktoj, kun kiuj oni nuntempe konatiĝas koncerne al la industria disvolviĝo de la landoj ekstrem-orientaj, Ĉinio, Hindio, Japanio, por multaj personoj signifas malkovron. Oni sciiĝas, ke milionoj da funtoj kaj dolaroj estas metitaj de la eŭropa kaj amerika kapitalismo en ekstrem-orientajn industriajn entreprenojn kaj ke centmiloj da indiĝenaj laboristoj tie laboras kaj penadas en fabrikoj kaj minejoj kun moderna ilaro kaj produktas rekte por merkato, kiu, dum relative proksima pasinto, estis sole provizumata de l' eŭropa kaj amerika industrio.

Laŭ freŝaj statistikoj la nombro da laboristoj okupataj en la ĉefindustrioj de Ĉinio sumiĝas je ĉ. 6 milionoj. Inter ili ne malpli ol 300 000 estas dungitaj en la vest-industrio, 600 000 en la konstru-metio, 600 000 en diversaj teksbranĉoj, 200 000 en la metalindustrio kaj proksimume la sama nombro en la potaĵa industrio, 720 000 en la minejoj, 100 000 ĉe la fervojoj, sama nombro ĉe la ŝipveturado kaj 700 000 en la pervojaj transportoj. Ĉiuj ĉi homoj laboras en la plej mizeraj kondiĉoj. La okhora labortago estas nekonata. La radaro en la fabrikoj funkcias dum 365 tagoj jare; ne ekzistas dimanĉoj nek festotagoj. En plej favora okazo la labortago daŭras 12 horojn, sed tagoj po 15—16 horoj ne estas escepto. Nenia diferenco estas farata inter plenaĝuloj, viroj kaj virinoj, aŭ infanoj. La jara forpermeso estas nekonata institucio. Nenia kompenso estas konsentata en okazo de malsano aŭ akcidento; kiam laboristo estas viktimo de akcidento, ekzistas centoj por lin anstataŭi. La salajroj estas mizeregaj. Ĉarpentisto akiras tage po 1 ŝil. 2 pencoj ĝis 1 ŝil. 10 p. (0.30 dol. proks.); metallaboristo po 1 ŝil. 5 ĝis 1 ŝil. 7 p. (proks. 0.30 dol.); masonisto po 1 ŝil. 5 p.; havenlaboristo po 1 ŝil. 2 p.; manlaboristoj atingas po 7 ĝis 10 pencoj (0.12 ĝis 0.15 dol.) tage, dum laboristinoj ricevas nur po 5 ĝis 7 penc. (ĉ. 0.10 dol.).

MALNOVA ĈINIO. La Templo de l' Ĉielo, Pekino

Tiaj abomenaj laborkondiĉoj faras el Ĉinio veran "eldoradon" por la kapitalismo. La manlaboro kostas preskaŭ nenion kaj oni konstatas tie apenaŭ signetojn de la limigoj, kiujn en Eŭropo kaj Ameriko la leĝoj metis sur la ekspluatadon. Per kelkaj ciferoj ni montru, kiom la kapital-eksporto pliiĝis dum ĉi tiuj lastaj jaroj.

Dum en la jaro 1890 Ĉinio importis nur por proksimume 0,5 miliono da taeloj[1] je maŝinoj kaj en 1900 por ĉ. 1,5 miliono, tiu ĉi cifero estis altiĝinta en 1912 je pli ol 50 milionoj kaj atingis en 1921 la sumon de 78,5 milionoj.

La nombro da spindeloj en la teksindustrio, kiu estis en 1895 ĉ. 180 000 kaj en 1900 ĉ. 500 000, atingis jam milionon en 1913 kaj iris en 1923 ĝis 1 800 000, por poste leviĝi dum unu sola jaro ĝis 4 300 000.

La disvolviĝo de l' fervoja liniaro prezentas bildon ankoraŭ pli trafan pri la invado de l' kapitalismo en Ĉinion. En 1876 la unua fervojo en Ĉinio estis konstruata. Estis 15-kilometra linio, kiu interligis Ŝanhajon kun Vusung. En 1900 la tuta longo de l' fervoja liniaro ne superis 650 km. Sed jam en 1910 ĝi mezuris 7500, en 1915 — 9000 kaj en 1921 pli ol 14 500 km. Samtempe koncesioj por ne malpli ol 25 000 km. estis konsentataj. Kiu iom pripensas tion, komprenos, ke tiu ĉi kreskanta eksportado de kapitaloj en Ĉinion kaj la progresanta industriigo de l' lando, kiu rezultas el tio, nepre influos la laborkondiĉojn de l' eŭropaj kaj amerikaj laboristoj kaj ŝancelos ilin laŭ ĉiam pli kaj pli granda mezuro. La reciprokeco, kiu ekzistas en la laborkondiĉoj en parencaj industrioj de diversaj landoj de Eŭropo kaj inter tiuj de l' eŭropa kaj amerika kon-

[1] Taelo = 0,80 dolaro usona.

"SPITE ĈIO!"

La kongresejo de la 9-a SAT-kongreso (Fino)

Pri la senkulpeco de la laboristaro je la detruiĝo de la popoldomo servu sekvanta jura eldiro de la eskadronestro Merz, kiu persone gvidis la detruadon:

"Ke el la popoldomo estis faritaj pafoj kontraŭ ni, tion mi ne vidis. Eniri la popoldomon tuj estis ebla al mi. En la popoldomo mem mi nek trovis armilojn nek kaptitojn. Ke miaj soldatoj post la okupado estas pafintaj el la popoldomo, mi supozas kiel tre verŝajne. La tuta atako kontraŭ la popoldomo daŭris 20 ĝis 25 minutojn. La ĉefgvidanto de la soldataroj, kiuj atakis la popoldomon, estis majoro Köhler, kiu, laŭ mia scio, ankoraŭ nun estas ĉe la militistaro (Reichswehr) en Leipzig. Ian aktomaterialon, kiu konkludigis pri ekzisto de batalgvidantaro, ne estis trovata de mi. La kelo laŭ mia postulo tuj estis malfermata al mi de iu civila persono (administranto). Mi estis postulinta ĉiujn ŝlosilojn, post kio al la ĉefserĝento estis enmanigata granda aro da ŝlosiloj. Post kiam ni estis okupintaj la popoldomon, mi ricevis unue la demandon de majoro Köhler, ĉu mi povus defendi la popoldomon. Mi anoncis: Kun du grupoj ĝis vesperiĝo tute oportune. Pli malfrue mi ricevis la ordonon de majoro Köhler, detrui la popoldomon. Mi rifuzis plenumi la ordonon, rimarkigante, ke temas pri oficejoj de la sindikatoj kaj pri popolkleriga instituto. Post tio mi denove ricevis la saman ordonon kun la motivo, ke ĉi tie troviĝas la komunista centrejo de Germanio. Protestante mi peris la ordonon!"

Kelkajn momentojn pli malfrue flagris la flamoj el ĉiuj fenestroj de la 2., 3. kaj 4. etaĝoj kaj la tuta popoldomo brule detruiĝis ĝis en la 1. etaĝo. Ankoraŭ flagris la fajreroj el la ardanta cindro de nia detruita hejmo, kiam alvokis la organizita laboristaro per siaj funkciuloj kaj konfidatoj, tuj komenci la rekonstruadon de la popoldomo. La Leipzig-a laboristaro decidis, oferi tagan gajnon por la konstruado kaj reestigi el la cindro popoldomon pli grandan kaj pli imponan ol antaŭe.

Popoldomo de Leipzig. Fondita kaj konstruita 1904 — post bruligo flanke de regna militistaro rekonstruita en 1920/21

Sed la sorto ankoraŭ kelkfoje trafis la domon. Unue per la inflacio, kiu tiel severe influis la evoluon de projektitaj planoj, ke ni volas priskribi ĝin en aparta artikolo, kiu skizu la ekonomian forton de la popoldomo.

La nova konstruo

Je la 1-a de majo 1923 la Leipzig-a laboristaro denove inaŭguris solene la domon, kiu per la helpo de la Leipzig-aj sindikatoj kaj iliaj centraj organizoj, de la asocio de danaj bindistoj kaj kelkaj aliaj eksterlandaj fratorganizoj reestiĝis el la cindro. "Spite ĉio", tiu devizo, kiu estas enmartelita en la fasado de l' domo, trovis sian efektivigon per tiu oferema helppreteco. Nur eta parto el la 40 000 ĝis 50 000 personojn nombranta amaso povis partopreni la inaŭguron antaŭ la popoldomo.

Post la rekonstruado nun la Leipzig-a popoldomo prezentiĝas al ni kiel unu el la plej grandaj kaj plej belaj sindikatejoj de Germanio, en kiu koncentriĝas ĉiuj fakoj de la loka laborista movado. La kunvenoj de la Laborista Esperanto-Grupo ankaŭ okazas regule en ĝi. Ja ĝi estas la lulilo de LEA por germanlingvaj regionoj, kiu fondiĝis en ĝi dum pasko 1911. Vigla vivo pulsas en la domo. Granda festsalono, pluraj societaj salonoj kaj konferencaj kaj kunsidaj ĉambroj kontentigas ĉiujn pretendojn.

La restoracio mem disponas pri propra buĉejo, kukaĵejo kaj lavejo kun maŝinaj instaloj. Granda senpolva ĝardeno prezentas lokon al 5000 homoj. Krom la restoracio funkcias hotelo en la supraj etaĝoj kun 60 litoj kaj duŝ- kaj kuvbanejoj.

Dum januaro 1927 la popoldomo malfermis en apuda strato fremdulan hejmon, kiu ĝis fino de 1927 jam regalis 12 639 personojn. Ĝi nun posedas 180 litojn. Manĝaĵoj kaj trinkaĵoj estas vendataj en ĝi je moderaj prezoj; tagmanĝo (legomaĵo kun viando) kostas 60 fenigojn, unu tranoktiĝo kun bano 80 fenigojn.

Necesiĝis renovigi la societan salonon, kiu estas la sola restaĵo de la iama "Tivoli" — konstruita en la kvara jardeko de la pasinta jarcento. En komplika kaj peniga konstrulaboro solviĝis la problemo. 26 novaj kontoroj estis enkonstruataj kaj la subteraĵo havas konservejon por 500 bicikloj. Sed apenaŭ ĝi estis retransdonita al la publiko, kiam je la 3-a de januaro 1928 incendio detruis ĝin. Kvankam la salono estis asekurita, la domaĝo estis tre grava. Nun ĝi pretiĝis kaj prezentas sin kiel arĥitekta unikaĵo; pro sia arĝente submetita plafono kun modernaj lumefektoj kaj mozaikbildoj sur la muroj ĝi estas vidindaĵo de Leipzig.

Malgraŭ la pligrandigoj faritaj en 1920 kaj 1923 necesiĝis denove pligrandigo. Tiucele oni aĉetis du najbarajn terposedaĵojn de 7000 kv. m., kiuj kostis 700 000 markojn. Per tio la domo duobliĝos proporcie je sia hodiaŭa grandeco. Ĝis nia kongreso estos farita renovigo de la granda salono; do la ekstera brilo ne mankos, zorgu ni pri la interna.

---

tinentoj, ekzistas ankaŭ rilate al la laborkondiĉoj en la ekstrem-orientaj industrioj. Jam nuntempe la eŭropaj teks-laboristoj sentas la rektajn konsekvencojn el la fakto, ke la tekspro-duktoj, kiuj iam estis fabrikataj precipe en Anglio kaj Niederlando, estas pretigataj hodiaŭ en Ĉinio kaj Hindio kaj grandparte en entreprenoj kontrolataj de l' eŭropa kapitalo. Miloj kaj miloj da anglaj tekslaboristoj senlaboras aŭ laboras nur kelkajn tagojn en semajno, ĉar la laboro, kiu ĝis nun estis plenumata de ili, hodiaŭ estas farata en brita Hindio, je kondiĉoj, kiuj permesas al la mastroj triobligi kaj kvarobligi siajn profitojn. Pro tiu kaŭzo la starigo de rilatoj inter la naskiĝanta kaj progresanta sindikata movado de l' Ekstrema Oriento (kaj de Ĉinio speciale) kaj la eŭropa laborista movado estas treege grava kaj unualinie en la intereso de l' eŭropaj laboristoj mem.

La ekspluatistoj de l' ĉina proletaro, kiuj samtempe estas niaj ekspluatistoj, komprenas tre bone tiun reciprokan efikon. Tial ili klopodas per ĉiuj imageblaj rimedoj rompi la kontraŭstaron de l' ĉinaj laboristoj kaj persistigi kaj profundigi la abismon, kiu disigas la ekstrem-orientan proletaron de tiu en la tielnomataj civilizitaj landoj. Ĉar ili scias, ke la unueco inter la laboristoj de Azio kaj Eŭropo signifus la finon de ilia superregado. Ke la laboristoj en Eŭropo, Ameriko kaj Aŭstralio same bone komprenu la interrilatojn kaj estu gvidataj en sia agado de tiu ekkono!

LETERO EL PERSIO

II.

Kvankam tiu ĉi letero, kiu pritraktas la konatajn politikajn okazojn en najbara al Persio Afganio, estis ricevata de ni nur post detronigo de Amanulla, ni opinias taŭge enpresi ĝin. La komentoj estas ja farataj de elproksima observanto, mem orientano. Krome, laŭ la nuna situacio, nur unu epizodo el la historio de Afganio ŝajnas esti finita kun la detronigo de Amanulla, sed nova epizodo ne malpli malpaca kaj maltrankvila ol tiu de la lastaj monatoj ŝajnas komenciĝi. Red.

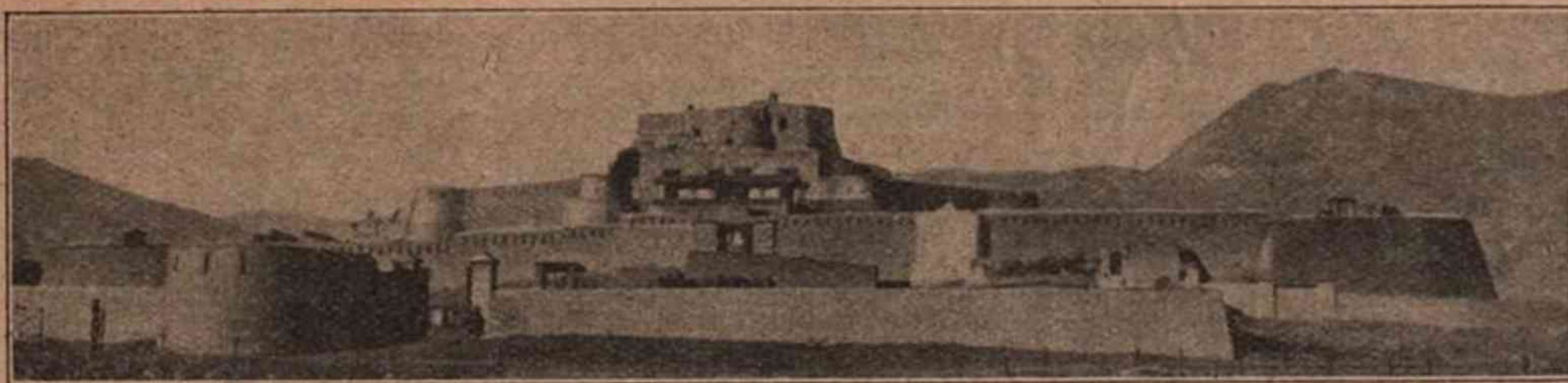
Ĉiuj vi estas jam informitaj pri la ribelo okazinta en la ĉefurbo de Afganio — Kabul. Kial okazis tiu ribelo? Kaŭzis ĝin la ĝisnuna reĝo Amanulla ĥan (princo), kiu post longa vojaĝo tra Eŭropo bone komprenis la nunan situacion en Eŭropo, konatiĝis kun la lastaj akiroj de scienco kaj tekniko kaj revenínte sian hejmon, al Kabul, tuj decidis fari revolucion de supre. Li intencis radike rompi la malnovajn ŝariatajn[1] tradiciojn en ĉiuj sferoj de ŝtata laboro, forigi la vualon de l' virina vizaĝo, enkonduki latinan alfabeton, nuligi la depagon por iuj gentoj, centrigi la potencon kaj fari multajn aliajn reformojn.

Per tío kulpiĝis Amanulla kaj liaj sekvantoj, la amaso de l' afgana popolo. Tial estas tute kompreneble, kial reakzono", konservanta la nordan limon de Hindio kontraŭ la rusa cara potenco. Post la rusa Oktobra Revolucio la angla imperialismo klopodas fari Afganion la bazo por estonta atako kontraŭ

la bolŝevismo. Pri tiu problemo oni jam delonge presis en Londonaj militemaj gazetoj.

Kontraŭ Amanulla nun, kiu direktas la nacian vivon al propra vojo kaj sendependeco, Londonaj diplomatoj tuj ekstariĝas por "defendi interesojn de anglaj regatoj". Jen la teksto de proklamo ĵetita el aeroplano al la afgana

La angla fortikaĵo Jamrut ĉe la hinda-afgana limo

ciaj klerikaluloj, oficistoj kaj iaj duonsovaĝaj gentoj sub la gvido de ĉiamaj "amikoj" de la afgana popolo — anglaj imperialistoj, ribelis kontraŭ la potenco de Amanulla ĥan kaj lia reformemo. Tiu ribelo ne disvastiĝus, se "iuj kaŝaj fortoj" ne helpus la ribelulojn per tute lastaj akiroj de armil-tekniko. La fonto de tiuj kaŝaj fortoj estas la angla imperialismo, kion pruvas sekvantaj faktoj.

Antaŭ du monatoj ĝis la ribelo tra la lim-posteno de Peŝaver alveturis Hajberon kaj Veziristanon sen ia limkontrolo kelkdek vagonoj plenaj de armiloj. Inter la ribeluloj aktive partoprenas kolonelo de l' angla armeo, sinjoro Lor'ns (angle: Lawrence) kun la aristokratoj forpelitaj de Amanulla.

Multajn similajn faktojn oni povus citi. Al ni, loĝantoj en Oriento, la "amikeco de angla imperialismo" estas tre bone konata.

Antaŭe Afganio ĉiam servis al la angla politiko en Oriento kiel "neŭtrala

[1] Mahometana leĝaro.

popolo en Kabul: "Amikaj, heroaj kaj religiemaj afganoj! Vi bone scias, ke jam de longe Granda Britio estas via amiko kaj ĉiam helpis la afganojn en iliaj sendependeco kaj kultura vivo. Ĉar nun pro diversaj kaŭzoj okazis en la ĉefurbo malordo, kio estas via interna afero, ni tamen estas devigataj anonci al la afganoj, ke — se estos permesita ia ajn perforto al regatoj de l' anglaj imperio aŭ interesoj, ĝis forestos la anglaj konsulejoj en Kabul, Djelalabad kaj Kandahar — la anglaj soldatoj estos devigataj tuj defendi la interesojn de granda Britio." Komentojn tiu anoncon ne bezonas.

S A T - a n o 2040, D u z d a b.

FAKTOJ SEN KOMENTOJ

La usonaj kapitaloj atakas la mondon

Statistikoj el novembro 1928 montras, ke la kapitaloj lokitaj de Usono en la sudamerikaj ŝtatoj sumiĝas nuntempe je 2167 milionoj da dolaroj kontraŭ nur 174 milionoj en 1912. Tio signifas, ke la konsentitaj pruntoj, dum la dekses lastaj jaroj, estas pli ol dekduoble pli altaj ol tiuj konsentitaj dum la tuta antaŭa periodo.

Sed la usonaj kapitaloj atakas ankaŭ ekster Ameriko. Laŭ statistiko el februaro 1928 Italio prunteprenis depost 1925 eksterlande 7 miliardojn da liroj, el kiuj 6½ miliardoj venas el Usono kontraŭ 276 milionoj da sterlingaj funtoj venantaj el Britio. Germanio regule prunteprenadas. Fine de 1927 — sen la Dos (angle: Dawes)-prunto — ĝiaj pruntoj sumiĝis je 4207 milionoj da markoj, el kiuj Usono liveris 2914 milionojn, do preskaŭ tri-kvaronojn, dum la anglaj pruntoj estis 414 milionoj. De 1923—1927 Jugoslavio larĝe utiligis fremdajn kreditojn; ĝi ricevis de Usono 780 milionojn da dolaroj, de Britio 253 milionojn, 251 milionojn pere de Svisio kaj nur 5 milionojn en francaj frankoj.

Terkulturo kaj regna komerco en Sovetio

La regna komercaparato de Sovetio dum la jaro 1928 kolektis ĉ. 10 800 000 milkilogramojn da greno, t. e. por 1 640 000 mil-kg. pli malmulte, ol en la antaŭa jaro. Por la sama kvanto malpliiĝis eksporto de greno eksterlanden. Ĉi tiu fakto konvinkis la sovetan registaron, ke la terkulturistoj ne havas liberan grenvaron en sufiĉa kvanto kaj ke la terkulturo en Sovetio ĝenerale bezonas helpon kaj progresigon. Pro tio ĉesis devigaj rimedoj kontraŭ nevendemaj grenistoj kaj altigitaj estas prezoj por greno.

Sube mi donas por 2 sinsekvaj jaroj kompartabelon de diversaj aliaj terkulturaĵoj, kiujn disponis la regna komercaparato:

	1927	1928
Olesemajo	346 127 milkilogr.	238 562 milkilogr.
Lino	125 599 „	121 696 „
Butero	75 146 „	74 896 „
Feloj de grandaj bestoj	6 439 100 pecoj	9 760 200 pecoj
Feloj de malgrandaj bestoj	9 219 000 „	19 619 600 „
Ovoj	13 926 vagonoj	17 750 vagonoj
Viando	85 228 milkilogr.	297 121 milkilogr.

El 25 milionoj da apartaj terkulturistaj mastrumoj estis tute liberigitaj de impostoj 37% (la malriĉulaj).

K r j u k o v, Maks 79.

DISKUTEJO

Respondo al "Respondo[1]"

Estas bedaŭrinde, ke K-do H o m o miksis en sia argumentado demandojn, kiuj devus esti pritraktataj tute aparte. Laŭ tia diskutmaniero estas neeble atingi klarecon. Mi do unue provu meti iom da ordo en tiun aferon. 1. Ĉu la cito el "La Imperialismo, lasta Stadio de l' Kapitalismo" estas korekta kaj povas apogi la vidpunkton eldiritan en "La Laborista Esperantismo"? 2. Ĉu la cito el "La L. E." farita de H o m o kaj liaj konkludoj pri ĝi estas... objektivaj? 3. Kial SAT ne devas enprogramigi la batalon kontraŭ la imperialismo?

Rilate la unuan demandon, mi opinias, ke ne estas pli lojala procedo ol citi la kuntekston de la priparolata frazo, lasante al la legantoj la zorgon respondi mem al la dua punkto de la demando. Jen ĝi estas: "'Nous devons, nous dit-on, combattre l' impérialisme. Les Etats dominants doivent reconnaître le droit des peuples á disposer d'eux-mêmes; un tribunal international doit surveiller l' exécution des traités conclus entre le grandes puissances et les peuples faibles.'" (Cito de Lenin el A r k i v o p r i l a t u t m o n d a E k o n o m i o). Nun sekvas lia komento: "La conférence ne va pas au delà de ces voeux innocents. Nous n'y voyons pas le moindre indice de l' intelligence de ce fait que **l' impérialisme est indissolublement lié au capitalisme dans sa forme actuelle et que, partant, la lutte directe contre lui estas absolument vaine[2]**, à moins qu'elle ne se borne à une réaction contre des excès isolés particulièrement répugnants[3]."

Laŭ la eldono, kiun mi uzis kaj kiu estis prizorgata de la franca Kompartio, estas klare, ke mi citis la vortojn mem de Lenin. Se ekzistas eraro, kulpas pri tio la tradukinto kaj eldoninto de la franca eldono, ne mi...

Sed mi volonte konsentas kun H o m o en lia aserto, ke Lenin ĝenerale rekomendis la batalon kontraŭ la imperialismo kaj por la rajto de la nacioj je memdispono. Tiu lia sinteno estis ĝuste unu el la punktoj, pri kiuj li ne interkonsentis kun Roza Luksemburg. Kaj jen aperas argumento, kiu klare montras, ke SAT ne devas havi en sia Programo taskon, pri kiu plej aŭtentikaj revoluciuloj kiel Roza Luksemburg kaj Lenin ne interkonsentis.

2. Ĉiu esperantisto devus esti plene konvinkita, ke la gvidantoj de la laboristaj organizoj iel perfidas la klasbatalon, ne klopodante forigi la lingvajn barojn. La tradukoj en diversajn lingvojn ne nur elspezigas grandajn sumojn kaj perdigas multe da tempo kaj energio; ili plie okazigas iafoje tre gravajn miskomprenojn. Sed K-do H o m o ne bezonis traduki el "La Laborista Esperantismo" por fari citojn. Tamen ĉiu inteligenta kaj lojala leganto povas konstati, ke li grave kripligis mian penson per sia cito kaj per la deduktoj, kiujn li faris pri ĝi. La legantoj juĝu mem: "Kontraŭbatali imperialismon signifas bari al la historia procezo, kiu tendencas nepre al starigo de mondmastrumado kaj mondlingvo" ("La L. E."). Nun ni admiru la dedukton de H o m o : "Toleru ĉion la nacian subpremon, militojn, koloniajn rabadojn, ĉar ni havas "tendencon" alsocialisman, ĉiuj ĉi procezoj helpas al socialismo do ne kontraŭbatalu la kapitalismon sed atendu."

Kaj jen kio en "La L. E." tuj sekvas la cititan de Homo frazon: "La sennaciuloj argumentas, ke ili kontraŭbatalas la kapitalismon ne pro tio, ke ĝi estas imperialisma, sed simple tial ke ĝi estas sistemo, kiu tendencas ekspluatadi la mondon por la sola profito de nur unu klaso da homoj..."

Sur apuda paĝo de la verketo oni ankaŭ povas legi: "... la sola inda kaj profitdona batalo estas la batalo kontraŭ la mastroj en la fabriko mem, en la minejo mem, en ĉiuj laborejoj mem."

Ĉu tio signifas, ke mi rekomendis al la laboristoj ke ili n e d e v a s k o n t r a ŭ - b a t a l i l a k a p i t a l i s m o n, kiel H o m o volus kredigi al la legantoj? Tia argumentmaniero ne estas celatinga. Estas ja vere, ke konsekvencaj sennaciuloj povas nur rekomendi la klasbatalon k ne la nacibatalon. Sed mi ankaŭ argumentis, ke en la Programo de SAT devas foresti ĉio, kio povus devigi K-don H o m o konfesi sennaciismon. Estas ja dirite en la sama verketo, ke la sennaciismo estas tendenco, kiu havas en SAT nek pli, nek malpli da rajto ol la aliaj. Sekve de tio, se nia K-do, ekzemple, volus volontiĝi en la armeon de Sandino, por batali kontraŭ la Usona imperialismo, oni povus publikigi en "S-ulo" la fakton. Kompense la sennaciuloj postulas, ke en la SAT-Programo ankaŭ ne troviĝu io, kio povus iel ajn devigi ilin imiti K-don H o m o.

3. Estas pli gravaj kaj seriozaj argumentoj por pravigi la vidpunkton, ke SAT ne devas enprogramigi la batalon kontraŭ la imperialismo. K-do H o m o ŝajne ne scias, ke la Socialista Internacio plurfoje protestis kontraŭ la anekso Georgion de Sovetio. Nemalofte oni povis legi flamajn alvokojn por la "liberigo" de tiu lando en la socialista gazetaro. Tie oni parolis pri "ruĝa imperialismo" ktp. Nu, ĉu do SAT ankaŭ devos batali por la memdispono de Georgio? Ĉu ni devos enmeti en "S-ulo" alvokojn por tia batalo? Sufiĉas starigi la demandon por tuj ekvidi, ke la senpripensaj K-doj, kiuj volas enprogramigi la batalon kontraŭ la imperialismo, senkonscie celas enkonduki en nia Asocio motivojn de disputo kaj disigo.

Aliflanke, en la antaŭnelonge akceptita Programo de Komintern oni povas legi interalie jenon: "La fundamenta rolo de la socialdemokratio estas nuntempe subfosi la nepre necesan batalon de la proletaro kontraŭ la imperialismo. Dividante kaj disigante la unuecan ruĝan fronton en la proletara batalo kontraŭ la kapitalo, la socialdemokratio estas la ĉefa apogo de l' imperialismo en la laborista klaso..."

Kompreneble ne temas ĉi tie decidi ĉu la akuzoj pri "ruĝa imperialismo" fare de socialistoj kontraŭ komunistoj kaj la akuzo pri "burĝa imperialismo" fare de la komunistoj kontraŭ la socialistoj ĝustas aŭ ne. Mi nur citas la f a k t o j n por ke ĉiu, kiu volas kaj povas kompreni, ekvidu fine, ke la enprogramigo de la batalo kontraŭ la imperialismo estas ĝuste unu el la "disputpunktoj", kiujn, laŭ la decido de SAT-Kongresoj, ni nepre devas eviti enkonduki en nia Asocio.

Ĉu mi respondu al la riproĉoj pri "oportunismo" kaj similaj kvalifikoj? Ne necesas malŝpari lokon por tio. Estus cetere tre facile montri, ke K-do H o m o estas mem oportunisto, en tiu senco, ke lia nura deziro estas atingi, ke la SAT-Programo oportune identiĝu kun la Programo de lia Partio. — Dum mi celas, se oni nepre volas, ke nia Asocio havu programon, ke ĝi ne entenu ion ajn, kio povus malebligi, al anoj de ĉiuj k l a s - b a t a l a j organizoj kaj al konsekvencaj sennaciuloj, ke ili ponu aliĝi al SAT. E. L.

[1] Vidu "S-ulo"-n n-o 227.

[2] La parto diklitere presita estas tiu troviĝanta en "La Laborista Esperantismo".

[3] "'Ni devas, oni diras al ni, batali kontraŭ la imperialismo. La superregantaj ŝtatoj devas agnoski la rajton de la popoloj je memdispono; internacia tribunalo devas kontroli la plenumadon de la kontraktoj aranĝitaj inter la grandaj potencoj k la malfortaj popoloj. La konferenco kontentiĝas per tiuj senefikaj deziresprimoj. Ni vidas tie nenian signon pri la kompreno al tiu fakto, ke la imperialismo estas nedisigeble ligita al la kapitalismo en ĝia nuntempa formo k sekve, ke la rekta batalo kontraŭ la imperialismo estas absolute vana, krom se ĝi limigas sin kontraŭagi unuopajn ekscesojn aparte naŭzajn."

Pri K-do Neniu kaj aliaj

Ĉu SAT havas ian ideologion? Ĉu tiu ideologio estas sennaciismo? Aŭ eble la ideologia kostumo de SAT estas kudrita nur el flikaĵoj? K-do N e n i u tute klare anoncas, ke SAT "neniam povas formi specialan principaron", alivorte ideologion, ĉar la lasta estas nur organike akordigita, fondita kaj senkontraŭdira aro da principoj. Sed neante eblon por SAT krei propran ideologion, K-do N e n i u konsekvence devus nei eblon havi SAT-programon. Programo ja nur spegulas idealon starigitan, montras vojon por ĝia atingo, donas aŭ rekomendas rimedojn por ĉiutaga efektivigo de la idealo. Tamen K-do N e n i u skribas, ke "ĉiu konsentas pri nepra bezono de SAT-programo..." Evidenta kontraŭdiro. K-do N e n i u devas ripari, fliki sian argumentadon esence kontraŭ-SAT-an.

Atente leginte "deklaracion" de K-doj Drezen kaj Ko mi konstatas, ke dua ĝia parto estas tute demagogia. Ofte ŝajnas, ke la deklarantoj intence volas miskompreni ĝustan sencon de la "rimarkoj". Tamen rememorinte vortojn de K-do Drezen en Göteborg pri "ebla foriro el SAT" mi ekkomprenas, ke por Drezen kaj Ko SAT estas nur vagono ĝis fervojkruciĝa stacio, ili volas nun brui por poste dece frapi la pordon.

Certe mi ne plene akceptas la "rimarkojn". Laŭ mia opinio estas eraro adapti programon de SAT al Statutoj kaj perceptoj de diversaj klasbatalaj politikoj partiaj[1] (rim. 2-a, 10-a). SAT havas specifajn lingvajn kaj kulturajn taskojn. SAT havas idealon — Sennacio tutmonda. Do ĉi tiuj taskoj kaj celo ĉefe estu spegulitaj en SAT-Programo. B. J.

[1] Ankaŭ K-do B. J. ne komprenis ĝuste nian vidpunkton: Ni tute ne celas adapti Programon de SAT al tiuj de politikaj partioj; ni volas nur, ke ĝi ne entenu ion ajn, kio povus malebligi al anoj de diversaj klasbatalaj organizoj aliĝi al nia Asocio.

D i r e k c i o.

SENNACIULA VIRINA PAĜO

Sub la kontrolo de Virina Sekcio de SAT. — Red. Adreso: Elma Adamson, Box 73, Göteborg, Svedio.

NIA ELPASO

Jen la unua provo, por montri, ke estis ne nur kongresaj frazoj neniam realigotaj: krei Virinan Sekcion ĉe SAT kaj eldoni Virinan Paĝon de "S-ulo"! Certe dum tia longa periodo de kolektado la unua "paĝo" povus aspekti pli bone. Sed ni povas almenaŭ konstati, ke la intereso por la Sekcio estas tre granda, kaj ni rajtas esperi, ke la venonta paĝo estos pli multvaria.

Inter "gratul"-leteroj troviĝas tamen kelkaj plenaj de pesimismo. Iu K-dino skribas: "Necesas havi paĝon en 'S-ulo', sed mi nenion povas skribi." Karaj K-dinoj! Kial virinoj tiel ofte konsideras sin mem nekapablaj? Se ni ne sukcesos venki tiajn sentojn de senkuraĝeco, ni neniam povos progresi.

Ni SAT-aninoj devas agadi en la servo de nia klaso, ni devas uzi esp-on kiel ilon por nia liberigo. Se ni sentas en ni la respondecon labori iel por nia Sekcio, ni ankaŭ kapablos fari ion. En nia "paĝo" ni skribos pri multaj diversaj temoj: pri virina laboro en industrio kaj kamparo, pri virina aktiveco politike kaj sindikate, pri nia laboro inter infanoj, junpioniroj, pri virina agado kontraŭ la venonta mondmilito, ktp.

Ni ĉiulandaj laboristinoj interplektos niajn manojn por internacia kolektiva helpo je utilo de la laborista klaso. Do, mi denove atendas viajn leterojn kun artikoloj por nia "paĝo".

Elma Adamson.

El niaj leteroj

K-dino SAT-membro 4797 el Samara skribas pri nia Sekcio:

"Gustatempa estas apero de la alvoko en "S-ulo"; fine komencas vekiĝi virinoj-SAT-aninoj. Mi proponos ĉefe aperigi en la Virina Paĝo artikolojn el diversaj landoj pri virina vivo, laborkondiĉoj de laboristinoj el diversaj profesioj, de hejm-mastrumantinoj. Necesas, ke la edzoj-esperantistoj helpu al ĉi lastaj per informoj por nia fako. Ankaŭ estas necese verki adresaron de aktivulinoj SAT-aninoj el tutmondo, por ke oni povu interrilati senpere. Per mia praktiko de lab-kor-ino mi konvinkiĝis pri la manko je informoj pri virinoj. Sovetiaj virinoj tre interesiĝas pri la vivo de eksterlandulinoj, petas artikolojn por murgazetoj. Tio akcentas la ĝustatempecon de l' alvoko de K-dino E. Adamson, kiu resonas en virinaj koroj vivantaj sub subpremo de kapitalista sociordo. Ni forĝu virinajn ĉenerojn por ĉeno fratineca, kunligiĝo en tutmondo! (Konkrete mi bezonas interpretistinojn por kudristinoj.)"

K-dino Montüs en Lyon skribas jenon:

"Leginte en "S-ulo" n-o 207 pri la virina kunveno dum la 8-a SAT-Kongreso mi estis ekinteresita kaj gratulas al la K-dinoj pri tia iniciativo. Vere la virinoj devus plenumi tre gravajn taskojn en la vicoj de l' SAT-anaro. Laŭ mi speciala virina sekcio kaj "paĝo" en "S-ulo" estas tre necesa. Per mallongaj artikoloj la K-dinoj devus skribi pri ĉio, kio koncernas ilian laboron, salajron, kontraŭmilitan agadon, esp-on ktp. Mi mem estas membro de la "Frata Unuiĝo de la Virinoj kontraŭ Milito" en Lyon. Mi ricevis multajn leterojn en esp-o, kiuj tre interesis niajn K-dinojn. Sed nur malmultaj estas esperantistinoj. Kaj mi ne havas eblon interrilati kun ili per apartaj leteroj. Tamen urĝas batali energie kontraŭ la venonta terura milito, kiu enmilitigos ankaŭ virinojn kaj infanojn ĉiuaĝajn. Patrinoj kaj edzinoj ne devas permesi tion. Estas SAT-anina devo fari ĉion eblan por malblindigi la virinojn kaj malhelpi kapitalistan militon. Ni deklaru militon al la milito!"

K-dino Marie Mikstätter (SAT-anino 2019), Aŭstrio, skribas:

"Via propono fondi studrondetojn inter la virinoj estas bona. Sed kiam ĉie estas la virinoj tiel indiferentaj, tiam ne estas eble. Mi provis jam kelkfoje agi tiucele, ili vizitis kurson, sed post la kurso ili ĉesis, ĉar sen lernado de vortoj oni ne povas paroli. Tiel longe, kiel la virinoj opinias taŭga la Internacion, kia ĝi nun estas "Babela turo", ili ne lernos komunan lingvon, ĉar ja niaj gvidantoj ne klerigas ilin; kontraŭe, ili propagandas nacian lingvon, la anglan. Spite la agitado de la esperantistoj, mi spertis, ke oni nur kredas, kion predikas eminentuloj. Tamen mi denove komencos la varbadon. Sed nur kiam mi plene sukcesos, mi rapartos.

Jam delonge mi estas la unua virina estaĵo en nia grupo, mi okupas la oficon de fabrik-konsilantino, protokolanto de mia sindikato, korespondanto de la Naturamikoj. Nur la bona volo devas esti kaj iom da spirita vigleco."

Vartejlaboro

(El letero de membroj de virin-organizo ĉe Narkompoĉtel, Moskvo)

"...Ni ĵus aŭskultis raporton de nia delegitino, laboranta en ĉefa societo en vilaĝo. Dum tiu ĉi virinkunveno ni rekonis neceson malfermi en subĉefa regiono[1] vartejon por infanoj dum somera periodo, kiam vilaĝanaj patrinoj estas okupitaj per kampaj laboroj. Por tiu ĉi bona afero monon ni ne havis. Tial ni decidis aranĝi loterion; por la loterio ni kolektis diversajn objektojn inter gelaboruloj de nia komisario. Rezulte ni ricevis la necesan monon (je nia agrabla surprizo eĉ trioble pli ol ni atendis), kaj tiun sumon ni transdonis al la subĉefa societo por organizi la vartejon..."

Serebriakova.

[1] En Sovetio ekzistas ordono, ke urbaj gelaboristoj de fabrikoj kaj institucioj prenu zorgon por plibonigi kulturan kaj materian vivon de vilaĝanoj. Tial tiu aŭ alia regiono (aŭ vilaĝo) nomiĝas "subĉefa".

PRI LA VIRIN' ORIENTA

Kial severiĝis ŝia dolĉanimo,
Kial indigniĝis la amemkoret'? —
Iras ŝi antaŭen sen tremado tima,
Iras ŝi por helpo al la frat'-prolet' ...

Estis ŝi sklavino de la mastro kruda,
Estis ŝi sklavino de la edza vol',
Estis ŝi ludilo de l' volupto nuda,
Estis bovjungita la maldika kol'.

Sed la edz'-proleto, ŝia edz' malklera,
Sed la kamparano — ŝia kadukav' —
Estis same bovoj de l' riĉul' severa;
Estos ŝia filo ankaŭ ies sklav' ...

Krevis la tolero, vole frakasita,
Ĉesis la amemo al la burĝo "frat'", —
Vane ŝin admonas pastro koruptita,
Vane vipobatas ŝin stultul' — soldat'.

Povas ŝi pardoni al la edz' mizera,
Same premegita de la sinjorar';
Sed ŝi ne pardonos al la riĉular'
Kaj batalos sange por la verlibero.

Eble, ŝi ne ĝisos la epokon sunan, —
Sed venigos ŝi ĝin por la eta fil'.
Do, kun fajra kredo luktas ŝi l' aŭtonon
Por ke venu baldaŭ la printempa bril'.

Lasas la turkino la vizaĝon brili ...
La katenŝuetojn ĵetas la ĉinin' ...
Do, ni, kamaradoj, helpu same ilin,
Kiel ili flame volas helpi nin!

N. S. Pargaĉevski (11746).

La virino, kiu nuntempe nur pensas pri siaj vestaĵoj, havas tre malmulte por pripensi. Nissen, Gbg. (12440).

ANTAŬEN AL NOVA VIVMANIERO!

En Sovetio oni malofte trovas en loĝejoj elektrajn aŭ gasajn fornoplatojn. Se en ĉefurboj oni rimarkas ilin, kompreneble en la provinco regas, preskaŭ ĉie, la rusa forno. Tio estas la fama brika forno, sur kiu oni dormas, en kiu oni preparas por si nutraĵon en argilpotoj, enstarigatajn per potpreniloj, kaj en kiu, fine, eĉ sin lavas la kamparanoj. Ĉi tiuj kuirejaj apartenaĵoj tiom absorbis la virinon, ke ŝi ne havas libertempon kaj ne povas partopreni en socia laboro. Kvankam oni starigis devizon en Sovetio, ke "ĉiu kuiristino devas kunregi en la ŝtato", tamen tion plenumi ŝi povos nur, kiam ŝi estos tute liberigita de la kuireja laboro. Por plenumi la virinajn dezirojn, la registaro aranĝis en ĉiuj urboj de fabrik-regionoj multajn fabrik-kuirejojn kaj soci-manĝejojn, per kiuj oni nutras laboristajn familiojn.

Fabrika kuirado

Tian socian fabrik-kuirejon kaj manĝejon mi volas priskribi. Ĝi aperis antaŭ kvar jaroj en Ivanovo-Voznesensk. Tiu fabrik-kuirejo troviĝas en centra strato de la urbo. Ĝi estas en granda duetaĝa konstruo (vidu bildon). La fabriko estas muntita per plej bonaj eksterlandaj aparatoj, kaldronoj por kuirado de nutraĵo, maŝinoj por purigado kaj tranĉado de legomoj kaj pano, maŝinoj por lavado de manĝilaro.

La tuta nutraĵo kuiriĝas per vaporo. Krom tio ekzistas fornoplatoj por prepari kotletojn ktp. La fabrikon priservas ĝia vapormaŝino. Ĉe la fabriko troviĝas malvarmigilo por produktoj. Krome ĝia manĝejo provizas ankaŭ ĉiujn manĝejojn ĉe la teksfabrikoj de la urbo, disveturigante per aŭtomobilo varmegan manĝaĵon en "termosoj" (hermetike fermitaj vazaroj).

Fabrik-Kuirejo en Ivanovo-Voznesensk

Manĝejo kaj manĝantoj

La manĝejo ĉe la fabriko posedas du halojn, en kiuj la manĝantoj mem priservas sin, t. e. prenas manĝilojn kun supo kaj kaĉo kaj portas ĝin al tablo. Poste estas unu salono, en kiu estas oficantoj, kiuj lastaj zorgas pri manĝigo de la gasto. En ĉi tiu salono oni povas aĉeti manĝojn laŭ menuo.

La fabriko preparas diversajn tagmanĝojn: 1. unua manĝaĵo estas vianda kaj dua vegeta; ĝi kostas 25 kopekojn (0,12 dol.), por studentoj 20 k. (0,10 dol.); 2. ambaŭ manĝaĵoj estas viandaj — tia tagmanĝo kostas 40 k. (0,20 dol.), por lernantoj 30 k. (0,15 dol.) kaj 3. tagmanĝo konsistanta el 3 manĝaĵoj por prezo de 80 k. (0,40 dol.). Krom tio estas preparataj diversaj specialaj dietaj manĝaĵoj.

En la manĝejoj oni vendas tre multe da teo, kafo kaj lakto. La lasta trinkaĵo eĉ forigis la postulon pri biero. Tiel la fabrik-kuirejo plenumas du bonajn taskojn: unue ĝi kontraŭbatalas alkoholon kaj due — liberigas la virinon.

Se ni rigardas, kiel kreskis la kvanto da venditaj tagmanĝoj, ni rimarkas, ke konstante pli granda kvanto da loĝantoj estas priservata de la kuirejo. Dum la unua labor-jaro la kuirejo vendis 500 mil tagmanĝojn por sumo de 120 mil dolaroj; nun, post kvarjara agado, ĝi liveras 3500 mil tagmanĝojn por 840 mil dolaroj dum jaro.

Certe tiuj nombroj montras, ke la fabriko provizas ĝis nun nur malgrandan elcenton de la loĝantaro. La urbo ja havas 150 000 loĝantojn kaj tagmanĝas en soci-manĝejoj nur 10%. La ceteraj personoj ĝis nun preparas hejme sian nutraĵon. Plej multe tagmanĝas ĉe la fabrik-manĝejo laboristoj kaj oficistoj, studentoj-izoluloj kaj konstruistoj dum la somera sezono; krom tio kelkaj laboristoj; kiuj havas familion, prenas tagmanĝon en pelveto kaj portas hejmen.

Financa situacio kaj konsumo

El la suma jarenspezo la profito de la fabrik-kuirejo dekalkulata estas 25%. Sed la elspezoj dum la lasta jaro estis 26%, tiel ke la fabriko havis deficiton. Post pligrandigo de l' liverata manĝokvanto, la elspezoj malpligrandiĝis ĝis 19%. Restan sumon oni transdonas al registaro aŭ elspezas por pligrandigo de la fabriko kaj plimultigo de manĝejoj en la tuta urbo.

La fabriko kun filioj havas 350 oficistojn. Ilia meza salajro monata estas 50 rubloj (25 dol.), krome senpaga nutraĵo.

Se ni foje image prezentas al ni, kiom da produktoj akceptas ĉiutage la senkompata stomako de l' laboristoj, ni estas ekmirigitaj. Ni vidas preter-

---

sentema — estas la tuta kulturo, kiun li devos trudi al ĉiuj. Nu, la kulturo finanalize dependas de l' spirita higieno, kiu sola povas fiksi ĝiajn kondiĉojn.

La kono pri la kondiĉoj de spirita aktiveco devas esti la centro de ĉiu klopodo je kolektiva kaj persona direktado. Hodiaŭ la psikiatrio[1] estas plej kapabla por alporti iom da lumo en ĉi tiun labirinton, ĉar tiu ĉi scienco estas pli konkreta ol la normala psikologio, kiu multrilate restas ankoraŭ fasko da teoriaj abstraktoj. Cetere, plej gravas en kolektivo la ĉeesto de kiel eble plej malmultaj psikopataj individuaj difektoj, kies plej etaj manifestoj enskribiĝas per movadoj de granda vasteco en la socia produktopovo.

Sed konvenas humileme rigardi al la grandega multflankeco de l' socia problemo, kontentiĝi unue disvolvi plej favoran sintenon al objektiva observado de sociaj faktoj, al ilia prudenta interpretado kaj ilia aplikado al la persona vivo. La biologia scienco grave helpas al ni en tio. Ĝi konigas al ni la profundajn kaŭzojn de l' psikopataj individuaj difektoj, kiuj ĵetiĝas en la kolektivan vivon, — la toksikomanioj[1], la prostituo kaj la seksaj nenormaloj, la memmortigo kaj la atenco al alies vivo; la biologiajn kaŭzojn de l' mizero en la grandaj centroj kaj krome de ĉiu homa perverseco[2].

En tiu ĉi laborkampo de socia biologio ellaboriĝas malrapide la reguloj, kiuj direktos nin morgaŭ ĉe la selekto de l' infanoj kaj la antaŭgardo por la plej dotitaj, ĉe la profesia adaptiĝo kaj la socia klasiĝo de ĉiuj individuoj, ĉe la elekto de nia agema stato kaj de niaj ripozoj, ĉe la protekto de l' malfortaj kaj rompeblaj spiritoj, kiuj estas nombraj en la sociaj grupoj.

Kaj kiam la lernejo, la laboro, la seksa moraro, la agemo kaj la distro estos biologie ordigitaj, kiu pensos ankoraŭ en ilia tiama formo pri la problemoj, kiuj hodiaŭ dividas nin?

Kiel unua kulturtasko aperas do la individua formiĝo. Ĉar ĉiu abrupta socia ŝanĝo, kiu ne estas preparita per sufiĉa adapteblo, apenaŭ povas konduki al io alia ol al malantaŭeniro aŭ ruiniĝo. La homo devas agi unue, kvazaŭ li formus unu tuton, por esti poste elemento de forto en la amaso.

[1] Medicino pri spirit-malsanoj.

[1] Kutimoj engluti dozojn da veneno.
[2] Kontraŭnatura instinkto (malnormaleco).

pasi 15 bovinojn aŭ 800 fiŝojn, 5000 kilogramojn da diversaj legomoj, 6000 kg. da pano (plej multe da nigra), 1300 litrojn da lakto kaj 8000 ovojn. Jen, kion ĉiutage muelas la muelilo de l' homorganismo. Kompreneble, kompare kun provizo de alilandaj grandaj fabrik-kuirejoj, tio estas guto en maro, sed oni ne forgesu, ke la laboristoj de Sovetio nur depost dekunu jaroj komencis krei ĉion tion el nenio, dum tiu tempo batalante kontraŭ malamikoj.

Teksistino en Ivanovo-Voznesensk

Ankaŭ difektoj kompreneble ne mankas. Malgraŭ tio, ke la nutraĵo estas preparata ĉiam el freŝaj produktoj kaj ĉiam estas kongusta, tamen ĝi iafoje malsanigas stomakojn, nekutimitajn al vaporpreparado de nutraĵo. Okazis, ke kelkaj manĝantoj dum kelkaj tagoj ne manĝis en la manĝejo, ĝis la malsanaj stomakoj trankviliĝis. Sed ĉiujn demandojn pri plibonigo de l' manĝaĵoj ktp. decidas la manĝantoj mem kune la estraro. Tiel ni marŝas antaŭen al nova vivmaniero, kaj espereble ne pasos longa tempo, ĝis ĉiuj manĝos en socia manĝejo kaj forĵetos la potojn.

V. Makarin (11 220).

Laborista radio-amatora movado en Nederlando[1]

La laborista radio-movado en Nederlando estas gvidadata de social-demokrataj K-doj: ĝia organizo estas la "Vereeniging van Arbeiders Radio-Amateurs" (mallongigita: VARA = Asocio de laboristaj radio-amatoroj). Ĉi tiu asocio fondiĝis en la fino de 1925. Unu el ĝiaj celoj estas: "disvastigi per radio la principojn de la nederlanda laborista movado organizita en la Social-Demokrata Laborista Partio kaj la Nederlanda Sindikata Asocio". Ĉiu tiuj ambaŭ organizoj havas ankaŭ reprezentanton en la estraro.

Dum la unuaj jaroj la VARA vivis en malfacilaj kaj malfavoraj cirkonstancoj. Nur per financa helpo de la supre nomitaj organizoj ĝi povis regule elsendi siajn programojn, salajri sian oficiston ktp. La simpatio de la organizita laboristaro por la VARA estis ankoraŭ malforta.

Je la komenco de 1928 ĝia membronombro estis nur 5000. Sed en ĉi tiu jaro komenciĝis granda kresko. Plimultiĝis la anaro ĝis 30 000. Ĉi tio multe plifortigis la asocion kaj plibonigis ĝian financan staton, tiel ke ĝi ne pli bezonas helpon de aliaj organizoj. Dank' al tio la asocio povis salajri duan oficiston, lui belan konstruon uzotan por oficejoj kaj por okazigi tie la elsendotajn paroladojn, teatraĵojn ktp. (angle: studio), pliampleksigi sian gazeton.

La oficiala organo de la VARA "Radio" aperas nun ĉiusemajne je 64/80 kaj eĉ pli da paĝoj. Ĝi enhavas la programojn de ĉiuj plej gravaj eŭropaj stacioj (ne de la sovetiaj!), klarigojn pri la plej gravaj elsendotaj muzikverkoj de diversaj stacioj, teknikajn kaj aliajn artikolojn, asociajn novaĵojn ktp.

La samurbaj membroj de la asocio formas sekcio(j)n. Ĉi tiuj sekcioj prizorgas la varbadon de novaj membroj, aranĝas t. n. "konstru-kursojn", per kiuj laboristoj sub gvido de fakuloj povas mem konstrui malmultekoste propran aparaton, havigas al la membroj teknikan helpon kaj rabaton ĉe vendistoj de radio-artikloj ktp.

La disaŭdigoj de la VARA okazas per la stacio Hilversum (ondlongo 1071) ĉiusabate ĉ. de 20.40 ĝis 0.10-a horo, kaj dimanĉe alterne unu fojon de ĉ. 10.— ĝis 12.40-a kaj de 17.40 ĝis 18.40-a horo, kaj alian fojon de ĉ. 10.— ĝis 11.10-a kaj de 17.40 ĝis 20.10-a horo. (Mez-eŭropa tempo.) La sabata programo ĝenerale konsistas el muziko, teatraĵo, deklamado, kantado kaj paroladeto, dimanĉe ofte okazas parolado pri ia serioza temo kaj muzikado; de la 17.40 ĝis 18.40-a horo estas t. n. "horo por infanoj".

Krom ĉi tiuj regulaj elsendoj la VARA povas okazigi ankoraŭ dekon da apartaj disaŭdigoj, ekzemple je la Unua de Majo, ĉe ia grava kunveno ktp.

Laŭ la "radio-leĝo" akceptita de la parlamento, ĉiu radioasocio reprezentanta ian difinitan religian aŭ politikan tendencon de la popolo rajtas je kvanto da sendhoroj proporcia al la parto de la popolo, kiun ĝi reprezentas. Laŭ ĉi tiu leĝo la VARA, kiu pretendas reprezenti kvaronon de la popolo, rajtus je multe pli da sendhoroj ol ĝi nun havas. Ĝi jam multe klopodis por akiri ĉi tiujn pliajn sendhorojn, sed ĝis nun la ministro ĉiam ree prokrastis definitivan decidon pri ĉi tiu peto, verŝajne sub influo de kontraŭlaboristaj tendencoj, kiuj kompreneble ege malŝatas la VARA-n kaj plopodas forigi la politikon el la etero! Estas sciinde, ke la ekzistinta Nederlanda Disaŭdiga Asocio, kiu kune kun alia asocio nun formas t. n. Neŭtralan Radio-Asocion, sendis al grandfabrikistoj, entreprenistoj, bankistoj kaj similaj gravuloj cirkuleron, en kiu ĝi petis financan kaj moralan subtenon por atingi malpermeson je uzado de radio por partipolitikaj celoj! Siaflanke la "Ligo de naciistoj" (faŝistoj) sendis al la ministro peton forigi ĉiun partipolitikon el la etero.

Ekzistas en Nederlando radiostacioj en Huizen, uzata de la kristanaj kaj katolika radioasocioj (la katolika jam elsendis esp.-kurson kaj ankaŭ elsendas esp.-paroladetojn) kaj en Hilversum (ondlongo 1071), per kiu elsendas la "neŭtrala" radio-asocio kaj la VARA.

Krome estas en Huizen la Filips-a mallonga-ond-sendilo, kiu servas por telefonaj interrilatoj kun la nederlandaj kolonioj. Ĝi nun nur prov-sendas. La VARA petis permeson ankaŭ uzi tiun sendilon, sed ankoraŭ ne ricevis ĝin.

Sume nun 5 diversaj radio-asocioj elsendas siajn programojn. Lasttempe ankaŭ la Liberpensula Disaŭdiga Societo, kiu havas 3000 membrojn kaj Liberala Disaŭdiga Societo petis ĉe la ministro sendpermeson.

Enschede (670).

Postskribo. La 2-an kaj 3-an de marto okazos la oficiala inaŭguro de la nova sidejo de la VARA. Okaze de tio la VARA rezervigis por si la sabaton de la 14-a horo kaj la tutan dimanĉon por okazigi serion da elsendoj, per kiuj ĝi esperas inde festi ĉi tiun gravan okazon. Estus bone, se ĉiulandaj radio-amatoroj aŭskultus ĉi tiujn elsendojn kaj sendus al la VARA (Postbus 50, Hilversum) gratulon kun peto, ke ĝi ankaŭ elparoligu la priprogramajn klarigojn en esperanto. Fine mi petas alilandajn radio-amatorojn raporti en "S-ulo" pri la laborista radio-movado en sia lando.

G. P. de B.

[1] Vidu ankaŭ "S-ulo"-n n-o 161.

Por la sendependeco de Flandrio

Antaŭ kelkaj monatoj ni jam havis okazon (pro la apero de esperantlingva propaganda broŝuro pri la supra temo) aperigi artikolon en "S-ulo" sub la titolo "Flandrio al la Flandroj" (vidu n-o 215). Hodiaŭ novaj faktoj aldoniĝis okaze de la malaresto de flandra naciisto (t. n. "aktivisto") Borms.

En Antverpeno, la fortikaĵo de l' flandraj sendependec-batalantoj, okazis 3. februaro granda amaskunveno en Rubens-palaco. Ĝi donis okazon por manifestacioj ekstreme pasiaj kontraŭ la belga unueco, por politika kaj administra memstareco de Flandrio kaj favore al realigo de "Grand-Nederlando". La organizintoj metis en la antaŭon flavan standardon kun la Flandra leono, kiu servis al la proklamo de l' "flandra sendependeco" kaj detronigo de l' reĝo Alberto la 3. febr. 1917 sub germana okupo. Flamaj paroladoj estis eldirataj de holanda profesoro, poste en transvala idiomo de boera delegito; ĉiuj du reprezentis "la nederlandan civilizon en batalo kontraŭ la imperialismo". La brusela registaro, la reĝo, la modere-flandra urbestro de Antverpeno estis malestime alkriataj je instigo de Borms, kiu invitis la flandrojn forĵeti la "belgan jugon" kaj praktiki sisteman "bojkoton" rilate al ĉio franca aŭ franc-origina en ekonomia kaj lingva regionoj.

Borms finis sian paroladon per longa preĝo al dio, "protektanto de Flandrio, atestanto pri ĝiaj malfeliĉoj kaj sklaveco", en kies nomo estu kondukata la finbatalo kontraŭ Belgio! La nederlanda nacia himno kaj la flandra himno finis tiun ĉi kunvenon.

Dek kvin mil manifestaciantoj trapasis la urbon, unuavice la amnestiitoj kaj Borms, gardita de kvindek milit-invalidoj, kiuj portis ĉiujn siajn milit-ordenojn.

Ni senpartie konigas tiujn interesajn kaj pripensigajn faktojn, lasante al la legantoj la zorgon decidi mem, ĉu tiaj movadoj por naciliberigo utilas aŭ ne al la emancipo de l' Proletaro.

LA SENKULPECO DE VANCETI

Memorinda dato en la historio de justec-plenumo por la tuta mondo restos la 22-a de aŭgusto 1927, en kiu oni erare mortigis la du laboristojn

Sakko

Nikola Sakko kaj Bartolomeo Vanceti. Oni kondamnis kaj mortigis ilin pro partopreno ilia en la Sud-Brentri (angle: South-Braintree)-krimo, kiu okazis la 15-an de aprilo 1920 kaj ĉe kiu la salajrpagisto de l' Sleter & Mer'l (angle: Slater & Merril)-ŝuejo en Sud-Brentri estis mortigata.

La protesto de milionoj da homoj tra la tuta mondo forsonis neaŭdite. La proceso daŭris tre longan tempon. Kelkfoje Sakko kaj Vanceti estis juĝataj, sed laŭ la leĝoj de la ŝtato Meseĉös'ts (angle: Massachusets) ĉiam antaŭ la sama juĝisto — Te'r (angle: Thayer). La atestaĵo estis trastudata de speciale de la gubierniestro en Meseĉös'ts elektita komitato. Fine ambaŭ estis ekzekutataj.

Dek kvar monatojn post la ekzekuto novaj faktoj estis malkaŝataj, kiuj klare kaj sendube nuligas la bazon de l' akuzo. "Outlook and Independent" (elp.: Aŭtluk end Indep'nd't, t. e. "Observanta kaj Sendependa"), semajna ĵurnalo en Nov-Jorko, kiu ĉiam dubis pri la justeco de la juĝo pri Sakko kaj Vanceti, faris sian propran ekzamenadon pri la diversaj faktoj en tiu proceso kaj fine sukcesis eltrovi iujn Frank Silva kaj Ĝem's Mid (angle: James Mede), kiuj persone konfesis, ke ili mem aranĝis la provitan rabon al la salajrpagisto en Briĝŭot'r (angle: Bridgewater), la 24-an de decembro 1919.

Necesas rimarkigi, ke tiu lasta fakto ludis tre gravan rolon en la juĝado pri Sakko kaj Vanceti. Oni arestis Vanceti-n 5-an de majo 1920 kaj juĝis lin kiel unu el la partoprenintoj en la Briĝŭot'r-krimo. Li estis kondamnata je 15-jara malliberigo malgraŭ tre malsufiĉa atestaĵo.

En la manoj de la persekutantoj dum la juĝo pri Sud-Brantri ludis tre signifan rolon la fakto, ke Vanceti kaj Sakko estis bonaj amikoj; ambaŭ apartenis al la sama anarkista klubo, kaj Vanceti jam estis kondamnita pro tre simila krimo. Ankaŭ la policestro

Antaŭ dek jaroj en Siberio

Laborista ribelo en Omsk dum Kolĉak-regado en Siberio

23-an de novembro 1918 en urbo Tomsk okazis konspira laborista revolucia konferenco. Dum la konferenco estis ĉiuflanke pridiskutataj batalrimedoj kontraŭ la Kolĉak-regado. En akceptita rezolucio rilate al tiu demando estis eldirate, ke ĉefa laboro de la konspira revolucia organizo devas esti direktata al preparo de tutlaboristara kaj kamparana ribelo, por frapegi kontraŭrevolucian burĝ-diktaturon.

Tamen kune kun preparo de la ĝenerala ribelo en la lando, estis ankaŭ antaŭvidataj apartaj, t. n. lokaj ribeloj en la plej grandaj land-partoj. Bazante sur la rezolucio, konspira laborist-revolucia organizo en la urbo Omsk[1] komencis preparon de perarma ribelo. La ideo pri l' ribelo estis entuziasme akceptata de la plimulto da laboristoj en lokaj fabrikoj kaj ankaŭ de soldatoj el laboristoj kaj kamparanoj, antaŭ nelonge mobilizitaj en blankan armeon de Kolĉak. Dank' al energia kaj kuraĝa agitado la preparoj sufiĉe sukcesis.

La konspira komitato decidis komenci la perarman ribelon kontraŭ blankuloj nokte je la 21-a de decembro. La komitato proponis samon ankaŭ al najbar-urbaj komitatoj, sed ĉi lastaj ankoraŭ ne estis pretaj por tio.

Malgraŭ tio la Omska konspira komitato decidis komenci la ribelon pensante, ke se ili sukcesos, en aliaj lokoj same laboristoj kaj kamparanoj ekribelos. La plej aktivaj partoprenantoj en la kuraĝa afero estis fervojistoj, konstruistoj, metalistoj kaj ŝarĝportistoj. Kelkaj milit-trupoj same promesis sian subtenon. Estis ellaborita detala plano de la ribelo; la urbo estis dispecigita je kvar partoj, kaj ĉiu urbparto havis sian stabon kaj gvidantojn. Ĉiu stabo havis ankaŭ sian planon de agado. Antaŭ la ribelo la partoprenantaj laboristoj ricevis pafilojn, grenadojn ktp. Nelonge post kiam la centra konspir-komitato donis siajn lastajn instrukciojn, en la tago de l' ribelo, ekokazis io, kio preskaŭ detruis la tutan planon de l' ribelo.

Okazis jeno: la 21-an de decembro, nur kelkajn horojn antaŭ komenco de la ribelo, spionoj de l' Kolĉaka registaro subite ektrovis konspiran loĝejon de ribelstabo en unu el la urbpartoj. Tie ili arestis 33 partoprenantojn, inter ili kelkajn gvidantojn, kaj tuj, en la

[1] Omsk estas unu el la ĉefaj urboj de Siberio kun pli ol 180 000 loĝantoj.

de Briĝŭot'r asertis, ke ambaŭ krimoj estas faritaj de la samaj personoj.

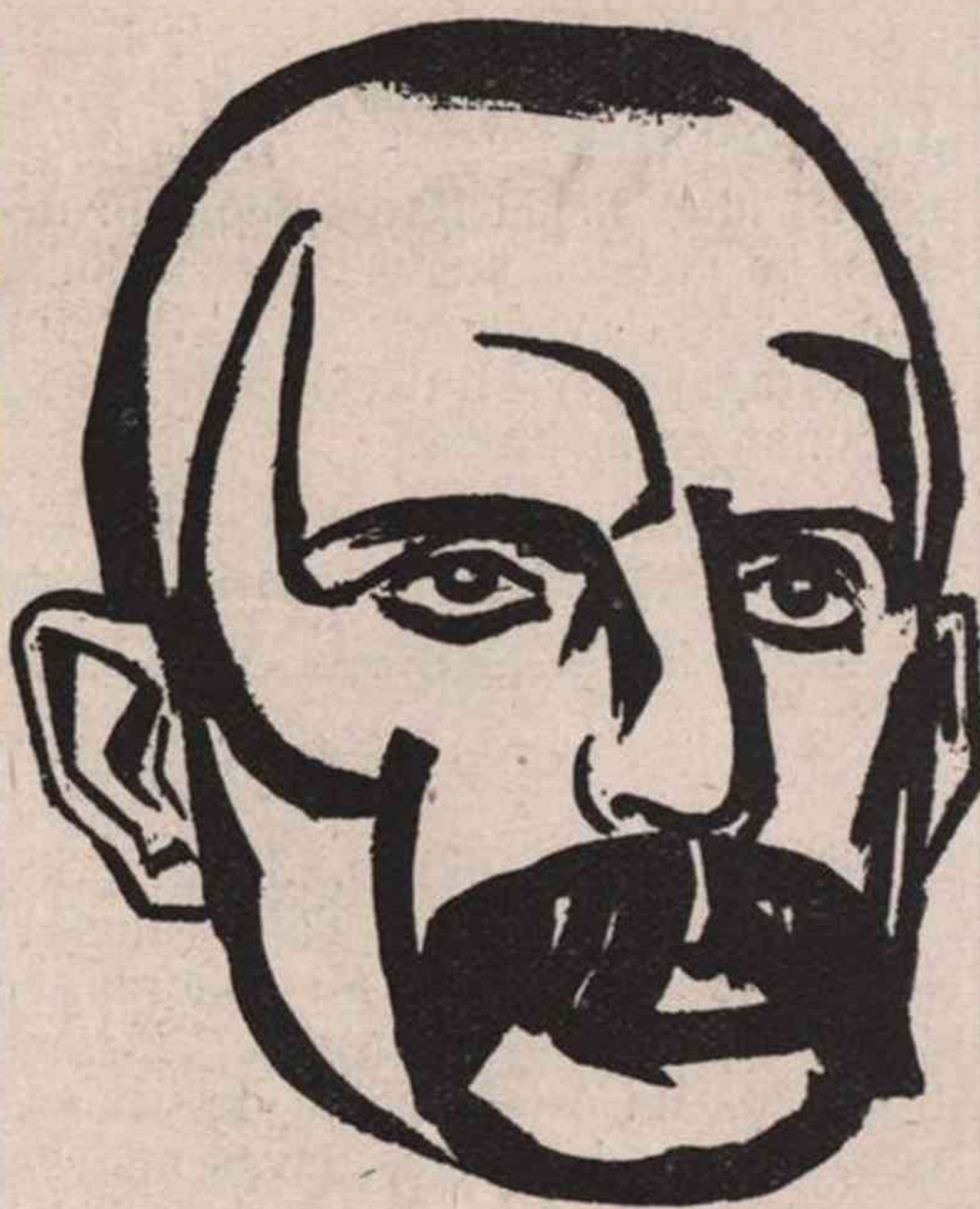
La tuta n-ro de l' 31. 10. 28 de "Outlook and Independent" enhavas la rezulton de l' ekzamenado farita kaj pruvas, ke Vanceti estis tute senkulpa en la provita rabo de Briĝŭot'r. La personoj, kiuj aranĝis kaj plenumis tiun krimon, estis Frank Silva, Ĝoe (Joe) Senmarko kaj Dogi (Doggy) Bruno.

En tiu raporto oni trovas detalojn, kiel bone konataj ĵurnalistoj Silas Bent kaj Ĵak Keleh'n (angle: Jack Callahan) sukcesis post multaj malfaciloj enpenetri la subteran mondon de l' krimuloj kaj fine eltrovi la verajn aranĝintojn de la Briĝŭot'r-krimo. En la sama n-ro oni ankaŭ trovas detalajn kaj ĵure atestitajn konstatojn de Frank Silva kaj Ĝem's Mid. Ĉi lasta posedis ŝupoluristan kaj cigaran butikon en Boston, kie estis aranĝitaj kaj planitaj multaj krimoj. Frank Silva loĝis en la najbareco. En 1917 li kunlaboris kun Mid. Ambaŭ planis kaj plenumis multajn krimojn.

Laŭ ĵur-atestoj la Briĝŭot'r-rabo estis planita jam en 1917, sed prokrastita pro alveno de la milito. En frua vintro de 1919 Silva reveninte de l' milito komencis prepari rabon al la salajrvagono de l' firmo Ŭajt (angle: White). Mid intertempe estis arestita kaj sendita en malliberejon pro alia krimo. Helpe de iu Dogi Bruno, Ĝoe Senmarko kaj Gini Ot's (Guinea Oates) la provita rabo okazis 24. dec. 1919. Ĝi malsukcesis, sed ĉiuj krimuloj forkuris.

Tiutempe Sakko laboris en ŝuejo de Staŭt'n (angle: Stoughton) kaj Vanceti vendis angilojn al siaj samlandanoj en la itala kvartalo en Plim's (Plymouth). Kiam la juĝado pri Sud-Brentri komenciĝis kun Sakko kaj Vanceti kiel solaj akuzitoj, Vanceti estis prezentata al la juĝistaro kiel antaŭkondamnito por simila krimo. Ambaŭ estis konataj kiel danĝeraj anarkistoj. Tiu lasta fakto kaj tiu pri la antaŭa kondamno al Vanceti influis la tutan proceson, kiu kondukis al la mortigo de l' du malfeliĉuloj.

La faktoj enhavataj en la konstatoj de la suprecititaj Silva kaj Mid koincidas kun la cirkonstancoj de l' ekzamenado kaj juĝado en la Briĝŭot'r-krimo. En la artikolo de "Outlook" ĉio estas farita por certigi tion kaj ankaŭ por verigi la suprajn konstatojn.

Vanceti

Sakko kaj Vanceti ne plu vivas. Ili ne plu ekzistas por esti liberigataj. Sed en la nomo de homa justeco estas tre grave, ke la juĝistaro de l' ŝtato Mesecŭs'ts serioze konsideru la faktojn, por remalfermi diskuton pri la tuta afero kaj korekti la grandan juĝ-eraron.

Kiel oni povas imagi, la juĝistaro de Mesecŭs'ts restas tute senmova per tiaj eltrovoj kaj konstatoj kaj evidente intencas nenion fari. Ĉu estus kredebla io alia pri la ŝtato, kie Föll'r (angle: Fuller) ankoraŭ guberniestras kaj Te'r (Thayer) ankoraŭ juĝas?

J. W. (12 452).

"MOBILIZI"

ne por — sed kontraŭ la milito. Ĵus mi ricevis manifeston kun supra titolo, kiu certe ankaŭ estas sendita al multaj aliaj SAT-anoj. Subskribintoj de tiu manifesto "deklaras... rifuzi tian (militan) 'servon', ne nur en kazernoj, tranĉeoj, militŝipoj, flugmaŝinoj, sed ankaŭ en municifarejoj, fabrikoj, en la transportfunkcio..." Oni "instigas ĉiujn kiuj volas b a t a l i por la paco, tuj sin mobilizi... kontraŭ la milito kaj se milito minacos, tiun neebligi per faktaj rimedoj". — "Komence ĝi (listo por tiu manifesto) estis subskribita de ĉirkaŭ 600 personoj. En la dua eldono tiu listo jam enhavas 1515 nomojn, kaj poste la nombro restadas ĉiam kreskanta."

La alvoko por "mobilizi" iom strange tuŝis min. Ĉu efektive sufiĉas subskriboj por neebligi militojn? Neniu plu kuraĝas kontraŭdiri, ke la militoj estas nuraj sekvoj de ĥaoso en nuna sociordo kapitalista. Ne subskriboj, sed b a t a l o por anstataŭigo de la nuna sociordo per socialisma garantios postan pacon tutmondan. Efektive la tuta vivo estas batalo, kaj eĉ en la koncerna alvoko oni "instigas ĉiujn kiuj volas b a t a l i por la paco, sin mobilizi". Ĉiuj proletoj do konsciiĝu, ke paco inter ŝtatoj estas barita pro la klasa intereso de la kapitalismo. Konsekvence la vojo al paco kondukas nin tra kruela batalo interklasa, kiun eviti ankaŭ ne eblas, se milionoj da homoj subskribus tian manifeston.

---

sama loko, pafmortigis ĉiujn. La okazintaĵo kaŭzis grandan tumulton kaj alarmon en vicoj de la ribelgvidantaro. Ne sciante ĝuste, ĉu estas malkovrita la tuta konspiro aŭ nur ero ĝia, la gvidantaro decidis tuj ŝanĝi la tagon de la ribelo. Tamen sciigi pri la decido tuj ĉien ili malsukcesis, ĉar estis jam tro malfrue: pri tio eksciis nur la laboristoj en centra urbparto.

En kelkaj aliaj lokoj la partoprenantoj ne eĉ kredis, ke la decido estas vera. En Kulomzino (apudurbo sur maldekstra bordo de l' rivero Irtiŝ) la sciigo alvenis, post kiam fervojistoj kaj tieaj ŝarĝportistoj jam senarmigis la policon kaj okupis la fervojstacion. En alia urbparto la armitaj laboristoj brave atakis malliberejon kaj liberigis ĉiujn malliberulojn. La Kolĉakanoj, malgraŭ ke la ribelo komenciĝis disigite, ne laŭ plano, tamen tre konfuziĝis. Generalo Lebedev, stabestro, nokte persone vekis militdiktatoron Kolĉak, kvankam lasta estis tiutempe iomete malsana, kaj avertis lin pri minaca danĝero. Tamen antaŭ la danĝero Kolĉak estis savata de l' eksterlanda en Omsk troviĝanta militistaro. Eksciante pri komenciĝanta laborista ribelo kolonelo Ŭord ordonis al siaj soldatoj ĉirkaŭi la palacon de Kolĉak per maŝinpafiloj kaj gardi la straton. Samtempe armitaj ĉeĥoslovakaj legioj eliris stratojn por sufoki la laboristan ribelon. Vidante, ke britoj, ĉeĥoslovakoj kaj alilandanoj atakis la ribelulojn, Kolĉakaj generaloj ankaŭ komencis kuraĝe agadi kontraŭ laboristaro. Ili ĵetis en la batalon, helpe al eksterlandaj soldatoj, sindonemajn al ili regimentojn. Heroe batalis la ribeluloj. Ne multaj el ili restis vivaj post la kruela batalo. Eksterlandaj militistoj kune kun Kolĉakanoj kruelege subpremis la ribelon. Nur en Kulomzino ekz. estis mortigataj pli ol 1000 laboruloj kaj inter ili ĉ. 100 komunistoj.

Malmultaj ribeluloj, kaptitaj dum la buĉado, ankaŭ post kelkaj tagoj estis pafmortigataj laŭ verdikto de milittribunalo. Vespere la 22-an de decembro Kolĉak jam havis eblon ĝoje telegrafi ĉien: "Ordo en Omsk restarigita"...

Tamen la ĝojo estis ne longdaŭra. Kion ne sukcesis atingi memstare la laboristoj en Omsk je la 21-a de decembro, estis atingata post kelka tempo per unuigita agado de l' laborist-kamparanaro de Siberio, en momento kiam alvenis la Ruĝa Armeo. Rememoro pri la heroa batalo vivas kaj eterne vivos ĉe la proletoj de Omsk.

V. V e g m a n, esp-igis B. Z i r j a n o v (3930).

Mi do avertas, havi iajn iluziojn, ke subskribintoj iel sukcesus, neebligi estontajn imperialistajn militojn, se ili mem ne ekmilitos kontraŭ la milito. Kompreneble, ni sabotu fabrikadon de militiloj, precipe de ĥemiaĵoj. Sed ni konsciu, ke tiaj rimedoj nur helpas malfortigi la militantan ŝtaton. Tiun okazon ni plej konscie eluzu por forpeli la nunajn kapitalistajn regantojn kaj subpremantojn. Atingi tion nature ni ne povas rifuzante enmanigi al ni militilojn, kiujn uzas kaj uzos la reganta klaso kontraŭ ni. Ni estu kaj restu aktivaj batalantoj en la vicoj de klaskonscia Proletaro kaj mobilizu por ribelo, kiu kondukos nin al finvenko! For iluzioj kaj fantazioj, ni agu kaj sintenu pli reale! 715.

Por ke la legantoj povu informi sin pri la enhavo de l'manifesto, kiun priparolas K-do 715, ni represas ĝian laŭvortan tekston ĉi sube:

Mobilizi

Ni viroj kaj virinoj, kontraŭ-militaj, vidas ĝoje ke inter la tiel nomataj milicanoj la pacemo pligrandiĝas kaj ke la nombro de tiuj, kiuj rifuzas iĝi soldato, malrapide sed certe kreskadas. Ni sentas inspiron publike elekti la flankon de l'principaj militrifuzantoj.

Ni deklaras ke se iam ni estus devigataj al direkta aŭ nedirekta milita laboro, ni estas firme diciditaj rifuzi tian "servon", ne nur en kazernoj, tranĉeoj, militŝipoj, flugmaŝinoj, sed ankaŭ en munici-farejoj, fabrikoj, en la transport-funkcio — ĝenerale ne fari ian laboron kiu estas aneksa kun milito aŭ ĝia preparado. Ni celas, ankaŭ per ĉi tiu manifesto, malhelpi eblan mobilizon de militaj fortoj. Ni instigas ĉiujn kiuj volas batali por la paco, tuj sin mobilizi kun ni kontraŭ la milito kaj se milito minacos, tiun neebligi per faktaj rimedoj.

Por subskribo de l'manifesto aŭ klarigoj pri tio, oni sin turnu al H. E. Kaspers, Helmerslaan 10, Hilversum"

VOJDISIĜO

Ĉe la festeno, kiun aranĝis la komunumo de Goeteborg je honoro de l' VIII SAT-Kongreso, oni interalie flatis Svedion pro tio ke ĝi en 1905 grandanime donis sendependecon al Norvegio. Tiun eldiron mi bezonas iom korekti, ĉar ĝi ne estas tute laŭfakta. Vero estas, ke sole la organizita laboristaro de Svedio meritas la honoron, ke solviĝis pace la akra konflikto.

La tiama gvidanto de l' sveda laborularo, Hjalmar Branting, diris foje en unu el siaj famaj paroladoj: "Se milito okazus inter la du fratpopoloj, mi dezirus, ke la unua kuglo trafus la kulpulon..." (la svedan reĝon). Pro tiuj siaj kuraĝaj vortoj li ricevis kelkmonatan punon en malliberejo.

La parolado de Branting efikis kiel ribelsignalo. Ekagis la laboristaro kaj la potenca fiera Svedio kun reĝo kaj forta militistaro devis cedi pro la unuigita volo de l' Proletaro.

Mi konigas ĉi tiun historian faktón, ĉar ĝi donas al ni valoran instruon.

En 1914 estis analogia okazo. Ĉu tiam la laboristaj gvidantoj en Germanio, Francio kaj Britio donis ribelsignalon? Ne, ili subtenis la banditojn, kiuj okazigis la militon. Hodiaŭ ni povas facile konstati, ke febre preparas sin por nova milito la plej grandaj ŝtatoj. La Kelog-kontrakto pri malarmado. kaj alia pac-ŝafblekado estas nur blufo por trompi la publikon.

Ni rajtas demandi hodiaŭ, ĉe kiu flanko staras niaj ĉefaj laboristaj gvidantoj? Ĉu ili, kiam eksplodos nova milito, imitos la ekzemplon de Branting aŭ tiun de l' laborist-gvidantoj en 1914?

Ni devas nepre ekzameni ilin pri tio kaj postuli klaran respondon Muri (102).

TAGO EL MIA VIVO

Mi estas meĥanikisto, 32-jara, kaj loĝas en Njŭkasel-on-Tajn (angle: Newcastle-on-Tyne). Mi laboras en bierfarejo kiel maŝinzorgisto. Matene je la sepa mi estas vekata de vekhorloĝo. Tiam mi ellitiĝas, lavas min kaj matenmanĝas. Je la sepa kaj tridek kvin mi veturas al mia laborejo per biciklo, alvenas ĉe la bierfarejo je la sepa kaj kvardek kvin. Mia laboro estas en la fako por enboteligo, kaj mi devas komenci dek kvin minutojn antaŭ la aliaj gelaboristoj por funkciigi preparante la ilaron.

Alveninte mi komencas funkciigi la aerpremilon[1] kaj malvarmigilon. La unua estas meĥanismo por kunpremi la aeron kaj havigi povon al unu el la maŝinoj, la dua estas meĥanismo, per kiu oni kreas en aparta ĉambro (bierkonservejo) tre malvarman temperaturon (— 1° laŭ centigradoj). Reguliginte la valvojn, mi daŭras prepari la aliajn maŝinojn, kiuj ĉiuj estas aŭtomataj. Estas jenaj — la botelpurigiloj: senfinaj ĉenoj portas la botelojn en la maŝinojn, en kiuj ili trapasas elŝprucojn de kaŭstika kaj akva miksaĵo, je 12½ kilogramoj da premo kaj temperaturo de + 67° C. La enboteligiloj — ĉi tiuj estas tute aŭtomataj. La boteloj pasas unuope sur ilin, pleniĝas sub premo de 10 kilogramoj, la alteco de la biero en ĉiu botelo estas reguligata aŭtomate. Plenigite la boteloj aŭtomate pasas al la apudaj maŝinoj, la botelŝtopiloj, kiuj aŭ enŝraŭbas aŭ surmetas la korkojn (en aŭ sur la botelojn) laŭ la speco uzata.

Mi tiam venas al la etiketiloj: meĥanismo por alglui la etiketojn sur la botelojn. Fine mi funkciigas la transmisiilojn, t. e. larĝaj rubandoj, unuj el kaŭĉuko, aliaj el ŝtalaj ĉeneroj, kiuj konstante moviĝante transportas la botelojn ktp. al la taŭgaj partoj de la laborejo.

Ĉiuj maŝinoj estas priservataj de knabinoj, kaj kvankam la laboro estas facila, ĝi estas sendube unutona. Ili staras la tutan tagon ĉe ĉiu maŝino por elpreni iun botelon, kiu eble fendiĝas, kaj por sciigi min, se io eksterorda okazus. La knabinoj ricevas laborpagon de 26 ŝilingoj (6½ dolaroj) ĉiusemajne (44 horoj) kaj krom la religiaj festoj havas forpermeson unusemajnan jare.

Post kiam la ilaro funkcias, mi marŝas ĉirkaŭ la laborejo por konvinki min, ke ĉio estas tute en ordo. Mia ĉefa devo dum la tago estas prizorgi la diversajn mezurilojn, temperaturojn, kaj malhelpi laŭeble ian ĉeson de la ilaro. Iafoje mi okupas min pri riparoj, sed mi neniam devas labori tiel multe kiel la meĥanikistoj en la grandaj fabrikoj. Mi ricevas laborpagon de 75 ŝilingoj (18 dol.) ĉiusemajne (45½ horoj) kaj havas la saman forpermeson kiel la knabinoj.

Je la deksepa mi haltigas la ilaron, fermas ĉiujn valvojn kaj tiam iras hejmen. Vespere mi aŭ studas esperanton aŭ vizitas la teatron aŭ iam mi legas libron. Mi devas konfesi, ke mi plej ofte faras tion, ĉar mi estas tre legema. Malofte mi vizitas la kinejon: la kinobildoj nuntempaj ne multe plaĉas al mi. Mi ĉiam bedaŭras, ke mi ne povas vidi la rusajn kinobildojn, kiuj estas kritikitaj de K-do Dobb en La Dimanĉa Laboristo (angle: "Sunday Worker"). Je la dudek-tria au -kvara mi enlitiĝas. Tiel finiĝas mia tago.

Fred Mawson (12 895).

[1] Eble la esp.-nomoj por la maŝinoj ne estas tute trafaj. Se iu K-do scias pli ĝustajn terminojn, li sciigu ilin al la aŭtoro pere de la Red.

SENNACIULA SCIENC-KULTURA PAĜO

Sub la kontrolo de Scienc-Kultura (Akademia) Sekcio de SAT. Redakci-adreso: Dim. Snejko, Minsk, Poŝtkesto 33 (Sovetio)

Peresperanta laboro en la scienco

La scienco kaj tekniko jam de la mezepoko estis internaciaj. Jam delonge progreso estis nur ebla per konstanta interŝanĝo de spertoj kaj akiroj. Despli nuntempe dum la kolosa disvolviĝo de la mondekonomio. Sed ĝuste sur la kampo de raciigo kaj normigo sur scienca kampo la mezepoko kelkrilate superis nin. La scienco havis sian tutmondan lingvon, la latinan; ĉiuj sciencaj verkoj estis verkitaj kaj presitaj en unu lingvo en ĉiuj landoj.

La naciisma evoluo mortigis la latinon kaj nun ni havas nepriskribeblan lingvan ĥaoson. Ĉiu scienculo verkas prefere en sia nacia lingvo kaj presigas en nacilingvoj revuoj. Por sciencaj publikigoj estas uzataj minimume 20 diversaj lingvoj kaj en samtiom da lingvoj aperas revuoj. Konsentite, ke aktivaj sciencistoj regas aŭ almenaŭ komprenas 2—3 el eŭropaj ĉeflingvoj ni tamen konstatas, ke ili tute ne kapablas legi verkojn en la aliaj 17 lingvoj kaj eĉ ofte miskomprenas partojn el la t. n. "komprenataj" lingvoj. La internaciaj sciencaj kongresoj montras la samajn malfacilojn tradukajn kiel la aliaj, eĉ se temas pri speciala faka kongreso.

Oni kompreneble provas saviĝi el la ĥaoso per jenaj rimedoj:

1. En nur kelkaj grandaj landoj oni eldonas nur por kelkaj fakoj regule bibliografiajn kajerojn, kie koncize diversaj samlandaj raportantoj resumas pri artikoloj aperintaj en sam- kaj alilandaj revuoj fakaj. Sed oni konstatas unue mankon de lingvospertuloj kaj pro tio limiĝon je ĉefe 2—3 lingvoj, due arbitron de la raportintoj pro lingvaj necertecoj kaj limiĝon je la "plej interesa", trie paralelan resumlaboron en kelkaj lokoj.

2. Kelkaj grandaj revuoj aldonas malofte resumojn en aliaj lingvoj. Mankoj: denove uzataj nur 3 lingvoj, ĉiu artikolo havas resumon en a l i a lingvo, do estas ne resumaro, sed lingva kaĉo.

3. En kelkaj landoj, ekz. Japanio k. a., oni eldonas kelkajn revuojn en angla, germana aŭ franca lingvo, kelkajn eĉ "miksite". Mankoj: unue oni ofte legas lingvaĉon, due ne ĉiuj samlandaj kolegoj komprenas kaj havas pro tio malutilon.

4. El malpli science evoluintaj landoj oni ofte sendas siajn originalajn publikaĵojn al eksterlandaj revuoj; aliel la scienca mondo eble neniam sciiĝos pri la afero, ĉar la koncernajn nacilingvajn ĵurnalojn neniu legas en eksterlando. La rezultoj de tia sendado estas ofte malfruiĝoj kaj aliaj malavantaĝoj. Oni devas duoble verki, ofte en iom kripla lingvo.

La 4 rimedoj estas tre koncize karakterizeblaj per vortoj: "treege malscienca baraktado" — malracia elspezo de energio kaj mono. Necesas senprokrasta normigo kaj raciigo en la internaciaj rilatoj, despli ĉar de jaro al jaro la scienca materialo en diversaj landoj senfinen ariĝas. La sola rimedo estas uzado de tutmonda lingvo en la scienco. Ĉiuj seriozaj verkoj kaj revuoj devus a n t a ŭ ĉ i o aperi en la sola lingvo, kiu pruvis sian vivkapablon kaj uzeblon por sciencaj interrilatoj, en esperanto, kiu povas anstataŭi la mezepokan latinon kaj ĉesigi la hontindan ĥaoson.

Sed per ĝisnunaj metodoj de nura propagando oni ĉe seriozuloj nenion atingos. La sukceso venos, kiam la esperantistoj-sciencistoj kapablos p r a k t i k e elmontri la valoron de esperanto. Nur p e r e s p e r a n t a laboro!

Ni povas dispartigi niajn taskojn je tri periodoj: u n u a, klopodi pri esperantaj resumoj en sciencaj nacilingvaj revuoj, organizi internacian peresperantan sciencan informejon, kies servojn rajtos uzi ĉiu sciencisto aŭ teknikisto, organizi peresperantan sciencan informservon liverontan al diverslandaj revuoj freŝajn kaj rektajn resumojn, bibliografiojn kaj kronikojn el tuta mondo centrigite. D u a, akceptigo de esperanto en internaciaj kongresoj kaj kiel nura lingvo por resumoj, transdono de internacia informservo al oficiala intern. scienca institucio por plugvido, t r i a, akcepto de esperanto kiel mondlingvo de la scienco.

La fortoj, por plenumi la unuajn taskojn, en Esperantio jam troviĝas; mankis ĝis nun nur iomete da energio kaj la deziro flanke de kapabluloj.

La necesoj evidentiĝas, nun sekvu la agoj! H o m o.

Pri la laboro de Minskaj scienculoj en jaro 1928

Ĝis la lasta tempo marksisma scienca laboro inter Blankrusia sciencularo tute ne estis organizita. Ekzistis Blankrusia scienca asocio, kiu estis dividita laŭ diversaj sciencaj institucioj kaj superaj lernejoj, sed ĝi 1.) ne tro vigle laboris kaj 2.) entenis diverstendencajn scienculojn, ofte kontraŭmarksismajn laŭ sia vidpunkto. Tial la presaĵoj de Blankrusiaj scienculoj ofte entenis komplete kolektitan kaj zorge prilaboritan materialon, escepte materialisme-marksisma mondkoncepto.

Nova societo de scienculoj-materialistoj, kiu organiziĝis en Minsk dum majo 1928, eliras de la vidpunkto, ke vera scienco ne povas ekzisti sen materialismo. Tiele ĝi akceptas en siajn vicojn nur tiujn scienc-laborantojn, kiuj en siaj sciencaj verkoj konformiĝas al materialisma vidpunkto. Anstataŭ malnova scienca asocio la nova larĝe akceptas freŝajn sciencajn fortojn, tiujn, kiuj promesas laŭ siaj konoj kaj kapableco fariĝi estonte bonaj scienculoj.

Ĉiu membro de Minska scienc-asocio devas tralegi dum la plena aŭ sekcia kunsido ne malpli ol unu sian sciencan raporton. Ĉiuj legitaj raportoj estas presataj. Plena kunsido de l' asocio kolektiĝas proksimume unufoje monate kaj sekciaj kunvenoj okazas ĉiam post 2 semajnoj. Ĉe la asocio ekzistas jenaj sekcioj: 1. ekonomia, 2. filozofi-sociologia, 3. historia kaj 4. natur-scienca.

Ĉiuj sekcioj donis por la asocio jam bonajn materialistajn raportojn.

Unu el la suprenomitaj sekcioj — nome la filozofi-sociologia — nun klopodas starigi internaciajn interrilatojn kun la samfakanoj el diversaj landoj. Ĉi tiuj interrilatoj havas kiel celon jenon: 1. interŝanĝi per novaĵoj de faka, scienca karaktero, 2. interŝanĝi presotan materialon por fakaj presorganoj, 3. organizi dumsomere ekskurson de reprezentantoj por pristudo de la faka laboro kaj literaturo en diversaj landoj kaj 4. interŝanĝi fakan literaturon en diversaj naciaj lingvoj. Se tiuj eksterlandaj rilatoj paŝos bone kaj ni ricevos sufiĉe multajn proponojn, ni propagandos por esp.-lingvaj resumoj en presataj sciencaj materialoj. Estas necese nur, ke eksterlanda scienculaaro vigle resonu al nia alvoko kaj tiele pruvu, ke esp-o havas bonan grundon por serioza scienca laboro. Se nia eksperimento bone sukcesos por la filozofi-sociologia sekcio, ni ĝin disvastigos ĉe l' ceteraj sekcioj. Ĉiujn proponojn sendu al sekretario de filozofi-sociologia sekcio laŭ adreso: M i n s k, USSR, Leninskaja 29/35, kv. 50, por P. K i r - j u ŝ i n. Agu vigle, K-doj, por ke la ekzemplo de Japanio ne restu sola!

NIA POSTKESTO

2798. — Via detala letero kaj libro de Dide ne alvenis. Ateistajn librojn ni ja ne petis de vi?

K-do Salan. — Artikolo alvenis. Okaze ni uzos ĝin por SKP. Ni atendas vian konstantan kunlaboron.

K-do Oĵgibesov. — Legu decidon de Sekcia kunveno dum SAT-kongreso rilate al Studenta Sekcio.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

FINNLANDO. (El tiu lando ni preskaŭ neniam ricevas informojn por "Kroniko", kvazaŭ tie ne ekzistus iu lab. esp. agado. Ankaŭ la sekvantan sciigon oni ne sendis al "S-ulo", sed ni ĉerpis ĝin el la neŭtrala gaz. "H. de E."!) Grupo de junsocialistoj intencantaj viziti la junsocialistajn tagojn en Vieno, dum ĉi-somero, lernas esp-on. Adreso por antaŭa konatiĝo: Väinö Ahde, Pengerk. 17 B 44, Helsinki. — **GERMANIO.** En febr. n-o de „Arbeiter-Esperantist" la redaktoro skribas pri la organo de ALLE (La Socialisto) jenajn tute pravajn vortojn: "Ofte mi trovas en ĉi tiu gazeto bonajn porvarbajn artikolojn k traduktaskojn k tial mi ege bedaŭras, ke en germanaj lingvoregionoj ni disigas niajn fortojn havante du gazetojn, kies tekstoj taŭgas por ĉiuj." — **Chemnitz.** Pasintjare ni arangis sume 5 kursojn k kelkajn migradojn. Ni partoprenis "Feston de Laboro" per grandega globo kun reprezentantoj de l' 5 terpartoj, same la majfeston. Kelkaj lokaj lab. organizoj uzas esp-on por sia intern. koresp., uzis kelkfoje tradukservon de la grupo (ekz. Sindikatara Centro, ŝakasocio, sanitarista asocio, Ruĝa Helpo). Ruĝaj Frontbatalantoj ricevis standardon el Tver pere de unu el niaj anoj. Loka lab. gazetaro enpresis en 1928 sume 118 esp. artikolojn. Ĉiusemajne okazas du kursoj por progresintoj. Unufoje monate parolado en grupkunveno. Nuna grupestro K-do Lösch (SAT-ano 1867). — **Einsiedel ap Chemnitz.** Ĉi tie okazis 26./27. 1. konferenco de LEA-distrikto Erzgebirge-Vogtland. Sabata amuzvespero kun poresp-a teatraĵo "Kial? — Tial!" Dimanĉe laborkunsido. 26 grupoj estis reprezentataj. Ĉiuj delegitoj estis sendiuloj, preskaŭ senescepte sindikatanoj k legantoj de lab. gazeto. Politike nur 7 estis organizitaj, la ceteraj senpartiuloj. K-do Kirsten parolis pri "Neceso de internacia moralo" (aperos laŭ deziro de l' konferenco en "La Nova Epoko"). Kontentigaj raportoj pri agado en la distrikto (2 kursoj por kursgvidemuloj, unu perletera kurso kun pli ol 30 partopr. — pleje kamparanoj, gazetservo kun rezulto de pli ol 100 artik. en lokaj gazetoj, kasstato kontentiga). Distriktestraro komplete reelektiĝis. Estro: K-do K. Luha, Chemnitz-Harthau (5797). — **Leipzig.** La Sekcio Sudo, kiu pro manko de konstanta kunvenejo dum longa tempo neprogresis, denove ekfloras. La unuan kunvenon vizitis 10 K-doj. En la dua ni profitis ĉeeston de japana studento esp-isto en L. (I. Sakurada) kun rap. pri Japanio (4230). — **SOVETIO. Ivanovo-Voznesensk.** Redakcio de gaz. "Raboĉij Kraj" deziris je instigo de K-dino Uljanova en "Lab.-Kamp. Koresp." ankaŭ organizi oficejon por intern. koresp. en germana k angla lingvoj. Tiucele oni invitis ĉiujn dezirantajn skribi eksterlanden. Sed malgraŭ ke multaj lernas fremdlingvojn en lernejoj, neniu, krom esp-istoj, vizitis tiun kunvenon. Vole-nevole oni decidis organizi esp. oficejon ĉe la redakcio. Perantoj: K-doj Isajev k Ŝumarin. Junulara gazeto "Juna Teksisto" ankaŭ korespondas esp-e. Peranto: Makarin. Adreso de ambaŭ gazetoj: Mihajlovskaja ul. domo Gandurina, Esp. oficejo ĉe redakcioj "Raboĉij Kraj", "Juna Teksisto". — **Kievo.** 12. 10. 28 en centra klubejo de metalistoj okazis esp. vespero dediĉita al kvarjara ekzisto de Kieva SEU-filio. Depost 1. nov. Kieva SEU-komitato funkcias en "Palaco de Laboro" en Esp. Konsultejo de Intersindikata Komitato. 20. 11. eklaboris esp. rondeto ĉe junpionira taĉmento "Voroŝilov" en infana urbeto Leninsk. Partopr. 20 infanoj, gvidas K-do Egers. 15. 12. Esp. Konsultejo de Intersind. Kom. okazigis konferencon de sindikataj esp. rondetoj. Post raporto de K-do Fedotov pri laboro de la Konsultejo, oni decidis organizi kurson por prepari grupgvidantojn. De jan. funkcias esp. rondeto ĉe Lab. Fakultato de Medicina Instituto. 21 partopr. Gvidas K-do Kozlov. 5. 1. en N-a regimento okazis internacia vespero, dum kiu oni legas esp. let. de ruĝfrontanoj k de IRH-grupoj. Oni dum la vespero verkis kolektivajn respondojn. Rezulte ĉe la regimento fondiĝis esp. rondeto. Gvidas K-do Golovanevski (728). — **USONO. Nov-Jorko.** La Tutamerika Kontraŭ-Imperialisma Ligo havas specialan esp. fakon, kies direktoro estas K-do G. Saville. 6. 1. paroladis K-do Perŝing (kuzo de la fama usona arme-komandinto) pri maljustaĵoj en la usona armeo, kiu siatempe malliberigis lin k K-don Crouch pro lernado de esp-o. — La jarfesto de la Ferrer-Moderna Dimanĉa Lernejo en Jorkvil (angle: Yorkville) okazis 12. 1. kun i. a. esp. deklamoj k kantoj de infanoj. La kunvenintoj, ĉefe komunistoj, anarkistoj, IWW-anoj k kelkaj SAT-anoj estis tre kontentaj pri la div. prezentoj (168).

Atentigo! K- do 7046, Peranto en A., petas atentigi la K-dojn, ke oni ne plu sendu leterojn al perantoj k vicperantoj, per kiuj ili estas petataj, mem korespondi kun la sendinto aŭ peri korespondantojn. Precipe sovetiaj esp-istoj agas tiel. Al ili li ne respondos, ĉar li bezonas sian tempon por alia esp. laboro. K-doj, kiuj deziras korespondi, anoncu en "S-ulo".

ĈE LA NEŬTRALULOJ

El urbeto en Polio nin trafas denova plendo pri la konduto de t. n. neŭtralaj esp-istoj (UEA-anoj). La raportanto (kurs-lernanto), kiu portis SAT-insignon, estis police esplorata pri esp. aferoj; en la esp. grupo oni diris, ke li ne rajtas esti SAT-ano, k la UEA-delegito, iu s-ro Niedzwiedz, diris, ke oni devas subpremi k samtempe eksterni tiajn unuopajn SAT-anojn. Nia K-do, kiu esperis trovi (laŭ la konata kanto) "unu grandan rondon familian" ĉe la esp-istoj, estis sufiĉe seniluziigita. Sed ni scias, ke tio ja ne estas la sola ekzemplo tiaspeca. Ĉu povus esti aliel?

La Radio-sendstacio Leipzig (Mitteldeutscher Rundfunk) nun kun regula interspaco de 2 semajnoj (komencinte je 8. febr.) ĉiam vendrede de 18,05—18,20 h. (Mezeŭropa tempo) donas kvaronhoron en esp-o. Ondlongo de la stacio: 361.9. K-doj aŭskultantoj sendu siajn gratulojn k konstatojn pri aŭdeblo al MIRAG, L e i p z i g, Markt.

Ĉe Zamenhof-festo en Nov-Jorko paroladis ne nur blankaj oratoroj, sed ankaŭ du indianoj, unu ĉefo de la Mohok-tribo vestita tutindiane, alia de l' Inka-tribo el Peruvio, muzikkomponisto. Ambaŭ vizitos Eŭropon, por paroli esp-e en la div. landoj. Ĉeestis ankaŭ negro k japano, tiel ke kvar rasoj estis reprezentataj. Oni vendis multajn librojn (precipe "Etiko" k "Faŭsto") k lab. ĉeestanto (K-do Saville) povis paroli pri: "Kion ŝuldas la lab-istaro al Zamenhof."

Ĉe la nacia Novjorka esp. societo parolis 5. 1. s-ro Jones, edzo de Mabel Wagnalls, verkistino, kies kelkaj verkoj estis tradukataj esp-en. Ambaŭ interesiĝis pri esp-o en Eŭropo dum vojaĝo aŭtomobila. Reveninte Usonon ili enkondukis esp-on en publikan lernejon de Lithopolis k donacis $ 40 000 al la altlernejo de Columbus, kondiĉe ke la rentumoj servu por esp.-lernontoj ĉe la lernejo. Se ĉe la lernejo oni ne instruos esp-on devige, tiu ĉi donaco estos nuligata.

Ĉe la katolikoj

Papo Pio la X eldiris pri esp-o jenajn parolojn: "Mi konsentas pri la utilo de esp-o por konservi la unuecon inter la Katolikoj de l' mondo. Esperanto havas antaŭ si grandan estonton."

Korektoj. Bonvolu korekti en n-o 227, fruntpaĝe, 1-a kol., lin. 18 de supre: tiom (anst. tiam), 3-a kol., lin. 24 de supre: Ĉiaj (anst. Ciaj), pĝ. 158, 2-a kol., lin. 13 de supre: tagoj (anst. agoj), pĝ. 159, 2-a kol., lin. 32 de supre legu: Londona registaro. Pĝ. 164, 1-a kol., lin. 15 de supre: meto (anst. eto), 2-a kol., lin. 3. de malsupre: Homo (anst. homo), pĝ. 165, 2-a kol., lin. 33 de supre aldonu post: internacieco (anst. internaciismo): "havos la allogon, ke ĝuste pro la progresanta internaciismo".

K-do Albanov, verkinto de la skizo "Buhara", kiu aperis en kelkaj n-oj de "S-ulo", sendas al ni klarigojn pri la nekompreneblaj vortoj, kiujn ni trovis en lia manuskripto: 1. n-o 223, pĝ. 124, 2-a kol., lin. 5 de malsupre, legu "araneo" (anst. spruto), 2. n-o 224, pĝ. 133, 2-a kol., lin. 2 de malsupre — "ŝafo" (anst. sajo), sama kolono, 13-a lin, de malsupre — "kruĉo" anst. "kruco". Relegante la skizon, bonvolu korekti tiujn vortojn.

NEKROLOGO

La Kieva SAT-rondo en januaro perdis neatendite sian junan aktivan K-don

Johano Vajnŝtejn

(SAT-ano 7275)

fondinto de esperantista grupo en Gastomel. Li mortis pro proleta malsano — ftizo. T. F e d o t o v.

NIA POŜTO

8900. — Ne estas eble utiligi vian sendaĵon, ĉar 1. la Kristnaska poemo alvenis du monatojn tro malfrue, 2. por bonigi k ĝuste aranĝi la versojn ni bezonus tro da tempo, kiun ni ne havas, 3. la "spritaĵoj" (krom unu) ne tre taŭgas por nia gazeto. Krom esp. gazetoj ni malofte ricevas izolajn n-ojn de alilingvaj ĵurn., la esp. materialon ni ne povas liveri, ĉar ĝi utiliĝas ĉe ekspozicioj.

7658. — Ni sendis vian artikolon kun bildo al la red. de nia "Sporta Paĝo".

6744. — Jes, ni uzos okaze. R e d.

127. — Denove pakaĵeto de kovertoj revenis. Oni ne permesas la eniron.

Socialistaj Gek-doj de l' Amsterdama Internacio!

La 12-an de marto okazos en Magdeburg, Germanio, la partitago de l' Socialdemokrata Partio. Kelkaj parti-organizoj prezentas proponojn filate esperanton al tiu kongreso. Bonvolu sendi salutleterojn aŭ telegramojn esperantlingvajn subskribitajn de viaj partiorganizoj. Helpu al la sukceso de esperanto! Adresu jene: Parteitag der Sozialdemokratischen Partei, Magdeburg (Germanio).

P a u l K ö c k e r i t z (77).

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

De Tribune, Amsterd., 2. 2., Hist. el mia eksterord. vivo (sen font-mencio!); Klassenkampf, Halle, 19. 1., radiokonc. Moskvo; Le Matérialiste, Laeken, jan., Kiel festi Kristnaskon (221).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Der reisende Kaufmann (vojaĝanta komercisto), Reichenberg, 15. 1. (du artik.); Signalen, Stokh., 31. 1.; Het Volk, Amsterd., 14. 12., De Tribune, Amsterd., 14. 12., 18. 12., 19. 12., 24. 12., 29. 12.

Pri "S-ulo" enpresis:

Ruhr-Echo, Essen, 2. 2., rec. pri n-o 225 de "S-ulo" (en esp-o, imitinda ekzemplo!); L'Etincelle (Fajrero), Bruselo, 30. 1. (laŭda recenzo).

Pri 9-a SAT-Kongreso enpresis:

Tiövänenjärjestöjen Tiedonantaja, Helsinki, 9. 1. (granda artik.).

Peresper. materialon enhavis:

Travail, Lyon, 2. 2.; Le Sincériste, Waltwilder, feb.; Le Matérialiste, Laeken, jan., De Tribune, Amsterdam, 14. 12., 15. 12. (pri Izgur), 31. 12., 12. 1., 30. 1., 5. 2.

Por la 9-a SAT-Kongreso

Sigelmarkoj: 60 ekz. (1 folio) 0.50 mk. g.
Leterfolioj kun kovertoj: 15 ekz. 0.50 mk. g.
Tuj mendu ĉe: W. Kampfrad, Löbauer Str. 35, Leipzig N 24 aŭ ĉe Adm. de SAT.

K·O·R·E·S·P·O·N·D·A·D·O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

AŬSTRIO

K-do Anton Brutar, Waidhofner Str. 50, Amŝtetten, dez. koresp. pri div. temoj, interŝ. PI, L, PM, gaz. kĉl., certe resp.

BRITIO

— Fabrikistoj de ŝtallado! — K-do Walter Barnfield (13 774), "Roseville", Auchinairn, Bishopbriggs, Glasgow, dez. koresp. kun ŝtallad-fabrikistoj ĉl., krom Britio k Usono. Resp. garantiata.

ĈEĤOSLOVAKIO

K-do Pavel Lipa, Farska, 10, Topolĉany (24 j. komercisto — lakisto) dez. koresp. kĉl. Resp. tuj k ĉiam.

K-do Josef Stankuŝ (22 j.), Poruba u Orlové, 83, Slezsko, dez. koresp. kun gek-doj el ĉl. pri ĉ. temoj, L, PK, PI, bfl. Certe resp.

DANIO

K-do Nielsen, Odense petas pardonon, ke li pro troa laboro ne povas resp. al ĉ. koresp-antoj — Oficialajn let. adresu al K-do Borg.

FRANCIO

Parizaj esp-istoj! Vi ĉiuj eksciu, ke nun la Pariza Laborista Klubo kunvenas ĉiusabate je 21-a horo en Bellevilloise, 23 rue Boyer, ĉambro Karl Liebknecht.

GERMANIO

K-do K. Berry, pentristo, 15 j., dez. koresp. kun ĉ. samaĝaj Gek-doj ĉ. l. Resp. garant. Adr.: Oppau (Rheinpfalz).

K-do Louis Ensmann, Hellspergstrasse 1, Mühldorf a. I., dez. koresp. (ankaŭ internacionalstenografie) pri socisciencaj (marksismaj) popolaltlernejoj — politikekonomio k liberpenseco.

K-do Johannes Nonn, Hainstr. 8, Chemnitz i. Sa., dez. koresp. kĉl., L, PI, pri ĉ. temoj, nepre resp.

— Gekursanoj dez. koresp. kun eksterlandanoj, PI, bfl. Adr.: P. Majevski, Waldenburger Strasse 43, Niedersalzbrunn i. Schles.

K-do H. Baba (13 053), Kemnitzer Str. 82, Werder a. H., dez. interŝ. kĉl., L, PM, PI, bfl. Resp. garantiata.

SOVETIO

K-do Aleksandro Egurnov (fervojisto), str. Piŝenina, 43, Odessa, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj, interŝ. PI, gaz. ktp. Resp. garant.

K-dino E. Ĉe, Kamenskoje, Dneprop. okr. "Ŝevĉenko" Esperanto, dez. koresp. pri raciigo en industrio. Skribu multnombre. Resp. garantiata.

— Esp. grupo dez. koresp. kĉl., precipe fervojistoj, pri vivo de esp.-laboristoj k junkomunistoj. Resp. akurate. Adr.: Orenburg, Klubo je la nomo de Stalin por grupo esperantista.

— Kelkaj esp-istoj komencantoj deziras koresp. kĉl., individue k grupe. Skribu multnombre! Adr.: "Esperanto", st. Kaŝperovka, Jugo-Zapad. ĵel. dor. Ukrainio.

K-do Anatol Kukuŝkin, Lesotehnikumo, Puŝkino, S. J. D. (Norda fervojo) Mosk. gub., dez. koresp. pri div. temoj. Interŝ. nacilingv. ilustr. gaz. L, PI, PK. Al ĉiuj akurate k tuj resp.

K-dino Parŝina, ul. Staraja Ranava, 9, Sormovo ap. N.-Novgorod, dez. koresp. kun gejunuloj el ĉl. pri ĉ. temoj.

Kiu deziras korespondi pri

politikaj demandoj	sporto, radio
profesia movado	laborista vivo
IRH-laboro	virina movado
liberpensula movado	junula movado
kontraŭalkoholaj demandoj	junpioniira laboro
	ŝakludado

Kiu deziras interŝanĝi

gazetojn, ĵurnalojn, revuojn, poŝtkartojn, afiŝojn kaj elpendaĵojn,

Tuj skribu al

Klub "Elektrotoka", ul. Gogola, 14, Leningrado Centro, Sovetio.

La korespondadon partoprenas ĉiuj rondetoj laboristaj kaj oficistaj de "Elektrotok". Respondo estas garantiata.

K-dino Fialkovskaja, ul. Kultura, 97, Sormomo ap. N.-Novgorod, dez. koresp. kun gejunuloj el ĉl., pri ĉ. temoj.

K-doj Boriso Aksinov, ul. 1-a Maja, 70, Sormovo ap. N.-Novgorod, dez. koresp. kun eksterl. gejunuloj pri ĉ. temoj.

K-do Leo Petrunin, Nadterečnaja, 119, l. 3, Vladikavkaz, dez. koresp. pri ĉ. temoj. Resp. garantiata.

K-dino Julia Vasiljeva (32 j. instruistino), Sportivnaja, 3, Sormovo ap. N.-Novgorod, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

K-do K. Dorojkin (30 j.), ul. Engelsa, 90, "Sevkavhlebsojuz", Rostov (Don), dez. koresp. pri literaturo, lab. k virina movadoj, interŝ. L, PK, PI, ĵurn. kĉl.

K-do P. Petrov, Ĉernjaevskaja, 17, Rostov (Don), dez. koresp. pri ĉ. temoj kun junuloj el ĉl. interŝ. PI.

— Grupo de gejunuloj (14—16 j.), dez. koresp. pri div. temoj kun gejunuloj ĉl., kolektive k individue. Resp. garantiata. Adr.: T. Ŝarova, Voljnaja, 5, kv. 3, Tver, Centr.

K-do A. Iljin, Sverdlovskaja, 84, gor., Efremov, Tulskaja gub., dez. koresp. kun germanl. esp-istoj pri div. temoj.

K-do M. Gerasimov (junkomunisto), Berezovyj, 9, Sergiev, Mosk. gub. dez. koresp. kĉl. pri esp. ateista, revol. movadoj kaj a. temoj. Interŝ. nacilingv. gaz. k esp-aĵojn. Tuj k akurate resp.

K-dino Mario Fedosenkova, ul. Dostoevskogo, 5, kv. 17, Leningrad, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

— Militrondeto dez. koresp. kun militistoj. Adr.: St. Petergof, Leningr. obl., ŝtabo kavdevizio al d-ro Gogitidze.

K-do Petro Papustin, Palevskij pr., 38/2, kv. 9, Leningrad, 29 (radioamatoro), dez. koresp. k interŝ. gaz., ĵurn., kĉl.

— Esper. rondeto de fabriklernejo de metalfabriko dez. koresp. kĉl. Adr.: Leningrad, Vyb. St., Kondratjevskij pr. 26, fabzauĉ. Esp. Kruĵok.

K-dino Emilio Bankau, 7, linia, 36, kv. 8, Leningrad, Vas. Ostr., dez. koresp. kun virinoj el ĉl., pri virinaj demandoj.

K-do E. Jakovlev, Pr. Prolet. Pobedy, 60-b, kv. 7, Leningrad, Vas. Ostr., dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

K-doj Konstanteno Groŝev, ul. Blohina, 12/7, kv. 44, Leningrad, dez. koresp. kĉl.

K-do Leonido Ŝupronov, ul. Rakova, 14, kv. 9, Leningrad, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

— Esper. rondeto de Centra Klubo de Leningradaj oficistoj, dez. koresp. kĉl., interŝ. ilustraĵojn, fotaĵojn, afiŝojn, ĵurn., gaz. kaj insignojn. Adr.: Leningrad, Fontanka, 48.

— Militkuracisto d-ro Gogitidze V., ul. Pravdy, 22, kv. 27, Leningrad, dez. koresp. kun militkuracistoj el ĉl. pri militmedicinaj temoj.

K-do N. Proskurin, Str. Gogolevska, 82, Barnaul (lernanto), dez. koresp. L, PK, PI, gaz., ĵurn., kĉl. pri ĉ. temoj. Resp. garant.

— Kiu dez. ŝakludi per koresp-ado? — Skribu al Ŝukeviĉ Tretjakov R., Sovetskaja, 63/3, "Beloruskaja Vjoska", Minsk. Notu ĉu individue aŭ kolektive.

K-do Sukeviĉ-Tretjakov, dez. ricevi diversl. ŝakliteraturon kontraŭ esp., sovetia k sovetiaj PM. Adr.: Minsk, Sovetskaja, 63/3, "Beloruskaja Vjoska".

— K-do A. Strojokin, Puŝkinskaja, 34, Vladivostok, Siberio, dez. koresp. kĉl. geinfanoj, gelernantoj, individuoj, grupoj pri ĉ. temoj, L, PI.

K-do Gurov K. N. (studento), Tehnikum Fiziĉeskoj Kulturi, Stalingrad, deziras koresp. k interŝanĝi foto-PK pri sporto diversfaka, precipe velsporto, bokso, ila gimnastado, malpeza atletiko.

K-do Ĉencov K. M., Bajkalskaja ul. 44, Stalingrad: PI, kĉl. Resp. garantiata.

K-do Muhin Aleksandro (violonisto), Balaŝovskaja, 6 A, Stalingrad, interŝ. muziknotojn por violono. Interesiĝas pri radiogazetoj k PI kun v.-daĵoj de vel-sporto.

USONO

K-do P. Epifanovich, Box, 47, Internat. House, 500, Riverside Drive, New York City, dez. koresp. kĉl. k ricevil il. gaz.

GIGANTA VILAĜO-URBO

(El vojaĝa notlibro)

La malsupre prezentataj notetoj pri fama ukraina vilaĝego-urbo estas la rezulto de vizito fare de la SAT-anaro kaj esperantistoj de Dnepropetrovsk kaj Kamenskojo dum unu el iliaj someraj ekskursoj. —

Dekoj da altiĝantaj tuboj, dense volvo-kovritaj per kurteno da fabrika fumaĵo, tondro-brua pavimo, sonorado de tramoj, la blekegaj sonoj de aŭtomobiloj, la ŝtonaj kvadratoj de domoj — ĉio tio estas la urbo.

Sed tuj kiam vi forlasas la urbon, kiam vi ĉesas percepti la grincadon de fajfiloj kaj la zumadon de alkondukaj rimenoj aŭdiĝantaj de la giganto-fabriko de Petrovski (la plej granda fabriko en la sudo de Sovetio), la bildo tuj aliiĝas. Fabrikoj aperas kaj malaperas, laŭgrade pentriĝas la siluetoj de ĥ a t a - oj (vilaĝaj dometoj); vilaĝoj, intervilaĝaj vojoj viciĝas kun grandegaj strioj de senlima ukraina stepo.

Jen malgranda vilaĝo. Sur unu el la ĥata-oj troviĝas ruĝa tabuleto: "Vilaĝa konsumkooperativo". Kontraŭe, kvazaŭ intence kontraste al la ruĝa — lokiĝis nigra: "Vendejo de ĉiuspecaj varoj de P. S. Borodavko". Kvankam hodiaŭ estas nefesta tago, tamen ĉe la ĥata-o kun la ruĝa tabuleto regas vigleco: vilaĝanoj seninterrompe eniras la kooperativon kaj eliras de tie jam ŝarĝitaj de aĉetaĵoj. Sed ĉe la nigra tabuleto estas malplene, regas "kvieteco, glateco kaj di-beno", kiel diras la mastro mem de la "Vendejo de ĉiuspecaj varoj".

Unu post alia sinsekve antaŭ niaj okuloj aperas kaj malaperas, kvazaŭ en nebulo, la ardigitaj per bruligantaj radioj de l' suno vilaĝoj kaj vilaĝetoj. Ĝis la alveno de l' soveta registaro tie ĉi antaŭe en plena senco de l' vorto regadis "sinjoroj".

— Ĉio tio estas "sinjoraj" vilaĝoj; nur sola nia Petrikovka estis en ĉiuj temoj "libera komunumo", klarigas ĉe eniro en Petrikovko parolema interparolanto, kiu estas fama en sia vilaĝo, kiel ni poste eksciis.

La distancoj

Trairante Petrikovkon oni miras pri ĝia grandego. Por atingi bazaron (la centran lokon de ĉiu vilaĝo) oni bezonas elspezi por alveturo el la ĉirkaŭaĵo pli ol du horojn. Kaj por vidi ĉiujn stratojn kaj stratetojn de Petrikovko, oni bezonas plenajn du tagojn, kaj printempe aŭ aŭtune, kiam la vojoj estas difektitaj, eĉ kvar tagoj ne sufiĉus. La vilaĝego Petrikovko havas longon de 19 kaj larĝon de 8 kilometroj.

Tia amplekso de l' vilaĝo estas granda neoportuno por la loĝantoj. Vilaĝano de Petrikovko en sia ordinara vivo elspezas por diversaj veturoj amason da tempo. Por atingi sian kampon, li forveturas el sia domo frumatene "ĉe l' unua kokokrio" kaj alvenas tien, kiam la suno jam subiras. Kaj kion li povas fari, se pluvegis aŭ inverse jam delonge ne pluvis aŭ — tio estas eĉ multe pli malbona — se hajlis: li volas viziti sian strion, vidi kiel la pano naskiĝas, sed domaĝas pri la tempo, ĉar ja tutan tagon oni devas foruzi. Petrikovko havas 40 000 loĝantojn, kaj por ke ĉiuj havu almenaŭ unu hektaron da grundo po homo, oni bezonus spacon de proksimume 4500

La "kulako" (grand-kampulo) en la soveta karikaturo.

kv. km. En tiaj cirkonstancoj, de l' vilaĝana domo ĝis la loko de sia parcelo la loĝanto devas trapasi 20 ĝis 25 km., en kelkaj okazoj eĉ 35—40 km. Rezulte la Petrikovkanoj suferas pro malmulta grando kaj ĉefe pro ĝia malproksimo. Tial tre malofte pasas kunsido de vilaĝa soveto aŭ de ĝenerala vilaĝana kunveno sen la vortoj: "Kaj kiel do statas rilate al la dislokiĝo..."

Gastejoj kaj preĝejoj

De kiu ajn flanko vi alvenos Petrikovkon, antaŭ ĉio kaj unue vi nepre renkontos sur via vojo unu el la multaj gasthaltejoj. Ili estas komprenebla bezono, ĉar la vilaĝego kuŝas apud granda intervilaĝa vojo, kiu kunligas dekojn da vilaĝoj kun Dnepropetrovsk, la distrikta urbo. Estas profita afero havi gasthaltejon, tion eĉ ne malŝatas la eks-posedanto de loka vapormuelejo.

— Bone, li diras; la kooperativo kaj Vilaĝdomo ne atentas tiajn "malpurajn instituciojn" kiel gasthaltejon; nu, ni "iomete" komercadas...

Teon, tagmanĝon, memfaritan brandon el sub la basko, malpuran dormloketon, ĉion tion oni povas ricevi en Petrikovka gasthaltejo. Kvankam ankaŭ sentaŭgaxon ĉiuspecan oni tie surtabligas, rekompence oni devas pagi ne malmulte da mono.

Mirigas la multo da preĝejoj en tiu loko. Malgraŭ ke mia maljuna akompananto parolis pri en ĉiuj tempoj "libera komunumo", tamen la malnova ordo sufiĉe energie "zorgis" pri ĝi. Ĝi havas ses preĝejojn, el kiuj unu ankoraŭ hodiaŭ estas tute nove-brila.

Akiroj de la nova tempo

Sed pri aliaj aferoj nun zorgas en vere libera Petrikovko la loka regiona plenumkomitato. Sole pli ol dek Vilaĝaj Domoj ekzistas en diversaj partoj de l' vilaĝo. La centra "Vilaĝa Domo" troviĝas en la plej bona duetaĝa ŝtonkonstruo de l' vilaĝo. En ĝi troviĝas kino-teatro por 500 personoj, radioakceptiloj kun laŭtparoliloj, loka muzeo, sufiĉe granda biblioteko, ĉambroj kaj anguletoj kun lernolibroj por rondetoj. Krom tio la vilaĝo havas naŭ lernejojn de sociklerigo, bone aranĝitan malsanulejon kun ambulanco kaj apoteko, agronomia kaj veterinara fakoj. Baldaŭ estos kreita vegetaĵa kulturejo.

Multaj nekaraj popolmanĝejoj, kultur-mastrumaj institucioj kaj organizoj kreskas kiel fungoj. En la vilaĝo estas propra elektra stacio, telefono, ŝtonfabriko. Konsum-kooperativo vilaĝmastruma kaj lakteja, laboristgrupoj de industria sindikato, kiu unuigas vilaĝajn metiistojn, traktoraj kompanioj jam almilitis por si solidan lokon en la nova soveta Petrikovko.

Aparte necesas mencii la lokan esperantan movadon. Laboras tie sufiĉe forta SEU-ĉelo. Troviĝas ankaŭ SAT-anoj kaj abonantoj al "S-ulo". La granda vilaĝo-giganto kreskas, sed ne kiel antaŭe — nur laŭlonge kaj laŭlarĝe. Seninterrompe grandiĝas en ĝi la ĉeno de institucioj, kiuj faras gravan kulturan laboron, kiu kondukas el preĝeja sonorado kaj mizero kaj malklero sur la helan vojon de kultura kaj mastrumada prospero.

S. Kudrjavicki (10262).

FAKTOJ KAJ KOMENTOJ

Kiom da lingvoj estas en Eŭropo?

Profesoro de Strasburga universitato Tenjer elkalkulis, ke en Eŭropo ekzistas 120 lingvoj, en kiuj parolas ĉ. 461 milionoj da homoj. La plej disvastigita lingvo estas la germana: en ĝi parolas 81 milionoj, poste sekvas la rusa 70 milionoj, angla 47 mil., itala 41 mil., franca 40 mil., ukraina 34 mil., pola 23 mil., hispana 16 mil., rumana 14 mil., hungara 10 mil., serba-ĥorvata 9 mil.

Laŭ tiu ĉi lingva statistiko oni povas konkludi, ke la plej aplikataj lingvoj estas tiuj de la slava grupo. En la slavaj lingvoj parolas proks. 160 milionoj da homoj. La lingvojn de la romana (latinida) grupo uzas 124 milionoj. — Dank' al Zamenhof... almenaŭ nin SAT-anojn tio ne koncernas.

S. K. (10262).

SENNACIULA JUNULARA PAĜO

Sub kontrolo de Junulara Sekcio de SAT. — Redakcia adreso: 14, avenue de Corbéra, Paris XIIe (Francio).

Internacia Interligo

En sia artikolo "Aktuala Problemo" ("S-ulo" n-o 226) K-dino Lisiĉnik alarmas pri la urĝa bezono organizi la lab. esp. korespondadon kaj speciale akcentas la signifon de junular-interligo, por kies funkciado ŝi kvazaŭ respondecigas la gvidanton de l' Junulara Sekcio. K-dino L. certe pravas elstarigante reliefe tiun punkton de nia laboro kaj postulante urĝan solvon. Sed eble ŝi ne sufiĉe vidas, ke gravaj baroj tujan solvon praktike malebligas kaj ke oni nur organize povas antaŭprepari kaj akceli sukceson, sed ne eldevigi ĝin per unu bato, kiel per sorĉa bastono.

Sufiĉas trarigardi kelkajn anoncpaĝojn en diversaj n-roj de "S-ulo", por vidi, ke inter la korespond-proponoj el Sovetio kaj la respond-proponoj el cetera teritorio de l' mondo troviĝas granda fendo, kiun aŭtomate transpontigi neniu sukcesos, eĉ ne plej bone funkcianta oficiala peresperanta serva aparato, se ne unu kondiĉo estas plenumata: ke ĉiuj junaj SAT-K-doj, kiuj estas aktivaj en partio, sindikato, kooperativo aŭ alia proleta organizo, sisteme klopodos kolektive interligi sian koncernan grupon kun alilanda homogena organizo. Tio estas la unua kondiĉo por funkciado normala de junulara interligo. Alia kondiĉo estas, ke la Sovetianoj pli bone komprenu la diferencojn inter sia kondiĉaro kaj tiu en alilando. Ni ofte povis rimarki, ke sovetiaj leterskribantoj kontentiĝas per adresado de agitvortoj kaj laŭskema, seka pritrakto de organizaj temoj al la eksterlandaj K-doj. Sovetiaj junk-doj pripensu, ke la spiritostato de multaj junaj K-doj alilandaj formiĝas en medio tute fremda al la sovetia mondo kaj ke, por trovi la intiman kontakton kun ili, oni ne devas komenci per priskribo de organiza aŭ partia laboro, sed per rakonto pri vivkondiĉoj individuaj kaj kolektivaj en laborejo, klubo kaj familio. Junk-doj en Sovetio, vi scias pri la pli malforta pozicio de l' lab.-esp. movado en aliaj landoj (escepton eble faras Germanio), do ne estu malpaciencaj ĉe la unuaj malsukcesetoj kaj konsideru, ke la motivoj pri fiasko kuŝas ne nur en la pli malrapida disvolviĝo de esp-o en okcidentaj landoj, sed ankaŭ en la diferenca spiritostato, kiun kondiĉas la medio.

Mi konsideras kiel mian devon atentigi ĉiujn junajn Gek-dojn pri la graveco de l' kolektiva interligo kiel faktoro progresiga por la venko de esp-o ĉe la junularaj organizoj kaj kiel faktoro eduka por ni mem! Kiu el vi laboras en organizo — verŝajne vi ĉiuj — tiu provu plenumi unuavice tiun taskon: interligi siajn samorganizanojn kun K-doj, grupoj, organizoj eksterlandaj (kaj speciale sovetiaj). Ni devas atingi, ke tiu nun ekzistanta manko nepre estu forigata, ke anoncantoj en "S-ulo" (kiel okazas al sovetiaj junk-doj) ne eĉ ricevas unu solan respondon al siaj korespondpetoj. Ĉiu junk-do estu interligperanto por sia laborgrupo! N. B.

MALNOVA KAJ NOVA FESTO EN SOVETIA VILAĜO

1. Dipatrina prizorgo

Antaŭ la festo. Oni aĉetas por la festo tritikan farunon, sukeron, sekvinberojn, sekabrikotojn, rizon, haringojn, viandon, grion kaj vinagron. Hejme estas preparitaj marinitaj fungoj, kukumoj kaj fiŝoj. Oni kuiras bieron kaj aĉetas brandon. Fine oni lavas la plankojn, ornamas la kabanojn, pendigas la kurtenojn, gladas la tolaĵon kaj kovras la tablojn per tukoj.

La unua tago. La patrino ellitiĝis frue, sin lavis kaj komencis knedi la paston. Post tio, ŝi hejtas la fornon. Kiam la forno estas bone hejtita, ŝi metas tien la farĉaĵon por kukoj, kaj kiam ĝi estas preta, ŝi faras la kukojn. Poste ĉiuj trinkas teon kun la kuko kaj atendas la gastojn.

Fino de l' unua tago. Reveninte el la lernejo, ni ekvidis la promenadon. Edzoj kaj fraŭloj promenadis sur la strato, kantis, faladis ebriaj, vizitadis iun alian kaj drinkis brandon kaj bieron. En iu kabano okazis kunveno; la fraŭlinoj kantis kaj dancis. Sed venis la ebriuloj kaj komencis interbatiĝi. La fraŭlinoj forkuris, kaj la kunveno finiĝis. La batalo daŭris sur la strato, sed baldaŭ ĝi finiĝis.

La sekvantaj tagoj. Duatage ni ne vizitis la lernejon (estis dimanĉo) kaj ripozis hejme. La viroj, kiel hieraŭ, drinkis, promenadis kaj interbatiĝis. Triatage la gastoj disiris hejmen. Estis malmulte da popolo. Iu ebriulo ekskandalis kaj batis aliun al la kapo. El la kapo ekfluis sango, oni komencis lin lavi kaj fortondis la harojn. Tiu batalo finiĝis feliĉe kaj trankvile.

La ebriuloj. Unuatage mi vidis ebrian junularon. Oni svingadis per la brakoj, kantaĉis kantojn kaj promenis sur la stratoj. Vespere komenciĝis la batalo. Iras du fraŭloj. La tria atingas ilin kaj batas per fera bastono. Ili surterigas lin kaj trabatas lian kapon. Duatage mi ĉeestis kunvenon ĉe Atanaso Petrido. Tie oni trabatis la kapon de l' ĉevalkastristo. Li kuŝis sur la planko kaj plendis, ke en Doriŝĉi oni batas tro fortege. Revenante hejmen mi vidis rotojn kantegantajn. Hejme mi ekvidis ebriulojn. Ili kantis, kaj iu dancis, jesante, ke lia kruro kantas. Venis Aleksio Johanido; revenante post kelka tempo hejmen li falis sur la ŝtuparo kaj forverŝis la brandon. Triatage mi same vidis multajn ebriulojn, kiuj faligadis aliajn, kantegis kaj svingis per la brakoj. Ili ankaŭ faligis preterirantajn Bujda-on kaj Fotion. Vespere en la kunveno okazis la samo.

Verkis kolektive la gelernantoj de Doriŝĉa lernejo. Esp-igis N. Usov vilaĝo Doriŝĉi.

(2. parto: Datreveno de Oktobra Revolucio en venonta paĝo).

JUNULAR-KOMUNUMO JE NOMO DE DZERJINSKI

Okaze de la datreveno de l' morto de Dzerĵinski (prezidanto de GPU) estis organizataj kelkaj komunumoj por senzorguloj. La Ĥarkova laborkomunumo je lia nomo konsistas el 150 geknaboj. La plimulto el ili estis kolektata el la statroj, el malpuraĵo, malvarmo kaj krima ŝlimo. Sed kun la festo de l' unua datreveno (fino de decembro 1928) la komunumanoj estas veraj junaj laboristoj honestaj kaj fidindaj. Malfacile kredi, ke ili estis senzorguloj.

Ili estas dividitaj je 13 taĉmentoj, kiuj havas ĉiu sian komandanton. La komandantoj kune formas la komunuman konsilantaron (plej altan organon por decidi). Ĉiu komandanto raportas ĉiutage al kunveno, kiel pasis la labora tago. La "Dzerĵinanoj" (tiel ili nomiĝas) laboras 4 horojn kaj lernas 4 horojn, poste partoprenas en klubo kaj rondetoj. Esperanta rondeto havas jam eksterlandajn korespondantojn. Drama, orkestra, milita, kudra, fota, radia, militlud-amatora, aeroplana k. a. rondetoj vigle funkcias. Aĝo de l' gejunuloj 12—17. Ĉiu el ili ŝatas labori. La komenco de l' laboro, la tagmanĝo ktp. okazas laŭ signalo. Per tio la vivo de Dzerĵinanoj pasas disciplinite. Edukantoj nur gvidas kaj helpas. Ankaŭ ekzistas komjunula kaj pionira ĉeloj. Ŝteloj kaj malbonagoj ne okazas. Kelkaj eks-anoj de la komunumo jam lernas en lab. fakultatoj kaj en fabrikoj, ĉar la komunumo havas seruran, ĉarpentan kaj kudran laborejojn. La atingoj de nia komunumo estas multe laŭdataj.

Starigo de l' internacia korespondado kun okcidenta junularo estas tre malfacila por ni, kaj ni atendas ĉiam kun amo kaj danko interligon, ĉar ni estas fratoj de tutmondaj proletaj infanoj kaj junuloj. Gvidanto A. Juiĉenko (7104).

NIA POŜTO

10 662. — Mi skribis pri la taskoj de JP en n-o 205, pĝ. 400. — **13 725.** Mi konsilas al vi enmeti anoncon en "S-ulo".

pri sia malnova idealo, pri kies realigo ĝi luktis kontraŭ la german-romaj imperiestroj persiste kaj senindulge dum longaj jarcentoj: pri la starigo de ĝia monda potenco. La "Universala Teokratio" estas ja ideo, pri kiu ĝi sekrete neniam rezignis.

Sed oni vidu, kun kia senskrupuleco politikas la ĉefo de l' katolika Eklezio! Musolini kaj la papo — vere, unu estas inda je la alia! Tute indiferentas al la papo, ĉu la faŝista Italio povus esti favorata, je la malprofito de l' demokrataj katolikaj elementoj en aliaj landoj nefaŝistaj.

Depost la milito ekzistis en Italio granda katolika partio, simila al la "Centro" en Germanio: la Popola Partio. Ĝi reprezentis demokratajn interesojn kaj havis inter siaj membroj grandan frakcion el proletaj elementoj. En la momento, kiam la faŝismo akiris la regpotencon, tiu partio, pro tio ke ĝi estis demokrata kaj socialistema, prenis decide pozicion kontraŭ la faŝismo. Musolini traktis ĝin responde per la sama bruteco kiel komunistojn kaj socialistojn. Li nuligis la organizojn, ekzilis la ĉefojn, uzis teroron kontraŭ la anoj.

Ĉu, farante la Kontrakton kun Musolini, la papo memoris, ke ankoraŭ antaŭ kvin aŭ ses jaroj ekzistis granda katolika partio en Italio, submetita al lia aŭtoritato kaj sindoneme laboranta por la plej granda gloro de la Eklezio? Neniel. Male, la musolinian subpremadon amnestiis la Vatikano!

Kial? Ĉar la katolika Eklezio estas funde reakcia institucio, kiu jam de la IV-a jarcento kunigas la interesojn de l' religio kun tiuj de l' subpremantaj

klasoj[1]. Socie progresemaj kaj laboristamikaj katolikaj partioj aŭ organizoj ne trovas favoran subtenon ĉe la ĉefo de l' katolikismo!...

Espereble la klaskonscia Proletaro tutmonda scipovos utiligi bone tiujn okazojn por klaskonsciigi kaj malblindigi la milionojn da katolikaj proletoj el la tuta mondo, kiuj sekvas ankoraŭ obeeme sian reakcian gvidanton en Romo, la novan kunliganon de la murdisto Musolini.

[1] Nicea Koncilio, kunvokita de la imperiestro konstantino en la jaro 325.

LA VIVO SUR LA MARO

1. La laborkondiĉoj sur angla ŝipo

Sur multaj anglaj ŝipoj estas dungitaj koloniaj indiĝenoj (hindoj kaj araboj), kies salajro estas la duono kaj ofte pli malalta ol tiu de la blankuloj, kaj ankaŭ ilia manĝaĵo estas pli malbona ol por la aliaj.

Certe la ŝipestroj preferas dungi ilin, ĉar la oficiroj povas fari al ili, kion ili volas; sed la ĉefa afero estas, je kiom la ŝipestro povas pli profiti per la koloniaj indiĝenoj ol per la blankaj laboristoj. Laŭorde la kompanio pagas tage tri ŝilingojn (=0,75 dol.) aŭ pli sur ĉiuj ŝipoj po persono por nutrado. Se la ŝipestroj povas doni pli malaltprezan nutradon, ili kompreneble faras tion kaj havas la profiton. Nature la manĝaĵo estas malbona, ĉar ili ne aĉetas bonan nutraĵon.

Oni povas ankaŭ bati ilin kaj havas specialan peliston, kiu per batoj devigas la hindajn aŭ arabajn maristojn labori. Organizado ĉe tiuj homoj estas preskaŭ malebla, ĉar se la ŝipestro ekscias, ke iu aliĝis al iu socialista organizo, tiu malfeliĉulo tuj estas maldungata. Por la ŝipestro la perdo de tiu maristo ne signifas domaĝon, ĉar en la havenoj de Hindio amase anoncas sin novuloj, kiuj ankoraŭ neniam ŝipiradis. Eĉ ili krome pagas por prefere esti dungataj.

Tiu ago signifas por ili liberiĝon de l' malsatmorto, kiu minacas ilin konstante dum ilia senlaboreco en Hindio. Tio estas la konsekvenco de la politiko de la Angla Nacia Marista Unio (angle: National Union of Seaman), kies gvidanto estas Havelok Ŭils'n (Havelock Wilson).

La afero estas pro tio rimarkinda, ĉar tiu ĉi organizo ne reprezentas la laboristajn interesojn. Kaj ĉiu, kiu volas dungiĝi sur anglaj ŝipoj, estas devigata aliĝi al ĝi. La aliĝo kostas du pundojn (=10 dolarojn) kaj la semajna kotizo unu ŝilingon (=0,25 dol.), kaj plie ekzistas kromkotizoj.

SAT-ano 13066
(Antverpena Esp. Marista Grupo).

2. Kiel helpmaristo sur belga pasaĝerŝipo

Dum promenado sur la strato mi aŭdis interparoli du maristojn. Unu rakontis al la alia jenon: La 9-an de decembro mi enŝipiĝis en la belga pasaĝerŝipo "Elisabethville". Jam la unuan tagon (kiel help-maristo) mi devis lavi kaj purigi la ĉambrojn de dekdu maristoj, kvar direktilistoj[1] kaj la ĉambron de l' ferdekestro kaj ĉarpentisto. Kaj post ĉiu manĝo mi devis lavi ankaŭ la telerojn kaj manĝilaron. Krom tio mi devis ankoraŭ fari mian okhoran ferdeklaboron. Do mi devis labori 12—14 horojn potage.

Iun tagon en Matadi (Belga Kongo), pro la lavejo, kiun la ferdekestro ne opiniis pura, li promesis baton al mi. Nur la eltiro de mia marist-tranĉilo savis min de lia bato. Kompreneble poste la unua oficiro forprenis mian tranĉilon.

En la sama tago la indiĝena kuiristo, kiu kuiras la rizon por la negra personaro, prunte petis dudek frankojn (=0,65 dol.) de mi. Mi promesis la monon al li, dirante, ke li venu al la ĉambro de l' blankuloj. Dum li atendis min en la antaŭĉambro, la dume enveninta unua oficiro rimarkis lin kaj pro tio, ke li kuraĝis eniri la ĉambron de l' blankuloj, senvorte terure batis lin, tiel ke eĉ post du semajnoj estis ankoraŭ videblaj la postsignoj de la humaneco.

Post kelkaj tagoj mi malsaniĝis, sed dume mi laboris. Ĉar mi pro mia malforto ne povis manĝi, mi petis de la ŝipkuracisto iom da lakto, sed li respondis, ke manĝi ne estas necese, pli grave estas, ke mi laboru.

Dum la reveno ili verŝajne sentis "kurtuŝon", ĉar ili laborigis min precize ok horojn potage. Kaj ĉe la elpago ili kontentiĝis nur per 40 frankoj (=1,30 dol.), kiun sumon ili forprenis kiel punon el mia salajro.

Tiel finiĝis mia vojaĝo al Kongo civilizata de la belgoj.

SAT-ano 1453
(Antverpena Esp. Marista Grupo).

SOLIDARECO

Celante helpi la kuraĝajn strikantojn de Halüen (france: Halluin), Ronk (Roncq) kaj Vervik (Wevicq), kiuj jam de kelkaj monatoj (preskaŭ kvin) kuraĝe batalas por salajra altiĝo, la Memstara Federacio de la lanŝpinejaj sindikatoj el Vervie' (Verviers) ĵus pruntedonis al ili unu milionon da frankoj[2] (po kvindek mil frankoj semajne). Krom tiu prunto ĝi de 23. oktobro 1928 ĝis 13. februaro 1929 sendis al la strikantoj monkolektojn, kiuj sumiĝas je dudek ok mil frankoj (=1120 dolaroj).

Mi esperas, ke tiu ago stimulos la solidarecon inter la laboristaj organizoj por certigi kaj plirapidigi la venkon de niaj Halüenaj fratoj[3]. P. Grignard (1854).

[1] Ŝipisto, kiu staras apud la direktilrado kaj direktas la ŝipon.
[2] 1 mil. da frankoj = 40 000 dolaroj.
[3] Vidu ankaŭ la artik. en n-ro 221 pri "Halüen la Ruĝa".

Panon! Laboron!

Dum la paso de l' jarcentoj aliformiĝis la devizo de l' Romaj sklavoj: "Cirkon kaj panon". Aliformiĝis ankaŭ la vivo de l' sklavoj modernaj, la sklavoj de maŝinoj. La proletoj, la plej nova sklavaro, jam delonge rezignis cirkon, homindan vivon, kulturon, bezonojn ĉiutagajn de la moderna epoko. Multaj rezignis eĉ sian vivon nudan kaj ĵetis sin en la brakojn de la morto. En ŝtatoj, kie regas tielnomata demokratio, kie la kapitalismo ne kuraĝas centprocente montri sian profitegemon nesatigeblan, kie la amasoj laborulaj estas organizitaj kaj iliaj organizoj fortaj kaj batalemaj, tie la senlaboruloj ricevas ŝtatan subvencion dum sia senlaboreco kaj ne estas ĵetataj en la brakojn de plej terura mizero kaj malsato. En Hungario, kie la kapitalismo estas forta, kie regas duonkaŝita diktatoreco, kie la organizoj de laboristoj estas malfortaj, la senlaboruloj staras antaŭ la plej mizera kaj senesperiga situacio. La ekonomia situacio montras nenian evoluon, eĉ la nombro de senlaboruloj konstante kreskas. Laŭ la dokumentoj de fakorganizoj estas senlaboraj ĉ. 16 000 organizitaj laboristoj, sed tiu nombro kreskas je 50—60 000, se ni kalkulas la neorganizitajn laboristojn, kiujn oni peras en la ŝtataj labor-oficejoj. Se ni aldonas al ĉiuj senlaboruloj nur dumembran familion, tiam eĉ estas ĉ. 180 000 personoj, kiujn tuŝas la senlaboreco. Tiu amaso ricevas nenian helpon aŭ subtenon de la ŝtato, helpas nur la fakorganizoj la laboristojn organizitajn, kies subteno varias inter 4 ĝis 8 semajnoj. Poste ankaŭ ili ricevas nenian helpon kaj oni povas imagi la situacion de tiu senlaborula amaso, kiu dum la vintra vetero sen hejto kaj manĝaĵo devas toleri kaj suferi la "bonojn" de nia "plej bone organizita socio".

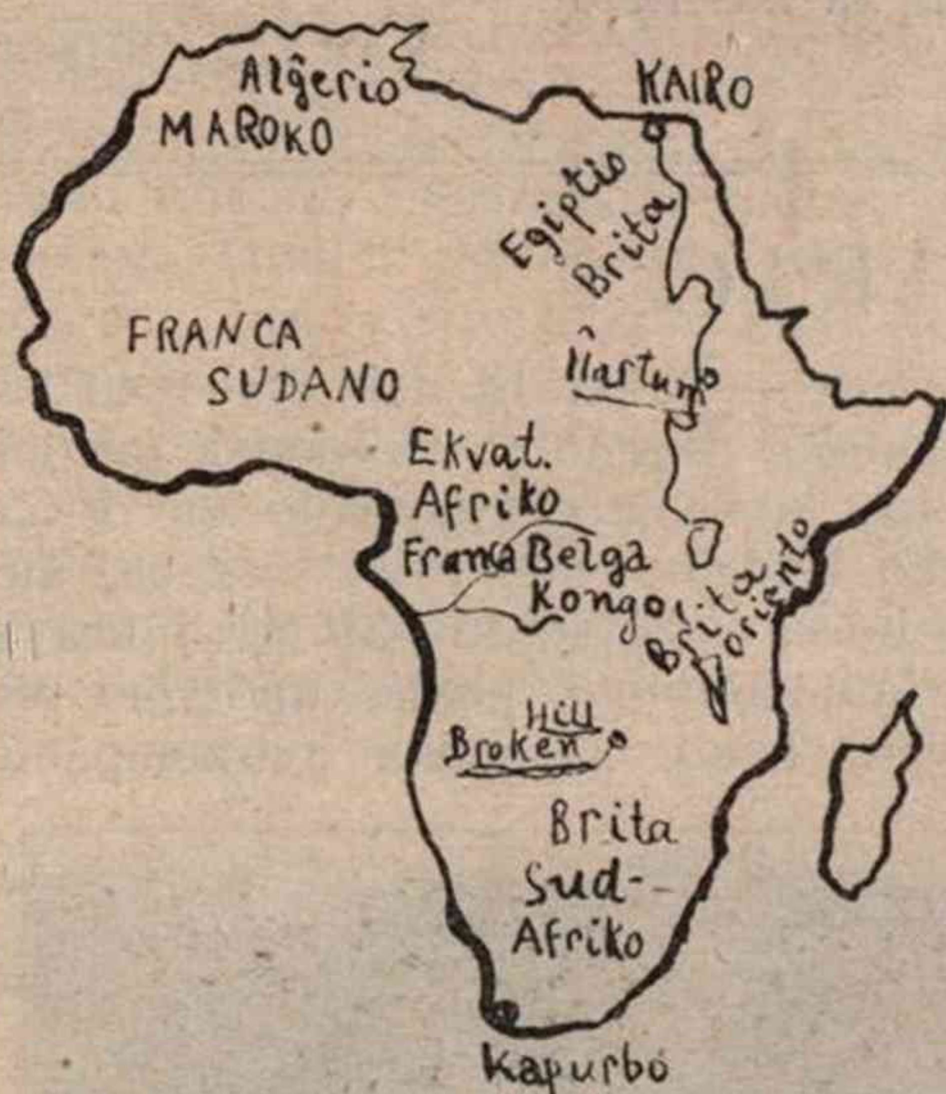
La suferoj de l' amaso atingis jam, ŝajnas, la plej altan gradon. Antaŭ kelkaj semajnoj ariĝis antaŭ la parlamento proksimume 4—500 senlaboruloj, kiuj postulis laboron kaj panon de la registaro. Rezulto: atako de la polico kontraŭ la pace manifestanta amaso kaj kelkaj enkarcerigoj. La policistoj ĉasis kiel hundojn la manifestantajn laboristojn. Postan semajnon la soc. dem. partio aranĝis senlaborulan amaskunvenon. Aro da mizeruloj malsatantaj ĉeestis. En la aero flugis akraj krioj kaj postuloj kaj post la fino de l' kunveno la amaso ariĝis kaj okazis nova manifestacio. Post plua semajno denove ripetiĝas la sama bildo, kies fino estas ankaŭ ĉiam la sama: policatako kaj enkarcerigoj. El tiuj signoj ripetiĝantaj ni povas konkludi al la reviviĝo de l' laborista movado hungaria ĝis nun senmova.

SAT-ano 343.

LA LUKTO POR AERVOJOJ EN AFRIKO

Dum la lasta tempo grandan signifon akiras la demando, kiu el la landoj, posedantaj plej vastajn teritoriojn en Afriko — Britio, Francio aŭ Belgio — sukcesos pli frue organizi aeran trafikon super la nigra kontinento. Belgio krom la starigo de aervojoj inter la bordoj de Atlanta oceano kaj siaj posedaĵoj, troviĝantaj profunde en la kontinento, faras provflugojn laŭ la direkto Bruselo — Belgia Kongo; oni supozas, ke tiu ĉi vojo postulos ĉ. sep aŭ eĉ nur kvin tagojn.

Realigo de ĉi tiu projekto elvokas

en anglaj rondoj senpere interesiĝantaj pri disvolviĝo de imperiaj komunikantaj vojoj la antaŭtimon, ke britiaj afrikaj posedaĵoj dependos de l' belgia aertrafika aparato, kies servojn ili estos devigitaj uzi.

Ne malpli da antaŭtimoj elvokas en la samaj rondoj efektivigo de la projekto pri regula aera komunikado inter Parizo kaj afrikaj posedaĵoj de Francio, lokitaj ne nur en norda parto de l' kontinento, sed ankaŭ en la okcidenta. Seriozaj sukcesoj, atingitaj de la kompanio "Générale aéropostale" (elp.: ĵenerál aéropostál) en organizado de l' afrikaj linioj, estas klarigataj ĉefe per tio, ke ĝi estis ricevinta grandajn ŝtatajn subvenciojn.

La aktiveco, kiun lastatempe evidentigis Belgio kaj Francio en Afriko en la sfero de aertrafiko, metas antaŭ Britio la taskon unuavice organizi la linion Ĥartum-Broken Hill. Ĥartum estas la finpunkto de l' Sudana fervojo kaj en Broken Hill finiĝas Sud-Afrika fervojo. En la spaco inter ĉi tiuj du punktoj de 4200 kilometroj oni funkciigos regulan aeroplanan komunikadon. Organizado de l' aerlinio en tiu ĉi plej malfacila spac-peco ebligos starigi aertrafikon inter Kapurbo kaj Kairo kaj plie — kun Londono.

Tiele, kvankam ĝis nun restas neefektivigita la proponita siatempe projekto pri transafrika fervojo, proksimiĝas la estiĝo de l' aerlinio, kiu ligos la nordafrikajn posedaĵojn de Britio kun la sud-afrikaj.

Kiel materia bazo de l' nomita linio servos transportado de oro kaj diamantoj, kiuj faras 67% da valoro de l' eksporto de Sud-Afrika Unio.

Tio, kio estas farata en Anglio en la sfero de aertrafiko en Afriko, prezentas parton de l' vasta programo pri organizado de aerlinioj inter la landoj de l' Brita Imperio. Efektivigo de l' afrika parto de la programo pasas sub la signo de batalo inter Belgio kaj Francio pro la aertrafiko sur la nigra kontinento.

El "Ekonom. Jiznj" (Ekonomia Vivo) trad. S. Ŝ-n (4071).

TRAFIKA EVOLUO EN ANGLIO

Ĝis la milito tiel pasaĝerojn kiel varojn prizorgis anglaj fervojoj. Krom urbaj tram-liniaroj tio estis la nura rimedo de transporto. "Prenu aŭ lasu"-sintenado al uzantoj elmontris la fortan pozicion de la fervoja industrio.

Post la milito aŭtobusoj ekaperis sur ŝoseoj kaj vojoj, grandskale disvolviĝantaj. Kiel konkurantoj tre moviĝemaj ili enpenetris kaj priservis eĉ izolajn vilaĝojn. Granda parto de l' veturanta publiko rapide akomodis sin al la nova situacio kaj forlasis la fervojojn, ĉar estas multe pli facile suriri trapasantan stratan aŭton ol marŝi kelkan distancon al stacio por tie atendi vagonaron.

Komence la malprogresemaj fervojdirekcioj malatentis la novajn konkurantojn. Konservemaj, ili ne kredis, ke la nova rimedo flankenpuŝos la ferĉevalon. Tamen post kelka tempo ili plene konsciiĝis pri la danĝero kaj febre, energie, per malgrandaj trafikaj cedoj kaj plibonigita servado penis haltigi la defluon. Malgraŭ kontraŭaj klopodoj kreskadis nombro da aŭtoj. Ne nur pasaĝerojn ili forprenis, sed per ŝarĝ-aŭtoj kaj pli malaltaj ol fervojaj tarifoj ili ankaŭ forlogis ĉiajn specojn da varoj. Sentante akran venton la fervojaj direkcioj, laŭte protestis ke el grandegaj urb-impostoj pagataj de ili ĉiujare, konsiderinda parto konsumiĝas en vojriparado kaj salajroj por trafikpolico; tial en efiko ili nuntempe mem subtenas mone la konkurantojn. Antaŭ-

vidante krizon ili lastjare petis de l' parlamento permeson veturigi sur la vojoj proprajn aŭtojn. Havante en la parlamento korpuson da direktantoj kaj subtenate de fervojaj sindikatoj ili sufiĉe facile akiris sankcion. Tamen, ĉar jam pli ol sufiĉas nombro da kurantaj aŭtoj kaj la urbkomitatoj ne eldonas pliajn novajn permesilojn, la vaporaj entreprenistoj nun penas elaĉeti malgrandajn individuajn firmojn. Kun la pli grandaj ili volas starigi interrilatojn reciprokajn, kaj estas antaŭvideble, ke eventuale ambaŭ metodoj de transportado kunordiĝos, — fazo de la nuntempa ĝenerala raciigo.

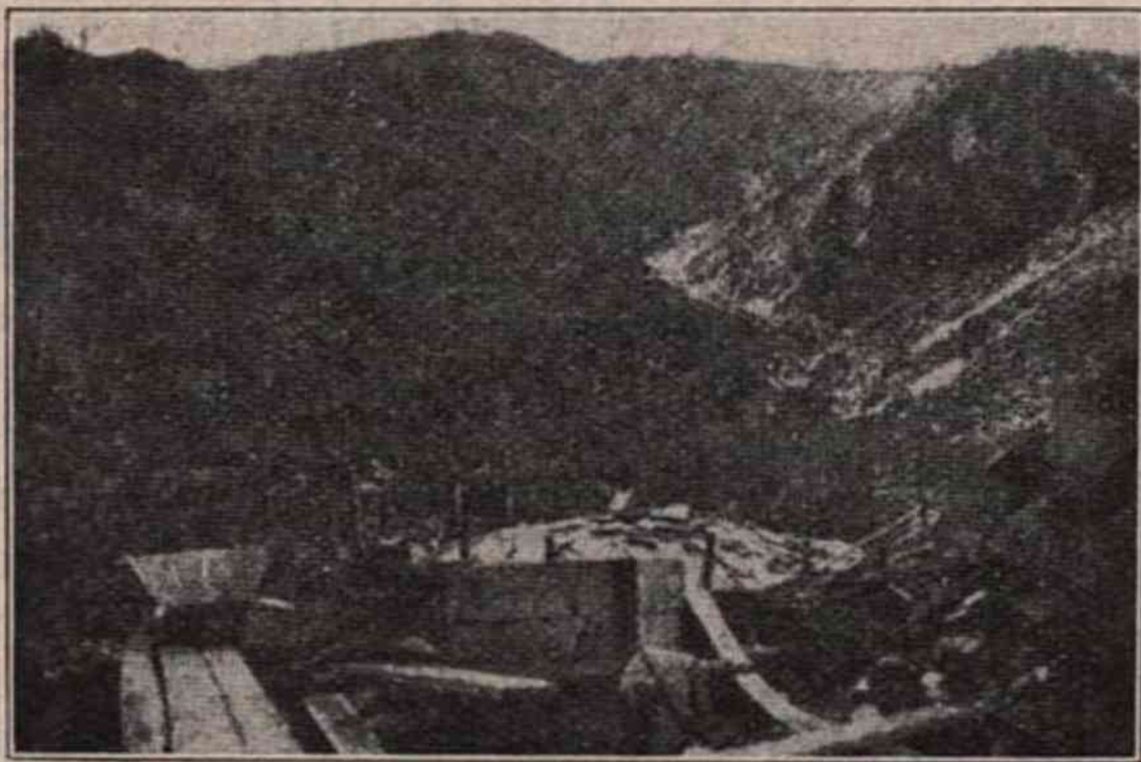
Kompreneble la laboristoj suferas. Paradokse la fervojaj sindikatoj per sia subteno al nova fervoja entrepreno nerekte minacas vivrimedojn de l' aŭtaj laboristoj. Akirinte aŭtojn, la fervojoj unue utiligas plejparte por tiuj siajn superfluajn dungitojn, kaj ĉar la aŭta salajra nivelo estas pli malalta ol fervoja, tio siavice endanĝerigas la fervojistajn kondiĉojn. Plorplendas fervojaj direkcioj, ke ili ne trovas rentumon. Jam antaŭ kelkaj monatoj la tuta laboranta stabo cedis "provizore" 2½-elcenton salajran. Ĉie kaj ĉiel regas ŝparegado, multaj homoj maldungiĝas, la senlaboreco estas grandega, kaj dum la evoluo, inter la supra kaj malsupra muelilŝtonoj estas premataj la laboristoj.

Radeto (10080).

EL SIBIRIO[1]

1. Antaŭ unu jaro la azia parto de Sovetio administre estas tute reorganizita. Sibirio nun estas nomata nur ĝia parto ĝis lago Bajkal, kiu lokiĝas en mezo de Azio. Oriente de la lago ĝis Granda oceano lokiĝas Ekstrem-orienta Lando kun ĉefurbo Ĥabarovsk. Norde de Bajkal ĝis Nordpolusa maro lokiĝas aŭtonoma respubliko Jakutio kun ĉefurbo Jakutsk ĉe rivero Leno. Ĉirkaŭ la lago Bajkal lokiĝas same aŭtonoma respubliko Burjatio kun ĉefurbo Supra Udinsk (oriente de Bajkal). Korespondemuloj, atentu!

2. En nuna jaro Irkutsk, kiu lokiĝas ĝuste en mezo de Azio, devas fariĝi granda aerhaveno. La urbo fariĝos centro de la linioj: Irkutsk-Novosibirsk, Irkutsk—Jakutsk, Irkutsk—Nankin tra Mongolio. Por konstrui alteriĝejon kaj aerŝipejon estas asignita duonmiliono da rubloj. Dum pasinta jaro la aerlinio Irkutsk—Jakutsk, ĉ. 2100 metromiloj, funkciis tre bone sen iu ajn akcidento malgraŭ malfavoraj kondiĉoj (oni flugas plejparte super montoriĉa arbaroceano, vintre en tre malalta temperaturo de —20° en Irkutsk, ĝis —40° en Jakutsk). Por flugi de Irkutsk ĝis Jakutsk kun unu noktumhalto en orriĉa urbo Bodajbo nun estas bezonaj nur 56 horoj anstataŭ 25—30 tagoj, uzataj de aŭtomobilo k poste vaporŝipo per rivero Leno. Germana avi-kompanio Luft-Hanzo klopodas por starigi la linion Berlin—Irkutsk—Nankin kun flugdaŭro de 140 horoj.

Tavoloj de magnezio ĉe lago Bajkal

3. En Irkutsk estas konstruata dekmilŭate[1]-potenca Radi-disaŭdigejo, kiu estos finita en sekvanta jaro. Radimovado tie ĉi rapide disvastiĝas, preskaŭ ĉiu domo en Irkutsk nun havas radio-maston. Sed la nuna loka radiosendilo estas malforta.

7. horzono. Krjukov, Maks 79.

[1] Laŭ la deziro de l' aŭtoro ni ne ŝanĝas en tiu ĉi artikolo la formon "Sibirio", kvankam "Siberio" estas la kutima k internacia formo uzata. Red.

[1] ŭato = mezurilo de elektra forto.

FAKTOJ KAJ KOMENTOJ

La daŭremo de malnova raso

Dum la lastaj usonaj prezidant-elektoj la unuopaj kandidatoj treege streĉis siajn fortojn por kolekti por si la voĉojn de l' indianoj. Fakte iliaj voĉoj en kelkaj ŝtatoj povis difini la plimulton. La "raso, kiu malaperas", nombras ankoraŭ 349 595 individuojn en Usono, 16 585 pli ol antaŭ dek jaroj. Ili apartenas al 335 diversaj triboj kaj okupas teritorion tiel vastan kiel tiu de 5 ŝtatoj de Nov-Anglio. Ĉi tiu loĝantaro en sia tuto havas neniun homogenecon. Ĉiu tribo havas sian propran lingvon, siajn tradiciojn, sian historion. De religia vidpunkto proksimume 48 000 indianoj aliĝis al protestantaj eklezioj, 60 000 al katolikaj. Restas do granda nombro da idolanoj, kiuj spite 400 protestantaj kaj 200 katolikaj misiistoj ne konvertiĝis al kristanismo.

Junularo kaj eklezio en Britio

Granda membroperdo — La stato ĉe la Dimanĉlernejoj

La ĉiujara statistiko de la eklezioj en Granda Britio ne donas grandan kontentigon al la estroj kaj anoj de l' eklezioj. Organizoj religiaj ne egalpaŝas kun la kreskado de la loĝantaro, kvankam ili povas aserti, ke ilia membraro plenaĝula ne malpliiĝis dum 1928.

Plej serioza estas ilia perdo ĉe la Dimanĉlernejoj[1]. Dum lasta jaro oni notas malpliiĝon je 75 000 lernantoj. En ĉiuj ekleziaj kaj religiaj organizoj (escepte kvin) okazis granda membroperdo.

En jaro 1903, la Anglia (t. n. Anglikana) kaj Libera Eklezioj posedis en Anglio kaj Kimrio 6 309 668 dimanĉlernantojn. Nune restas 4 748 872. Dum 25 jaroj okazis perdo je 1 560 796.

Plej suferis dum 1928:

Eklezio		dimanĉlernantojn
Anglia	perdis	19 977
Veslea[2] Metodista	„	11 765
Kongregacia	„	9 630
Unuigita Metodista	„	9 563
Baptista	„	9 388

Similajn perdojn raportas la du Eklezioj de Skotlando.

Diversaĵoj

Cenzuro en dana Radio

Antaŭ nelonge la dana ŝtat-radiofonio sin turnis al konata redaktoro Reventlov, petante lin verki paroladon pri Ligo de Nacioj. Tion li faris kaj sendis la paroladon al la radiofonio. Sed nun li ricevis informon, ke oni bedaŭrinde ne povas utiligi lian laboron, ĉar ĝi okazigus "internaciajn implikojn". Oni nenion pagis al li, kvankam la parolado estis mendita; eĉ oni ne senkulpigis sin. Ekzistas multaj similaj okazoj: Ekz. laboristo, antaŭa politika malliberulo, faris paroladon pri sia malliberec. Oni ĝin same malpermesis kiel "netaŭgan por radiodisaŭdigo". "La disaŭdigoj devas esti neŭtralaj", oni diras. Tial estas aŭdigata monate mondpolitika resumo en tute franc-ŝovinisma spiritostato kaj ĉiudimanĉe diservo. Laŭ iniciativo de laborista radioklubo en Kopenhago oni aranĝis grandan kunvenon pri tiu afero, kies paroloj estis disaŭdigataj. La kunveno, ne aprobante rezolucion, estis movata de jena ĉefideo: "Ni estas kontraŭ ĉiu cenzuro en radio, kompreneble ne kontraŭ kvalit-juĝo, kiu estas necesa. Libereco en radio!" (11 082)

[1] "Dimanĉaj Lernejoj" (angle: Sunday Schools) estas kursoj por infanoj kaj gejunuloj, organizitaj en la kadro de la respektiva religia organizo. La geinstruantoj estas bonintencaj (?) plenaĝaj membroj (komuniitoj). La junaj gekursanoj kunvenas unu ĝis du fojojn dum ĉiu dimanĉo por ricevi "instruon" kaj "lumon", ili ankaŭ kunvenas dum aliaj vesperoj por sociaj aferoj, koncertoj, ludoj ktp. [2] Angle: Wesley.

Miaj tagoj de laboro

En ĉiuj n-roj de "S-ulo" ni trovas artikolojn pri vivo kaj laboro de niaj Gek-doj en la mondo, kaj ilia diverseco faras ilin tiom interesaj kaj permesas kompari la diverslandajn vivkondiĉojn.

Mi rakontas pri mia laboro, ĉar neniu K-do ankoraŭ komunikis pri mia profesia speco. Mi estas instruisto de fizika kulturo kaj laboras en la Universitato, en la domo de kleriglaboristoj kaj en la lernejo de nia urbo. Vi bone scias, ke nuntempe en Sovetio la fizika kulturo havas grandan prosperon kaj la registaro zorgas pri rekta plenumado ĝin en laboristaj amasoj.

Mi finis specialan altlernejon en Leningrado kaj havas grandan praktikon. Ĉiutage mi donas kvar aŭ kvin leciononojn kaj krome mi devas plenumi diversan organizan laboron. El niaj specialaj lernejoj oni ellasas nin kiel diversflankajn specialistojn por fizika kulturo kaj sporto. Tial ĉiuj el ni devas koni la plej diversajn fakojn de nia specialeco.

Ekzemple en mia lernejo mi devas esti sperta lerneja instruisto kaj en la rondetoj de sporto kaj fizika kulturo sperta gvidanto kaj ekzercanto de miaj lernantoj en ĉiuj sportfakoj. Jen mia labortago.

Mi ellitiĝas ĉiam je la oka horo, rapide kuras en la ĝardenon kaj faras miajn ĉiumatenajn dekminutajn korpekzercojn, lavas mian tutan korpon, vintre baraktas en neĝo kaj poste bone viŝas min kaj bone memmasaĝas. Tiu procedo postulas precize dudek-kvin minutojn. Dum dek-kvin minutoj mi trankvile matenmanĝas. Poste, somere per biciklo, vintre per skioj, mi rapidas por doni mian unuan lecionon en la lernejo je la 9-a horo. Post fino mi iras en la gubernian komitaton kaj tie uzas unu, du horojn por teoria kaj organiza laboro kaj denove veturas hejmen por ripozi kaj tagmanĝi. Hejme mi havas tempon por skribi leterojn al miaj eksterlandaj amikoj aŭ legi esperantajn aŭ specialajn gazetojn kaj librojn. Mi estas tre dankema al esperanto, ĉar ĝi tre helpas al mi en mia laboro. De miaj korespondantoj-sportuloj mi ekscias pri novaj metodoj kaj spertoj en nia ĝenerala fizik-laboro. Preskaŭ ĉiutage mi devas ekzerci sportulojn ĉe l' Universitato kaj Domo de kleriglaboristoj en diversaj sportoj: skioj, peza kaj malpeza atletiko, gimnastiko, boksado ktp. La plej spertaj el la lernantoj helpas al mi.

Fine, je la 22-a vespere mi, sufiĉe laca, sed kontenta revenas hejmen, kaj kiam miaj murhorloĝoj anoncas la dudektrian, mi jam preskaŭ dormas.

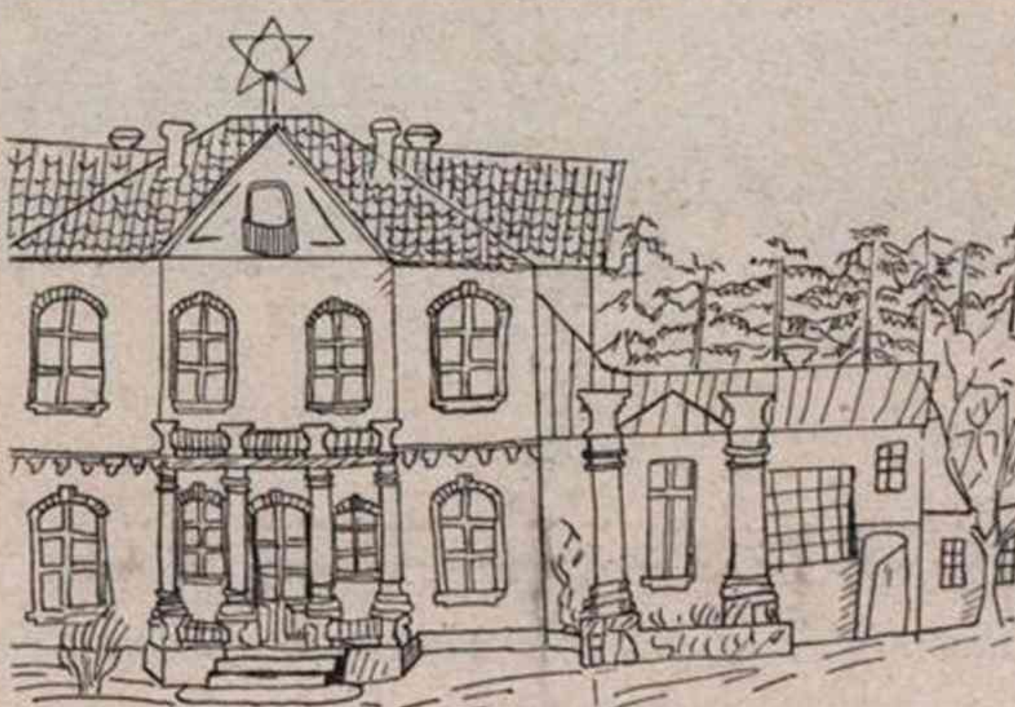
7477 (Smolensk).

NIA INFANKOLONIO

Nia kolonio por eks-senhejmaj infanoj situas je 50 kilometroj de l' urbo Nikopol en Ukrainio. La infanoj loĝas en granda duetaĝa brika domo de estinta bienhavanto. La domo estas ĉirkaŭita de parko, deklivanta al malgranda rivero. Sur la korto de l' kolonio krom la nomita infandomo estas dise lokitaj lernejo, manĝejo, malsanulejo kaj aliaj konstruoj.

Sume en la kolonio loĝas 280 infanoj en la aĝo de 9—16 jaroj, kiuj estas edukataj en la spirito de l' vera internaciismo kaj por la interesoj de l' laborista klaso, por ke ili fariĝu klaskonsciaj prolet-batalantoj. Kelkaj pli aĝaj infanoj, dezirantaj ellerni ian metion, laboras en diversaj metiejoj: forĝejo, ĉarpentejo, bakejo ktp. Aliaj dum la somero plenumas diversajn agrikulturajn laborojn sur la kamparo.

Dum la vintro ĉiuj infanoj nepre vizitas la lernejon, kiu havas kvar grupojn. Knaboj kaj knabinoj lernas tie kune. Por la unua grupo estas destinitaj la infanoj tute analfabetaj. En aliaj grupoj estas instruata ukraina kaj rusa lingvoj, aritmetiko kaj mallongaj sciigoj pri aliaj sciencoj laŭ t. n. kompleksa metodo. En la kvara grupo estas enkondukita krom tio lernado de esperanto, ĉiutage po unu horo.

ŁOŜKARIVSKA INFANDOMO
laŭ desegno (tre plimalgrandigita) de 13-jara knabo D. Zinkiv.

Aŭtoro de ĉi tiuj linioj, provizore loĝanta en la kolonio, estas instruisto de esperanto, kaj li devas konstati la fakton, ke neniam pli frue li vidis en aliaj lernejoj pli entuziasmajn kaj kapablajn junajn gelernantojn. Estas vere, ke la infanoj posedas ankoraŭ malmulte da vortoj, sed tiujn vortojn, kiujn ili jam ellernis, ili uzas ĉiupaŝe kaj ĉiam estas pretaj paroli, kanti kaj partopreni diversajn esperantlingvajn ludojn, aranĝatajn post la tagmanĝo en la komunloĝejo.

En la sama domo, en kiu loĝas la infanoj, troviĝas ankaŭ la infana klubo kun scenejo por teatraj kaj koncertaj elpaŝoj. En la klubo funkcias kelkaj rondetoj: drama, horo fizik-kultura, esperantista kaj la rondeto de junaj naturamikoj. Speciale amas la infanoj partopreni en drama rondeto, kiu vekas iliajn kreantajn fortojn kaj alkutimigas limigi sian volon en la interesoj de la tuta kolektivo. Krom tio la enhavo de l' infanaj spektakloj, penetrita de revoluciaj ideoj, portas novajn kuraĝajn vortojn, kiuj alvokas al nova pli moderna vivmaniero, en kiu forestos la antaŭjuĝoj de niaj praavaj. La plenaĝa loĝantaro de l'kolonio ankaŭ kun granda intereso ĉeestas je la infanaj spektakloj, kaj iaj intimaj fadenoj streĉiĝas tiam inter ili kaj la infana kolektivo.

Kutima vintra labortago en nia kolonio estas jena: je la sepa horo la infanoj ellitiĝas, sin lavas kaj, kiam aŭdiĝas sonorilo, kuras al la manĝejo, kie ili ricevas kafon aŭ teon kun pano. De la oka ĝis la dekdua la infanoj lernas, kaj tuj post tio ili iras tagmanĝi. La tagmanĝo konsistas ordinare el 2 manĝaĵoj: unua — supo aŭ barĉo, dua — ia kaĉo aŭ iafoje kompoto. Post la tagmanĝo kaj ĝis la vespermanĝo la infanoj estas liberaj kaj elektas ian okupon laŭ siaj individuaj inklinoj.

Kiam la vetero ne estas sufiĉe favora por aranĝi ian promenadon aŭ glitveturadon sur la rivero, la infanoj kunvenas en siaj ĉambroj. Tie alvenas ankaŭ iliaj edukantoj, kiuj organizas konversaciojn, legadon, kantadon kaj diversajn ludojn. La edukanto en Sovetio ne estas administranto, sed nur pli maljuna, klera, forta kaj sperta kamarado. Li devas klarigadi al la infanoj iliajn devojn kaj taskojn kaj poste kune kun ili efektivigadi kolektive akceptitajn decidojn. Estante organizanto de kolektiva infana vivo, li ĉiam celas al tio, ke la infanaj agoj estu celkonformaj.

Kiel unu el la plej gravaj formoj de la infana memorganizado en nia kolonio oni devas konsideri la agadon de tielnomata infana komitato, konsistanta el prezidanto, sekretario kaj 13 membroj. La komitato difinas la deĵorantojn en la kuirejo kaj manĝejo, zorgas pri saneca stato de l' komunloĝejo kaj ĝenerale inspektas la konduton de la infanoj en ĉiuj momentoj de ilia vivo kaj laboro.

Tiele la infanoj alkutimiĝadas al la disciplino kaj memorganizado, kio estos por ili tre utila kaj necesa dum estonta memstara vivo en la lando de laboristaj sovetoj.

N. ALEKSANDROV (5875)[1].

[1] Vidu ĉi-rilatan koresp-anoncon en n-o 227.

SENNACIULA SPORTA PAĜO

Kompilanto: Ad. Wendt, Leipzig O 27, Lange Reihe 11-a (Germ.)

TRA LA OKULVITROJ DE RUĜA SPORTULO

Sociaj cirkonstancoj kaj sporto sur la atlantikaj insuloj

(SSIL[1]) Sendube oni nenie povas konstati pli klare la interligitecon de kapitalismo kaj sporto ol en monarĥista ŝtato. La plej certa vojo, por servutigi laborulon kaj subigi lin al la arbitreco de kelkaj personoj estas, ne cedi al li eluzon de sia libertempo por pensado, sed okupi lin per plezuroj, sensacioj kaj aliaj aferoj. Ankaŭ sporto estas tiucela rimedo por iaj rondoj. Kio en la sekvantaj linioj valoras por la kanariaj insuloj (Hispanio), tio ankaŭ valoras por Madejro (Portug.) kaj la Azoroj.

Tiuj kaŭze de sia situo flanke de la organizoj malfavorataj insulloĝantoj estas elmetataj al la tuta teroro de kapitalista despoteco. Ekzistas tie neniu laborista organizo. Sur socia kampo tie ekzistas nek malsanulkaso nek iu alia prizorgo. Oni devas esti vidinta la vilaĝojn de l' fiŝkaptistoj kaj la kvartalojn de l' malriĉuloj, por kompreni la akuzantan mizeron. La laboristoj plejparte loĝas en subteraj kavernoj. Viziti lernejon estas malebligata al la infanoj; vizito de preĝejoj despli facile estas ebla. La unua trovas sin ĉe la alia: la arbitreco de l' pastraro kaj plej mizeraj sociaj cirkonstancoj. La financpotenculoj per siaj interrilatoj kun la kontinentoj bone konatiĝis kun la taktiko de l' ekspluato kaj aplikas ĝin senindulge. Kaj se nur flameto da liberemo ekflamus, la bone organizita civitana milicio (faŝistoj) zorgus pri rapida estingo. Provokistoj (denunca servo) faras sian laboron.

La sportmovado staras forte sub militista influo, kiu diktas la direkton. Tiel sporto parte prezentiĝas kiel rekta rimedo al militigo, parte en formo de plezuroj, de spektakla prezentado, kaj vole estas akceptata de la malsuspektema loĝantaro. Oni kiel reale pensanta homo kun bedaŭro devas konfesi, ke laborista movado laŭ nia senco en tiaj landoj estas utopio.

[1] SSIL = Gazetservo de Soc. Sport-Internacio Lab.

Kaj tamen ekzistas eroj da espero. Antaŭ nelonge okaze de akvosporta festo preterveturis ĉifonitaj buboj de fiŝkaptistoj, kiuj laŭsajne kun konscia intenco fajfis la Internacion.

La plej rapida glitkurulo ĉe la laborista vintro-sportfesto en Johanngeorgenstadt.

Mankas ankoraŭ la suĉinfanoj

(SSIL) La faŝismo rabis la liberecon ankaŭ de la italiaj burĝaj sportasocioj. Ne, ĉar ili tendencis antifaŝiste, ho ne. Sed ĉar estas pli facile altrudi faŝismon per la potenco de la diktaturo, ol per la bona volo de la gvidantaroj de l' sportasocioj. Tial Musolini submetis la asociojn al sia regado, per tio ke li kunvokis sportdiktatorion, kies gvidanto estas la ĝenerala sekretario de la faŝista partio Turati, persono sufiĉe konata pro sia interligiteco kun la murdo al la socialista deputito Mateotti. La lastaj dekretoj de tiu ĉi "popol-edukanto" ordonas, ke ĉiuj gejunuloj en la aĝo inter 6—14 jaroj estas transdonataj por fizika edukado al la faŝista junularorganizo "Balilla". La ĝenerala fizika edukado de la 14—17-jaruloj jam pli frue komisiiĝis al la sama asocio.

Ĉar ankaŭ la plenkreskuloj en Italio devas aparteni en ekonomia kaj aliaj rilatoj al la faŝistaj devigaj organizoj, nur ankoraŭ mankas la suĉinfanoj, tiam: Vivu la faŝismo de l' lulilo ĝis la ĉerko.

Estus miraklo, se Musolini por la vindinfanoj ne trovus konvenan faŝistan organizon.

Negoco estas negoco

(SSIL) diras angla proverbo. La tuta burĝa sporto estas "negoco", ne nur en Anglio, sed ĉie. Tamen tiu negoco montras en Anglio tre strangajn florojn. Unu el la plej abomenaj trajtoj de la burĝa sporto en kapitalistaj landoj estas la spekulado pri la rezultoj de l' ludoj. Unu gazet-trusto superis ĉiun alian dum tiu ĉi piedpilka sezono per donaco de 410 000 g. m. (kvarcentdek mil ormarkoj) al siaj legantoj por korekta elekto de 24 venkontaj trupoj. La premio estas prezentata ĉiusemajne; dufoje dum la pasintaj 3 monatoj oni plensukcese konjektis kaj havigis al si ĉi tiun grandegan sumon.

Alia trusto atakis la aferon kaj pruvis, ke partopreno en tiu ĉi konkurso kostas al la publiko la kolosan sumon de ĉ. 160 000 000 markoj (elspezoj por poŝto, por aĉeto de pluraj ekzempleroj de la gazeto — tre malmultaj legantoj kontentiĝas per sendo de unu sola kupono dum la tuta sezono — 6 monatoj).

Ni, socialistoj, povus diri multon pri la grandega malŝparo da horoj kaj penoj en tia vana laboro. Se tiuj milionoj da laboristoj elspezus nur tiom da mono, tiom da klopodoj en batalo kontraŭ la sistemo kapitalista, ne necesus vetludi por liberigi sin de l' konstanta minaco de mizero.

Lastatempe oni cetere procesis kontraŭ tia konkurso kaj supera instanco malpermesis ĝin.

(Raportis SAT-ano 1242, Cardiff).

Kies panon mi manĝas...

— ties varon mi laŭdas. Kaŭzis antaŭ nelonge sensacion, ke la konata germana rekordkuristo Houben deklaris al burĝa gazeto, ke ankaŭ sportulo povas trinki sen malutilo por siaj atingoj glason da biero aŭ vino. Ĝenerala kapskuado, ĉar ĉiuj sciencaj spertoj kaj esploroj pruvas la malon. Nun la enigmo solviĝas: Houben depost la 1. januaro estas prokuristo ĉe grandvendejo de vinoj.

El: Libera Sportsemajno (Freie Sportwoche), Leipzig.

Ĉiuj kliŝoj represataj en la "Sennaciula Sporta Paĝo" estas afable liverataj de la Eldonejo de Laborista Sport- kaj Gimnast-Asocio Germana.

DISKUTEJO

Pripensoj

"Ni ne insistas, ke estu fiksitaj iuj politike sociaj celoj ekster tiuj, kiuj troviĝas en la statuto de SAT kaj en la menso de ĉiu SAT-ano de la jaroj unuaj..." ("S-ulo" n-o 222). K-doj! Se supre skribita aserto estas bone pripensita de vi kaj estas honesta sen iaj ajn artifikoj via kredo, kial do vi plenplenigis tutan paĝon de "S-ulo" per ofendaj, ne merititaj, pike doloraj dornoj kaj tre diskuteblaj parti-programaj demandoj? Se ĉiuj anoj de SAT klopodos alporti kaj altrudi en kadro de SAT programojn de siaj partioj, ĉi tio pruvus, ke proleta klaso miskomprenas la celojn de SAT kaj miksas partion kun nia Asocio... "Senprogrameco kaj senprincipeco", estas belaj vortoj kaj multsignifaj. Sed oni devus memori, ke kiam estas severe kaj mallarĝe fiksitaj programoj, la anoj malsaniĝas per unuflankeca blindeco, kiu finfine transformiĝas en tre danĝeran malsanon: — fanatikecon...

Komence oni predikas kaj sugestas pri pieca kredo kaj sankteco de l' programo. Poste aperas profetoj, piuloj, sanktuloj, gvidantoj, ĉefplenumantoj kaj gardantoj de tiuj programoj. Kun bastonego en siaj manoj ili altrudas kaj postulas la sendisputan kredon, obeon al la partia disciplino ktp. Frakasante kapojn al la herezuloj-malobeuloj ili bonege firmigas sian postenon. Ĉar ĉiam oni pro malklereco, unuflankeca blindeco kaj fanatika obstineco eĉ ne povas montri kaj fiksi: kie finiĝas la partia disciplino kaj komenciĝas larĝa vojo al la sklaveco... Historio de l'homaro kaj nuntempa efektiveco de l' vivo povus prezenti milojn da ekzemploj kaj pruvoj al tiu ĉi vidpunkto. Mi tute ne pensas, ke ĉiu programeco estas superflua, ke ĉiu disigado, dividado kaj malorganizado de l' proletoj estas preferinda klasforto. Male: mi volus vidi, ke universalaj SAT-Kongresoj ne estu kiel kunvenoj de reciproka insultado, kraĉado kaj interbatado. Sed ili estu kiel edukpova ĉefuniversitato de l' tutmonda Proletaro, kiu povus senĝene kaj libere kritiki ĉiajn superstiĉojn kaj fanatikecon, disvolvante tiele kritikkapablecon de l' SAT-anoj. Do la anoj de diversnuancaj revoluci-partioj sciu kaj komprenu, ke ekzistas bonaj intencoj, parti-dioj kaj sanktuloj ankaŭ en aliaj partioj. Sekve proletoj ne devus anonci kiel K-do Neniu ("S-ulo" n-o 223): ĉiu politik-partio vivu per kaj por si mem. Tia celado estas absurda kaj ĝia rezulto estus identa kun ŝovinisma malprogresado kaj finfina neniigo de ĉiu libereco......... Karaj K-doj! pro kio tia netolerema ardo? Ĉu vi ne scias aŭ forgesis, ke kio estis antaŭ nelonge severa principaĵo, nun ĝi estas ĉefa ridindaĵo? Kredu min, karuloj, ke al la progreso de l' homaro pli bone helpas la progresemuloj ol la fanatikuloj. Do, oni ne tre klopodu infektiĝi per fanatikeco............

Karaj K-doj, ĉu vi volas ripetadi historiajn erarojn de l' homaro, ĉu vi volas imitadi agojn de duonsovaĝaj praavoj kun iliaj reciprokaj hombuĉadoj, diversaj triumviratoj, krucmilitiroj ktp.? Ĉu vi ne scias, ke pasioj alkondukos la konfuzojn en la Asocian direktadon kaj la malordon en la agadon? Poste venos apatio. La situacio estas tia, ke socialistaj partioj, kiuj en sia triumfo atingis la limojn de absurdo, kunpuŝiĝos kun la prezentantoj de kapitalismo kaj naciismo, sed efektive veraj revoluciuloj, sennaciuloj, laboristaj esperantistoj ne plu scios al kiu sin turni. Oni devus bonege memori, ke esperanto estas ne sole nur simpla lingvo, sed ĝi estas gravega interproleta problemo. Tre dolore estas legi en "S-ulo" n-o 223 jenajn pripensojn: "Proleto certe pli baldaŭ pretas eksiĝi el SAT ol forjeti sian partian dogmiĝon." Ĉu oni timas disventumiĝi sian fanatikecon, ke oni rapidas forkuregi? Ĉi tiu demando devus ĉagreni kaj maltrankviligi la ĉefojn kaj gvidantojn de l' partioj, ke iliaj kredemaj ŝafoj ne forkuru alian ŝafaron. Ĉi tiun tendencon ni devus rimarki jam delonge, ĉar esperanto per sia internacieca karaktero estas la plej granda kaj grava malamiko de la homoj, kiuj celas regi landojn.........

Disfendi kaj disfaligi SAT oni povus tre facile, ĉar la organizo estas nova kaj malforta. Sed ĉu tio servus la interesojn de l' Proletaro? Ĉiu honesta homo plene konscias, ke tio estus nepardonebla krimo. Kiuj celas tion, portas grandan respondecon antaŭ la tuta laborista esperantistaro............

Matura Ribelulo.

NOTO. La punktoj signas partojn, kiujn ni forstrekis pro ilia tro akra polemika tono. Se la kritikoj celus la Direkcion de SAT, ni **ne** *forstrekus . . .* DIREKCIO.

Moncirkulado en Sovetio

Dum la jaro 1928 meza kvanto da mono cirkulinta en Sovetio (kies loĝantaro nun estas 130000000 da homoj) egalis 1 662 200 000 rublojn, tiu de l' jaro 1927 egalis 1 368 100 000 rublojn. La pliiĝo okazis pro nova moneldono, kiu tamen nur iomete superis tiun de l' antaŭa jaro 1927. Ĉi tiu mono estas garantiita de oro en sumo de ĉirkaŭ 300 000 000 da rubl. kaj de ceteraj valoraĵoj en sumo de ĉ. 800 000 000 da rubl. El la tuta kvanto da cirkulanta mono 11% estas arĝentaj, bronzaj kaj kupraj moneroj. Por prezenti ĝustan valoron de l' cititaj sumoj povas servi la prezo de unu orgramo, kiu estis 1,2916 rubloj.

Pro ega moneldono dum la tuta jaro okazis iometa plikariĝo de varoj, precipe de terkulturaĵoj (por ĉirkaŭ 4%). La pliiĝo de papermoneldono estas farita precipe por kreskigi industrion kaj tial povas esti rigardata kiel speco de kredito kaj 4% de l' plikariĝo kiel rentumo al terkulturistoj.

Krjukov, Maks 79.

FAKTOJ SEN KOMENTOJ

La organizoj de l' katolikaj virinoj

Laŭ raporto de l' redaktoro de "Etudes"[1] (Studoj) la Internacia Uniuĝo de katolikaj virinaj ligoj grupigas 58 organizojn disdividitajn tra 27 landoj kaj reprezentantajn pli ol 25 milionojn da membroj. Ĝia sidejo estas Utreĥt (hol.: Utrecht), kie ankaŭ direktiĝas la Internacia Federacio de kristanaj laboristoj. Neniu alia internacia virina organizo arigas tiom da anoj.

[1] Revuo de la jezuitoj.

SOVAĜECO

Terure ekŝajnos por vi je unua rigardo, ke ĉe ni en Ukrainio ekzistas ankoraŭ tia sovaĝeco, sed tamen tio estas maldolĉa realo. Ekzistas anguletoj, kiuj havas sian propran "medicinan personaron", — tio estas diversaj virinaĉoj — murmuristinoj, sorĉistinoj kaj similaj personoj. Pro sia malklero ofte niaj kamparanoj sin turnas ĝis nun al ĉi tiuj malkleruloj por helpo en ia malfeliĉa okazo.

Mi estas atestanto de tia fakto: en malsanulejon oni alveturigis tri-jaran infanon, kiu estis tutgluita per homaj ekskrementoj kaj estis malavare salumita per manĝsalo. Laŭ rakonto de l' gepatroj tion konsilis iu maljunulo, fama en tiu regiono kiel tre grava "sciulo" je medicinaj aferoj. La infano estis tutkovrita per brulvundoj, ĉar ĝi sin surverŝis per bolaĵo. La salo ankoraŭ pli disvastigis kaj balaaĵigis la brulvundojn kaj la kuracisto devis multe labori pri la infano, por kuraci ĝin.

La okazo min ekinteresis kaj mi poste havis specialan konversacion kun kuracisto, kiu rakontis pri tiaj teruroj, ke mi mem miris. Li donis multajn ekzemplojn.

Ia "dentisto" subtranĉis dentkarnojn al sia paciento, ĉe kiu doloris dentoj, motivante tion, ke estas necese ellasi "difektitan sangon". La afero finiĝis tre malgaje. La kliento mortis de l' gangreno.

Estis ankaŭ tia okazo, ke al knabo, malsana je kokluŝo, oni trinkigis hundan urinon (!). Uzado de ekskrementoj: ĉevalaj, bovinaj, kapraj, leporaj kaj de aliaj bestoj estas ordinara faro. Ekzemple, ekskrementon de cikonio kun sukero oni juĝas kiel radikala rimedo kontraŭ "kokina blindeco" ĉe homoj. Ankaŭ estas modo meti sur abscesojn pistitan ajlon kun salo kaj pipro, en pasto.

Kontraŭ stomakaj doloroj oni aplikas "bonegan" rimedon — glason da memfarita brando kun pipro. La samon oni donadas dum malvarmumo. Akuŝantinojn oni subfumas per restaĵoj de nutraĵo el staltrogo, per sanktigitaj spikoj. Ofte pro "honto" gejunuloj venere malsanaj ne turnas sin al kuracisto, sed ili iras al malkleraj gemaljunuloj, kiuj dum vivtempo fosas por ili tombon, ĉar "specialistoj" por tiu fako murmuradas duonjaron kaj pli longe. Rezultoj de tia "kuracado" estis videblaj nur, post kiam ĉe la malfeliĉuloj forputris la nazoj.

Unufoje alvenis malsanulejon malgrasa flava homo — rakontis plue la kuracisto — kiu evidente suferis je tuberkulozo.

— Savu min! — kriis la malsanulo. — Mi jam manĝis nigran hundinon, kuiritan en lakto, sed nenio helpas al mi!

Jes! Mirindaj faktoj! Faktoj plorindaj! Tio estas postrestaĵo de l' cara reĝimo. Ni batalos fervore kontraŭ tia sovaĝeco! Paralele kun multo da malsanulejoj, popollernejoj, kluboj-legejoj ne devas plu ekzisti profunde enkreskintaj radikoj de l' cara arbo, faligita en 1917.

Eŭgeno Melnik (12 874).

TRA ESPERANTIO

Pri la Konvencio akceptita ĉe la VIII. Kongreso inter SAT kaj la LEA

Estas bone spertita fakto, ke plej bonaj decidoj alprenitaj ĉe kongresoj povas esti efektivigataj nur, se ili trovas apogon ĉe la amaso. Por veki intereson pri la demando, ni opinias utile publikigi la leteron, kiun ni sendis al la LEA la 6-an de januaro.

LA DIREKCIO DE SAT

AL LA ESTRAROJ DE LA LABORISTAJ-ESPERANTO ASOCIOJ

(sendata al la britia, hungaria, norvegia, francia, sovetia germania, latvia kaj polia LEA-oj, — informcele ankaŭ al la aŭstria kaj nederlanda)

Estimataj Kamaradoj!

A. Ni supozas, ke vi jam estas ĝuste informitaj de via reprezentinto ĉe nia VIII. Kongreso en Göteborg pri la Konvencio[1] akceptita inter SAT kaj via organizo. Ni tamen sendas al vi samposte unu ekz. de la Kongres-Protokolaro kun peto, ke vi sciigu nin oficiale, ĉu la konvencia teksto presita en tiu Protokolaro havas la aprobon de via Estraro kiel ĝi havis la aprobon de via oficiala reprezentanto en Göteborg. Se jes, kiel ni esperas, ni petas, ke vi sciigu al ni la nomon kaj adreson de la K-do, kiu estos la oficiala peranto inter via Asocio kaj SAT (punkto 4 de la Konvencio).

B. Tial ke ni supozas, ke tio estas nur simpla formalo (tamen necesa), kaj por eviti ĉian prokraston en la aplikado de la akceptita konvencio, ni jam sciigas vin, ke ni estas pretaj tuj efektivigi la punkton 12 de la Konvencio. Sekve vi bonvolu havigi al la Redakcio de "S-ulo" raporton pri via Asocio. Estas memkompreneble, ke tiu raporto devas havi kiel celon informi kaj instrui la lab.-esperantistaron pri la stato, propagand-instrumetodo ktp. de via Asocio, — unuvorte vi konigu ĉion, kion vi mem deziras, ke la aliaj fratorganizoj eksciu.

C. Samokaze ni informas vin, ke ni ricevis de K-do de Bruin sugeston, kiu ŝajnas al ni interesa kaj pri kiu ni deziras ekscii vian opinion kaj en okazo de aprobo, kian subtenon vi konsentos. La propono estas jena: "SAT eldonu ĉiumonate gazeteton (formato kaj amplekso de La Lernanto), kies enhavo pritraktus nur la poresperantan propagandon, — ni presigus en ĝi kronikojn, jarraportojn (koncizajn kompreneble) de la LEA-oj, — ĝi pridebatus la diversajn propagand- kaj instru-metodojn uzatajn, — resume tiu Bulteno estus la Ligilo inter la diverslandaj LEA-oj."

D. Ni planas la eldonon de granda ilustrita afiŝo por la propagando de esperanto kaj de SAT. Ni volas aranĝi la aferon tiele, ke la afiŝo havu ĉe la supro grandlitere la vorton ESPERANTO, meze trafan bildon kaj sube kelkajn esperantajn frazojn kompreneblajn eĉ de neesperantistoj kun la nomo Sennacieca Asocio Tutmonda kaj adreso.

Ni kombinos la aferon tiele, ke vi povu alglui (aŭ presigi: pri tio oni devas teknike studi la aferon) nacilingvan tekston kun la adreso de via Asocio ktp....

Ne necesas insisti por ke vi tuj komprenu la gravon kaj trafon de tia afiŝo, kiu povus esti utiligata en la tuta mondo. Vi ankaŭ tuj komprenos, ke, ju pli multe da ekzempleroj ni eldonos, des malpli kostos la eldono kaj des malpli kara estos ĉiu ekz-o.

Se tiu nia propono trovos vian principan aprobon, ni petas, ke vi sciigu nin, kiom da ekzempleroj vi eventuale povos mendi, kaj kian subtenon vi povos doni por tia entrepreno ktp.

Tuj kiam ni estos ricevintaj principan aprobon kaj promeson pri subteno, ni alvokos en "S-ulo" al la desegnistoj, ke ili havigu al ni projektojn pri tia afiŝo, por ke ni povu elekti la plej taŭgan.

Restante pretaj doni al vi pliajn informojn kaj klarigojn kaj ankaŭ por akcepti ĉiujn viajn sugestojn kaj kritikojn, ni atendas vian respondon kaj salutas vin sennaciece.

La Prezidanto de la Plenum-Komitato de SAT: Lanti.

La Sekretario de la Plenum-Komitato de SAT: Glodo.

6. januaro 1929.

Al tiu letero respondis ĝis nun aprobe la franclingva LEA (FEO), hungarlingva LEA (HLES), latvia LEA kaj polia LEA. Ĉi lasta faris kelkajn konkretajn proponojn rilate al aspekto kaj teknika aranĝo de la afiŝego kaj de la komuna LEA-aldono ĉe "S-ulo". La estraro de la germanlingva LEA sciigis al ni, ke ĝi pritraktos la leteron en sia venonta kunveno. Post ricevo de l' ceteraj respondoj ni denove sciigos la legantojn pri la rezultoj.

Direkcio de SAT.

[1] Legu la tekston ĉi apude.

Teksto de la Konvencio

1. Konsiderante, ke la nacilingvaj esp. asocioj kvazaŭ formas la rezervujon por la tutmonda esp. asocio (SAT), ĉiu lab.-esp-isto klopodu, ke la interrilatoj estu la plej intimaj inter ambaŭ organizoj.
2. Ĉar la taskoj inter ambaŭ organoj estas malsamaj, necesas, por eviti konfliktojn, ke SAT principe plenumu la taskon de per-esp. laboro, k la landaj asocioj principe tiun de por-esp. laboro.
3. Per sia kooperativo SAT eldonu ĉiujn esp.-lingvajn presaĵojn. La nacilingvajn presaĵojn (progagandilojn k instruilojn), ankaŭ kun miksita teksto, eldonu la landaj esp. asocioj.
4. Por ke la efektiviĝo de tiuj prop. povu okazi glate k laŭregule, ĉiu nacilingva asocio elektu dum sia kongr. unu membron, kies tasko estu konstante interrilati kun la SAT-estraro en la celo trovi la plej bonan solvon pri demandoj interesantaj ambaŭ organizojn. Tiu elektota peranto havu en la gvidantaro de SAT la rolon de konsulta membro. Saman rolon li ankaŭ havu en la estraro de la sialanda esp. asocio.
5. Okaze de konfliktoj decidas la "Sennacieca Konsilantaro" de SAT komune kun la "Plivasta estraro" de konc. lingvoregiona organizo. Se ĉi lastaj ne trovas kontentigan solvon, tiam solviĝu la konfliktoj en speciala kunsido de landaj reprez. kune kun la gvidantaro de SAT okaze de SAT-kongr., k en eksterord. okazoj findecidu referendumo inter la membraroj de SAT k konc. lingvoregiona organizo.
6. Por forigi la nuntempan kaoson inter la div.-asociaj membroj, ĉiu landa asocio agu jene: en ĉiu LEA-grupo ekzistu SAT-rondo, kiu plenumu la peresp-an k por SAT-an laboron en la kadro de la grupo; la estro de la LEA-grupo havas la devon, ĉiujare en jan. reelektigi gvidanto(j)n de la SAT-rondo.
7. La SAT-rondo havas la taskon, kolekti SAT-kotizojn, abonojn al SAT-organoj, entute plenumi ĉiujn peresp-ajn k por SAT-ajn aferojn (enkasado de SAT-kotizoj k kolektado de abonoj al SAT-organoj prefere okazu pere de la subkasistoj de la LEA-grupo, kiuj fine ordigos tiujn aferojn kun komisiita SAT-ronda gvidanto aŭ kasisto).
8. La gvidanto de la SAT-rondo estu samtempe la loka peranto de SAT k respondeca por la peresp-a k SAT-a laboroj (nepre ekzistu en ĉiu grupo anstataŭanto de la peranto, por ne interrompi la laborojn aŭ ŝarĝi la LEA-grupon mem).
9. La SAT-rondo ne havu specialajn, lokajn kotizojn, sed ĉiuj aferoj estu ordigataj en la kadro de la LEA-grupo. Estas dezirinde, ke ĉiu SAT-ano estu samtempe LEA-ano. La LEA-oj devas nepre propagandi en ĉiuj siaj eldonoj, por ke ankaŭ la LEA-anoj fariĝu SAT-anoj. Same SAT devas propagandi, ke ĉiuj SAT-anoj fariĝu LEA-anoj.
10. En pli grandaj lokoj apartenu al la gvidantaro de la SAT-rondo prefere estrarano de la LEA-grupo, kiel interliganto de ambaŭ organoj.
11. La SAT-kotizoj estas tute sendependaj de la LEA-kotizoj, do decidi pri la pagado k alteco de SAT-kotizo estas nura afero de la SAT-rondo, resp. de la SAT-organizo.
12. SAT disponigu al la LEA-oj lokon en "S-ulo" por eventl. informoj, — la saman rajton permesu al SAT en sia gazetaro la LEA-oj.

Baloto pri nova Ĝenerala Konsilantaro

La artikolo 11 de nia Statuto tekstas jene:

"Ĝenerala Konsilantaro konsistas principe: a) el tiom... b) el samnombro de Vic-Konsilantoj kies rolo estas..."

Bone difinita estas tiel la rolo de la Vic-Konsilantoj, sed la Statuto (art. 11 ĝis 18) mutas pri la maniero elekti samtempe la Konsilantojn kaj iliajn anstataŭontojn. Ĝis nun la Plenum-Komitato prezentis al la ĝenerala voĉdono du apartajn listojn, t. e.: unu liston de kandidatoj por la Konsilantaro, alian liston de kandidatoj por la Vic-Konsilantaro. Tiu sistemo ne estas tre taŭga: ja en iu sektoro prezentiĝis pluraj kandidatoj kiel Konsilantoj, kaj neniu kiel Vic-Konsilanto; inverse en alia sektoro, neniu kiel Konsilanto, sed unu (aŭ pli) kiel Vic-Konsilanto(j).

Por eviti tion, la proksima baloto okazos tiel: estos unu sola listo de kandidatoj, sen distingo pri la kategorio. En ĉiu sektoro estos elektata kiel Konsilanto tiu kandidato el inter la samsektoraj kandidatoj, kiu havos la plimulton da voĉoj, — kaj estos elektata kiel Vic-Konsilanto la alia samsektora kandidato, kies voĉnombro plej proksimas al la unua.

Certe neniu kontraŭdiros, ke tiu nova aranĝo estas pli normala kaj praktika, kaj tute laŭ la spirito de nia Statuto; tial ni decidis apliki ĝin en la proksima ĝenerala voĉdono.

Plenum-Komitato de SAT.

Kvina listo de kandidatoj

(vidi n-ojn 216, 221, 224, 225, 228)

K-do Fedotov Teod., Kiev	*2-a*	*horzono*
„ Egers Boriso, Kiev	*2-a*	*„*
„ Baĵenov Vlad., Ĉita	*8-a*	*„*
„ Goldfeder Ŝ., Barnaul	*6-a*	*„*
„ Weder Th., Nov-Jorko	*19-a*	*„*
„ Roux Marcel, Lyon	*0-a*	*„*
„ Popoviĉ R. P., Lvov	*1-a*	*„*
„ Juŝmanov Vold., Sverdlovsk	*4-a*	*„*
„ Trofimov S., Nikolsk-Ussurijsk	*9-a*	*„*
K-dino Purina E., Nikolsk-Ussurijsk	*9-a*	*„*

Noto. — Rajtas esti ano de Ĝenerala Konsilantaro, oficulo aŭ reprezentanto de SAT, nur K-doj jam havantaj du jarojn da aneco kaj ne aliĝantaj iun el la tiel nomataj neŭtralaj organizoj, celantaj la propagandon de esperanto, aŭ al iu ajn asocio, kies celo kontraŭas tiun de SAT.

Kontrol-Komitato

Konforme al la dezir-esprimo de la Göteborga Kongreso, la SAT-anoj Berlinaj, kunvenintaj la 18-an de januaro, elektis la jenan Kontrol-Komitaton:

Sekretario: K-do Vildebrand Willi, Rykestr. 43, Berlin NO 54
„ Hoppe Herbert, Berlin
„ Sproeck Adolf, Berlin.

Pri tielnomata "neŭtralismo"

Jam de longe nia estimata K-do Lanti en sia broŝuro "For la Neŭtralismon!" senmaskigis t. n. neŭtralismon. Neŭtraluloj protestante kontraŭdiris kaj — diras, ke ili estas "veraj" neŭtraluloj. Simpla trompo pro facile koneblaj motivoj! Jen, kion mi trovas en okaze ricevitaj "neŭtralaj" gazetoj:

"La 'Vivu'-krioj, — skribas Kalina Weinsteinowna en n-o 12 de "Pola Esperantisto" en artikolo pri 10. datreveno de l' sendependeco de Polio, — kaj tiu ĉi ĝojo, kiu resonis eĥe tra tuta pola tero de Baltyk ĝis Karpatoj, tio estis la sola rekompenco por TIU[1], kiu revivigis sendependan Polujon, kiu oferis por patrujo sian vivon Jozef Pilsudski..." Iom supre: "Amata Estro — Jozef Pilsudski..." Kaj tion oni nomas neŭtralismo.

Laŭ "Pola Esperantisto" SAT estas "kvazaŭ komunisto". Sennaciismon ili nomas "proletara komunismo", idealoj de tiu "proletara komunismo" estas "tre apudteraj, materialaj kaj detruaj". En artikolo "Interna situacio de Polujo" (sama kajero) oni skribas: "La problemo de l' naciaj malplimultoj, kiu danĝere minacis pro fremdlandaj influoj, evidente malfortiĝis. La kontentiga ordigo de l' lingvaj kaj lernejaj problemoj de l' alilingvaj popoloj, plibonigita administrado de l' limteritorioj kaj la mildigo de l' mizero per materiala subteno en regionoj milite ruinigitaj malhelpas kreskadon de tiuj minacaj naciaj influoj." Unuvorte — trankvileco regas en limteritorioj. Malplimultoj havas siajn proprajn lernejojn ktp.... Sed kial do ne unu vorto estas presata pri la fermo de blankrus-lingvaj, ukrainaj, judaj lernejoj? Kial ne unu vorto pri malfacila situacio de blankrusaj, polaj, ukrainaj vilaĝanoj? Ne unu vorto pri "Gromada"-proceso, pri dekoj, centoj da aliaj juĝprocesoj?

"Ĝi (Polio) lernas ŝati la civitanajn rajtojn kaj konstituciajn leĝojn..." tekstas en sama artikolo. Sed ĉu estas sekreto, ke tiuj rajtoj en Polio estas plej malrespektataj? Oni arestas homojn sen iu motivo, arestas deputitojn, forpermesas la parlamenton kaj "kara Estro Pilsudski" nomis siajn deputitojn "malsaĝuloj kaj azenoj". Tion oni nomas "ŝati la civitanajn rajtojn". Mi ne eĉ aludas la arestojn de senkulpaj laboristoj, dispafon de manifestacioj k. a.

En ĉiu n-ro de tiu ĵurnalaĉo oni povas legi kontraŭlaboristajn, kontraŭ-SAT-ajn, kontraŭ-sovetiajn artikolojn. Inter partoprenantoj en ĝi mi eĉ trovis nomojn de SAT-anoj. Ĉu ili ne hontas kunlabori en tiu burĝa ĵurnaleto, kiu sub masko de "neŭtralismo" kovras sian veran burĝan vizaĝon?

"Bulgara Esperantisto" en sia n-ro 1 difinas, kiuj estas esp-istoj. "Aŭ Esperantismo estas nur kaŝmuro, masko malantaŭ kiu ni povas propagandi kaj agi por ia ajn partia ideologio: ke neŭtraleco de nia movado estas nur ŝajnigilo, per kiu ni povos kapti fiŝojn en malpura akvo? ke esp-istoj estas iaj istoj, kiuj volas ludi hipokrite la rolon de neŭtraleco kaj en esenco oni penas

[1] Tiel en originalo!

Imitinda oferemo kaj agemo

"...Pardonu mian nunan malintereson pri nia movado, kiun kaŭzas mia 20-semajna senlaboreco. Ĵus mi ricevis iom da mono el la impostejo kaj tuj sendas ĝin al SAT por plenumi mian devon. — 4204." Tiel skribas senlaborulo.

Apartan laŭdon meritas nia K-dino Olga Lindholm, kiu en sia varbforto apenaŭ estas superebla. Al mi ŝajnas, ke ŝi intencas fari el tuta Skandinavio unu solan SAT-anion. Aliĝoj kun abonoj alfluas kiel en la glaciepoko la ŝtonoj. — Ankaŭ nia K-do Bonesper per ĉiuj siaj fortoj klopodas seninterrompe bombardi nin per aliĝoj kaj abonoj. Lia devizo: "Ĉiuj maristoj ekmarŝu al SAT" baldaŭ efektiviĝos, se la bombardado daŭros.

Ekzistas plie kelkdekoj da senlacaj varbantoj, kiuj meritas publikan laŭdon, sed por ne trouzi lokon en "S-ulo" mi rezignas citi ilin unuope.

Ĉi tiu vigla laborado de nia "formikaro" kompreneble kaŭzis elĉerpiĝon de kelkaj n-roj de "S-ulo" el la kuranta kvaronjaro, kiuj ne plu estas livereblaj al nov-abonantoj. Sekve, novaj abonoj povas komenciĝi nur, ĉu kun la plej aktuala, ĉu kun n-ro 229. Intertempe ni alĝustigis la eldonkvanton al la nuna stato kaj eĉ kalkulas pri plua ampleksa plialtiĝo de la abonant-kvanto, ĉar nur ĉe plua kresko ni vere povas esti kontentaj kaj finance pravigi eldonadon de 12-paĝaj n-roj.

Dankon al tiuj, kiuj komprenis bone la varb-alvokojn kaj agis laŭ tio; admonon al la aliaj aktivaj K-doj, ke ili imitu tiun laŭdindan faron, por ke ni kun unuigitaj fortostreĉoj plenumu la minimuman programon: 4000 abonantojn ĝis la Leipziga Kongreso!...

Administranto de SAT.

La "Fundamento de Esperanto"[1] devas troviĝi en la manoj de ĉiu esperantisto kiel konstanta kontrolilo, kiu gardos lin de deflankiĝo de la vojo de unueco.

L. L. Zamenhof.

[1] Mendebla ĉe nia Administrejo. Prezo: 1.— mk. g.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Jestedsky Obzor, Liberec, 20. 12., Eklezio k militarismo (206); Strahdneeku Awise, Liepaja, E. Izgur (215), Sveda Lab. Kleriga Asocio (212), Je la nomo de l' vivo (fragm.); Delavskilist (jugoslav.), Buenos-Aires, Faŝ. kulturo (201), 3. 10., 3. 11. (Faktoj sen kom.), 10. 12., En bat. pro mondmerk. (209), 1. 1., Kapit. super Afriko (216); La Dépêche, Troyes, 8. 2., Interesa eltrovo, 12. 2., Tago el mia vivo (Krasnij Jar), Kron. Leningrad; Volksstimme, Chemnitz, 15. 12., Memmort. en Hung., 8. 1., Sukceso en Svedio.

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Monde, Paris, 9. 2. (radio); Der Abend (Vorwärts), 19. 1. (gr. artik. pri filmo, radio k esp.); ITF-bulteno, febr. (mencias "S-ulo"-n); Signalen, Stokh., 7. 2.; Accion Cooperatista, Barcel., 8. 2.; Rabsselkor, Sofia, 1. 2. (4 pĝ. ilustr. 1-a n-ro, kiel AIZ sur lasta pĝ. bildsubskriboj en esp-o); Las Noticias, Barcel., 20. 1., 27. 1., 3. 2.; Accion Social Obrera, Gerona, 12. 1.; L'Opinio, Barcel., 2. 2.; The Labour Woman, London, feb. (rubriko); Delavskilist, Buenos-Aires, 7. 9., 3. 10.; Planitzer Ztg„ 16., 24. 1.; Harthaer Tagebl., 12., 13. 1.; Volksstimme, Chemnitz, en jan. 14 notoj; D. Kämpfer, Chemnitz, 4., 16. 1.

Pri 9-a SAT-Kongreso raportis:

Planitzer Ztg., Planitz, 12. 1.; Harthaer Nachrichten, 10. 1.; Dresdner Volksztg., 2. 1.

Peresper. materialon enpresis:

Travail, Lyon, 9. 2.; L'Humanité, Strasb., 7. 2.; Planitzer Ztg., 18. 1.; Limbacher Tagebl., 10. 1.; Volksstimme, Chemnitz, 15. 1.

(Ni konstatu kun ĝojo la pli k pli viglan k sukcesan enpenetron ĉe la tutmonda gazetaro. Ĉi supraj mencioj estas rikolto de nur unu semajno k donas nur statistikon pri gazetoj, kiujn ni mem vidis aŭ pri kiuj oni rekte sciigis nin. — Red.)

NIA POSTO

6184. — Vian let. ni sendis al Kongres-Komitato.

5583. — Korespondprop. ktp. ni ne povas enmeti en "Kroniko"; tion vi devas aparte liveri kiel anoncon.

994. — Ne sufiĉe valora literaturo por "La N. E."; sed en "La Lern." ĝi kredeble trovos lokon.

5458. — Ricevis vian PK 9. 2. Ni konsideros vian deziron; ofte ja montriĝas favoraj okazoj por tiaj skizoj. Red.

7586. — Kovertoj k poŝtkartoj revenis.

Staub. — Tiajn anoncojn ni ne akceptas senpage.

Al kelkaj. — La oktobra n-o de "LNE" elĉerpiĝis, do ne plu havebla. Adm.

Por la 9-a SAT-Kongreso

Sigelmarkoj: 60 ekz. (1 folio) 0.50 mk. g.
Leterfolioj kun kovertoj: 15 ekz. 0.50 mk. g.
Tuj mendu ĉe: W. Kampfrad, Löbauer Str. 35, Leipzig N 24 aŭ ĉe Adm. de SAT.

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

GERMANIO

K-do O. Mälzer, Eichgraben Nr. 7, Zittau i. Sa., dez. koresp. pri konsumkooperativa movado kun seriozaj K-doj el ĉl. L, Pl., gaz.

— 20-jara K-dino, scipovanta anglan, francan k iom la ĉeĥan lingvojn, dez. koresp. kĉl, por perfektigi sin en esp. Adr.: K-dino Else Strelec, Petersdorf i. Riesengeb., Nr. 243.

K-dino Else Fiebig, Eberstr. 12, Lünen-Horstmar i. W., dez. koresp. kun eksterl. junulino.

K-do Walter Freudemann (10 915), Saalhausener Str. 21, Freital, III. i. Sa., dez. interŝ. PM. Resp. tuj k certe.

K-do Hans Wersich (13 584), Lilienthalstr. 6, Freital, III. i. Sa., dez. interŝ. PM. Resp. tuj k certe.

— Pri ateista k socialisma movadoj dez. koresp. kĉl. K-do: Fritz Löw, Hacketäuerstr. 30, Köln-Mülheim.

K-do E. Sämann (13 371), Tailfingen i. Wttb., dez. koresp. kĉl, Pl. Resp. sendube garantiata.

K-do H. Pillekamp (8201), Ahnfeldstr. 21, Düsseldorf, serĉas koresp-antojn en ĉl. por 20 tramistoj-kursanoj.

HISPANIO

K-do Petro Ardiaca, sto Filandia, 21-1º (Saur), Barcelona, dez. koresp. kun Gek-doj el: Rusio, Turkio k Azio, precipe pri religiaj temoj. Certe resp. almenaŭ unufoje.

SOVETIO

K-do A. Kukuŝkin, Lesoteĥnikumo, st. Puŝkino, Sev. j. d., dez. koresp. kĉl pri ĉ. temoj.

K-dino V. Burhard (studentino), Medpeteknikumo im. Krupskoj, 4-a Grajdandskaja, 7, Moskvo, 10,. dez. koresp. kîl pri î. temoj.

K-do N. Surovcev, Krochmalievskij per. 9, Ĥarkov, dez. koresp. kĉl pri ĉ. temoj, precipe pri precizmeĥaniko, foto- k sportmovado. L, PI, PM, gaz., jurn. Nepre resp.

— Esperantista grupo dez. koresp. kĉl, L, PI. Respondo estas garantiata. Adr.: Centr. Klub Sovtorgslujaŝĉih, Budenovski, 34, Rostov/Don.

K-do A. V. Iljin, Sverdlovskaja, 84, Efremov, Tula gub., dez. koresp. kun K-doj el Germanio.

K-do N. Kojevnikov, Moskovskaja, 43, st. Raĉejka, Syzransk. okr., dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do Dobrovski, Dmitrievskaja, 8, Bobrjsk, BSSR, dez. koresp. kĉl pri ĉ. temoj.

K-do Aleksandro Ustinov, Ivakinskij zavod, stancija V. Vilva, Uralskaja obl., dez. koresp. kun germ. esp-istoj pri junulmoraro.

K-do Demtro Izvekov, Str. Roza Luksemburg, 25, Sverdlovsk, serĉas seriozan interŝ. kĉl, PI, bfl. Resp. sendube garantiata.

— Esp. grupo ĉe fervojista klubo dez. koresp. kĉl, L, PI. Resp. garantiata. Adr.: Ufa, ul. Zencova, dom Lenina, Krujok Esperanto, Saviniĉeva.

K-do G. G. Anisimov, P/O Kosturi, Roslavl, 4, Smolensk. gub., Zavod 9 (Smolles) "Lignajisto", dez. koresp. pri lignajista fako, vivo k laboro.

K-do Lorenco Pirojnikov, ul. Zinovjeva, 19, Kerĉ, Krimeo, dez. koresp. kĉl pri ĉ. temoj, L, PI.

K-do K. Ozeranski, Poŝte restante, Gorodok, Batum, Kaŭkazo, dez. interŝ. L, PI, PM, kĉl pri ĉl. temoj.

K-do Ŝergin, Poŝtkesto, 41 (ruĝmaristo), Ĥabarovsk, Siberio, dez. koresp. kĉl pri politikaj k ekonom. temoj.

K-do Paŭlo Timofejev, Desimonovskaja pl. 25, Tiflis, Kartvelio, dez. koresp. kun Gek-doj el ĉl, L, PI.

— Esp. instruista rondeto, Kremenĉug, Budinok Osviti, dez. koresp. kĉl, prec. pri profes. temoj, L, PK, gaz. Resp. garantiata.

— 25 aktiv. proletinoj, Kremenĉug, "Jen. Otdjel", dez. koresp. kĉl proletinoj pri polit. demandoj, virina vivo, emancipa batalo. Interŝ. L, PK, il. gaz. Resp. garantiata.

— K-do A. Ĥolodenko, str. K. Liebknecht, 42, Krjukov ap. Dnepro, kĉl junuloj, prec. pri polit. temoj, L, PK, gaz.

— Junkom-ĉelo de lignosegejo dez. koresp. kĉl pri polit. temoj. Resp. garantiata. Adr.: Krjukov ap. Dnepro, str. K. Liebknecht, R. Morduhoviĉ.

— Fervojistaj laboristoj k oficistoj de ekspluata k ligila fako ĉe Oktobra Stacio, dez. koresp. kĉl pri demandoj: fervojistaj, politikaj, profesiaj, I. R. H., ateismo ktp. Interŝ. PI. Adr.: Moskvo, Kalanĉevskaj placo, 1, Tovarnaja Kontoro, Mestkom por Stengazeti.

SVEDIO

— 20 lernantoj de ĉi tiea esp. klubo dez. koresp. kun Gek-doj ĉl. Adr.: K-do Joh. Sandgren, Alidbacken, Umea, aŭ K-do Joh. Berglund, Ostra Kyrkogat. 14, Umea.

ABONU AL "LA NOVA EPOKO"!

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)